

AS LHV Pank
Konsolideeritud aastaaruanne 2017

Konsolideeritud aastaaruanne**01.01.2017 – 31.12.2017**

Äriniimi	AS LHV Pank
Äriregistri number	10539549
Juriidiline aadress	Tartu mnt. 2, 10145 Tallinn
Telefon	(372) 6800400
Faks	(372) 6800410
E-post	lhv@lhv.ee
Põhitegevusalad	Pangandus Väärtpaberite maaklerlus Finantskonsultatsioonid Kapitalirent ja muu laenuandmine
Juhatus	Erki Kilu (esimees) Andres Kitter Indrek Nuume Jüri Heero Meelis Paakspuu Martti Singi
Nõukogu	Madis Toomsalu Rain Lõhmus Andres Viisemann Tiina Möis Heldur Meerits Raivo Hein
Audiitor	
Audiitori äriniimi	AS PricewaterhouseCoopers
Audiitori äriregistri number	10142876
Audiitori juriidiline aadress	Pärnu mnt.15, 10141 Tallinn, Eesti

Sisukord

Tegevusaruanne.....	4
Äritegevus.....	4
Finantstulemused	5
Juhtimine ja tasustamispõhimõtted	9
Ärikeskkond	11
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	14
Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne	14
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	15
Konsolideeritud rahavoogude aruanne.....	16
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	17
Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad	18
LISA 1 Üldine informatsioon.....	18
LISA 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest	18
LISA 3 Riskide juhtimine	30
LISA 4 Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud	53
LISA 5 Neto intressitulu	53
LISA 6 Neto komisjoni- ja teenustasutulu	54
LISA 7 Tegevuskulud.....	54
LISA 8 Nõuded keskpangale, krediitiasutustele ja investeerimisühingutele	55
LISA 9 Müügioteel finantsvarad	55
LISA 10 Finantsvarad ja -kohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	55
LISA 11 Laenud ja nõuded klientidele	56
LISA 12 Muud nõuded klientidele.....	58
LISA 13 Muud varad	58
LISA 14 Materiaalne ja immateriaalne põhivara	58
LISA 15 Klientide hoiused ja saadud laenud	59
LISA 16 Võlad hankijatele ja muud kohustused.....	59
LISA 17 Kasutusrent.....	60
LISA 18 Allutatud kohustused	60
LISA 19 Omakapital aktsiaseltsis	60
LISA 20 Varahaldusteenusega seotud klientide hallatavad varad	61
LISA 21 Tingimuslikud varad ja kohustused	62
LISA 22 Tehingud seotud osapooltega	63
LISA 23 Tütarettevõtte	64
LISA 24 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded	66
Juhatuse allkirjad konsolideeritud aastaaruandele	70
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne.....	71
Kasumi jaotamise ettepanek	77
Nõukogu allkirjad aastaaruandele	78
Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele	79

Tegevusaruanne

LHV missioon on aidata luua Eesti kapitali. LHV visioon on Eesti, kus inimesed ja ettevõtted julgevad suurelt mõelda, ette võtta ja tulevikku investeerida. LHV väärtused on: lihtne, toetav, tulemuslik.

LHV Pank (edaspidi Pank) on suurim kodumaine pank. Pank keskendub ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. Eraklientidele pakub pank kõiki vajaminevaid universaalpanga teenuseid. Äriklientidele pakub pank paindlikku ja sobivat finantseerimist ning igapäevaste rahaasjade korraldamist läbi erinevate makselahenduste. Panga tooted ja teenused on lihtsad, läbipaistvad ning asjakohased. Kliendisuhtlus käib läbi kaasaegsete elektrooniliste suhtluskanalite. Kokkuhoitud kulud jõuavad panga klientideni läbi igapäevaste teenuste soodsate hindade.

Panga esindused asuvad Tallinnas ja Tartus. Pangas töötab üle 290 inimese ja panga teenuseid kasutab üle 130 000 kliendi. Pank konsolideerib 65% tütarettevõtet AS LHV Finance, mis tegeleb tarbimisfinantseerimisega (edaspidi Grupp).

Äritegevus

2017. aastal jätkus uute kontode avamine ja klientide aktiivsuse kasv väga hea hooga. Aastaga kasvas panga klientide arv 23 000 võrra. Klientide aktiivsuses maksetes, kaardimaksetes ja kaardimaksete vastuvõtmises saavutati uued rekordtasemed. Era- ja äriklientide hoiuste mahult ning kaardimaksete arvult tõusis pank neljandaks ning Eesti kontodel hoitavate vaartpaberite mahult ja klientide arvult kolmandaks Eestis.

Panga hoiuste maht kasvas aastaga 98%, ulatudes aasta lõpuks 1 551 miljoni euroni (2016: 785 miljonit eurot). Selles kasvust oli väga suur osa seotud finantsvahendajate hoiustega, mis jõudsid aasta lõpuks 607 miljoni euroni. Jätkuvalt keskenduti stabiilsete hoiuste mahu kasvatamisele ja intressikulu vähendamisele. Euroopa Keskpank jätkas baasintressimäärade madalal hoidmisega, mille tulemusena suurenes likviidsete vahendite hoidmiskulu. Nõudmiseni hoiuste osakaal jätkas kasvamist, jõudes aasta lõpuks 91%-ni koguhoiustest (31.12.2016: 81%) Pank sõlmis esimese laenulepingu rahvusvahelise laenuandjaga, Euroopa Investeerimisfondiga. Laenusumma on 12,5 mln eurot ja periood 10 aastat. Raha on mõeldud edasi laenamiseks väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele. Tegemist on väga headel tingimustel ja ilma tagatiseta laenuga, mis seab hea baasi läbiraakimisteks võimalike järgnevate laenuandjatega tulevikus. Aasta lõpuks oli laenusummast kasutusele võetud 6 miljonit eurot.

Laenude bilansiline maht kasvas aastaga 35%, jõudes 719 miljoni euroni (2016: 532 miljonit eurot). Ettevõtete laenud, mis sisaldavad ka ettevõtetele antud jaelaenusid, kasvasid 30% 585 miljoni euroni (2016: 449 miljonit eurot) ja eraisikutele antud laenud 63% 141 miljoni euroni (2016: 87 miljonit eurot). Laenuportfelli suurima osa moodustasid jätkuvalt ettevõtete laenud, millele järgnesid kodulaen, liising, väikelaen ja järelmaks. Pank on andnud laenu emaettevõtte AS LHV Group teisele tütarettevõttele UAB Mokilizingas, mille maht oli aasta lõpuks 36,8 miljonit eurot (2016: 30,5 miljonit eurot). Aasta puhaskasumiks kujunes 15,5 (2016: 13,2) miljonit eurot. Aasta jooksul suudeti väga heal tasemel hoida teenustasutulusid, samas laenuportfelli kasumlikkus langes kõrgema marginaaliga laenude väiksema osakaalu tõttu.

27.11.2017 tegi Eesti Finantsinspeksioon ja 27.01.2018 Ühendkuningriigi Finantsjärelevalve positiivse otsuse LHV Panga filiaali asutamiseks Ühendkuningriigis, peale mida alustas pank filiaali ametliku registreerimisega ettevõtete registris.

Eesti Pank tegi otsuse LHV Panga arvamiseks süsteemselt oluliseks pangaks alates 01.01.2018.

Ettevõtte audiitor on LHV Pangale 2017. aasta jooksul osutanud muid kindlustandvaid teenuseid, mille läbiviimise kohustus tuleneb vastavalt krediitiasutuste seadusest ning väärtpaberituru seadusest.

Tootearendus

Aasta alguses valmis privaatt panganduse uus pakkumine. Uue pakkumise sisuks on intress 1% arvelduskontol olevalt summalt kuni 1 miljon eurot, privaatt panganduse deebetkaart ja Platinum krediitkaart, millega kaasneb reisikindlustus kogu perele, ostukindlustus, piiramatu külastusõigusega Priority Pass ning Estravel Platinum Clubi reisiteenindus. Samuti võeti aasta alguses kasutusele täiesti uus ja maailmatasemel portfelli halduse aruandluse süsteem klientidele.

Koostöös Maksu- ja Tolliametiga toodi turule väikeettevõtjatele suunatud palgamakse lahendus. Palgamakset internetipangas tehes saab valida spetsiaalse maksevormi, mille kasutamisel toimub andmevahetus Maksu- ja Tolliametiga, kes arvestab välja kõik vajalikud maksud ning kooatab ettevõttele automaatselt tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsiooni. Maksud on võimalik lasta kohe või järgmisel kuul maksude tähtajal automaatselt üle kanda. Palgamakse lahendus võitis Pangaliidu poolt korraldatava innovatsioonikonkursi.

LHV Facebooki lehega ühendatud vestlusroboti ehk chatboti näol on tegemist korduvate küsimuste tüüpi robotiga, mis otsib vastuseid klientide küsimustele mitmesaja erinevat temaatikat puudutava vastusevariandi hulgast.

Pank lisas autentimisvahendite hulka Smart-ID ja videotuvastuse. Esimene on kiireim viis panga elektroonilistes kanalites enda identifitseerimiseks. Videotuvastusega on võimalik kliendiks saada ilma panka füüsiliselt tulemata. 2017.aasta lõpuks olime sõlminud läbi videotuvastuse 650 kliendilepingut.

Jätkusid arendused mobiili- ja internetipangas, kus uue teenusena said klientidele nähtavaks kõik laenulepingud. Täiendava funktsionaalsusena lisandus standardsemate krediitdilepingute ennetähtaegse lõpetamise võimalus internetipangas kliendi poolt. Mobilipanka täiendati 2. samba pensionifondide info osas.

Panga tütarettevõtte LHV Finance tuli aasta alguses turule autolaenu ja remondilaenuga. Aasta teisel poolel lisandus Uus ja Parem nutitelefonide järelmaksu toode koostöös Euronicsiga. Uute toodete puhul on eesmärgiks saada suuremaid ja madalama riskiga kliente, et laenuportfelli mahtu kiiremini kasvatada.

Väiksematest uuendustest toodi turule mTasku koostöös Teliaga ja LHV kodukindlustus koostöös Compensaga. Vähendamaks kaardimaksete pettusi internetis võeti kasutusele 3D Secure.

Organisatsioon

Panga organisatsiooniline struktuur jaotus neljaks suuremaks ärivaldkonnaks: jaepangandus, privaatpangandus, finantsvahendajate pangandus ja ettevõtete pangandus, ning kolmeks suuremaks tugivaldkonnaks: infotehnoloogia, finantsjuhtimine ja tugiteenused ning riskijuhtimine. Pangaülesteks tegevusteks olid turundus- ja kommunikatsioon ning personalijuhtimine.

Märtsi lõpus suleti Leedu piiriülese tegevuse kontor. Panga tegevus Leedus oli väikesemahuline pakkudes vaid

Finantstulemused

LHV Pank 2017. aasta puhaskasum ulatus 15,5 miljoni euroni, mida on 17% rohkem kui eelneval aastal (2016: 13,2 miljonit eurot). Seejuures kasvasid neto intressitulud 22% ning neto komisjoni- ja teenustasutulud 35%. Finantstulud olid 31% võrra väiksemad kui eelneval aastal.

Neto intressitulu suur kasv tuleneb laenude ja hoiuste mahu kasvust.

Teenustasutuludest annavad jätkuvalt suurima panuse tulud väärtpaberivahendusest. Kasvutrendi näitavad ka tulud kaartidelt ja arveldustelt.

Tegevuskulud kasvasid aastaga 16%, mis on ootuspärane praeguses kiires kasvufaasis ning äritegevuse arendamise valguses.

Laenudest tulenevad kahjud olid 103% võrra suuremad, kui eelneval aastal.

maaklertegevuse teenuseid. Pank lähtub oma plaanides eelkõige klientide ärihuvidest ja käib kaasas oma klientidega. Eesti ettevõtted vajavad täna teenuseid ja tuge pigem Lääne-Euroopa suunal. Sellest lähtuvalt eraldati aasta keskel finantsvahendajate äriiini jaepangandusest.

Aastaga kasvas panga töötajate arv 39 inimese võrra 309 inimeseni (sh passiivsed ja osalise koormusega), sealhulgas LHV Finance-i 29 inimest. Täistööaja arvestuse alusel oli aktiivsete töötajate arv kokku 288 inimest.

Aasta jooksul sai pank mitme tunnustuse osaliseks. Nasdaq valis panga viiendat korda aasta parimaks börsiliikmeks Baltikumis. Uuringufirma Dive valis panga teist aastat järjest parima teenindusega pangaks Eestis. Märtsis saavutas pank EMOR-i poolt läbiviidud IT-tööandjate maineuuringus kolmanda koha kui eelistatuim tööandja IT-valdkonnas Eestis.

Sponsorlus

Pank võtab sotsiaalset vastutust tõsiselt. Oma võimaluste piires toetab pank ettevõtmisi ja algatusi, mis aitavad kaasa Eesti ühiskonna arengule. Sponsorlusprojektide puhul eelistab pank pikaajalist ja sisulist koostööd. Pank on valmis panustama uuenduslike ja Eesti elu paremaks muutvate mõtete teostamisse.

Panga pikaajalisteks partneriteks on Eesti Jalgpalli Liit, Eesti Optimist Klassi Liit, Eesti Jalgratturite Liit, Eesti Aasta Ettevõtja konkurss, Gaselliliikumine, Tallinna Restoranide Nädal, Enn Soosaare sihtasutus ja Eesti Muusika Päevad.

Panga laenuportfellide bilansiline kogumaht ulatus detsembri lõpuks 719 miljoni euroni (31.12.2016: 532 miljonit eurot). Portfellide maht kasvas aastaga 35%. Laenuportfelli suurima osa moodustavad laenud ettevõtetele, mis kasvasid aastaga 34% 505 miljoni euroni (31.12.2016: 377 miljonit eurot). Erasisikutele antud laenude portfelli kasvas aastaga 63% 141 miljoni euroni (31.12.2016: 87 miljonit eurot). LHV Pank on andnud laenu emaettevõtte AS LHV Group teisele tütarettevõttele UAB Mokilizingas, mille maht oli aasta lõpuks 36.8 miljonit eurot (31.12.2016: 30.5 miljonit eurot).

Panga hoiuste maht kasvas aastaga 98% ning oli aasta lõpuks 1 551 miljonit eurot (31.12.2016: 785 miljonit eurot). Tulenevalt üldistest madalatest intressimääradest on toimunud muutus hoiuste struktuuris. Oluliselt on suurenenud nõudmiseni hoiuste osakaal, mis moodustas detsembri lõpu seisuga 91% koguhoiustest (31.12.2016: 81%).

Likviidsus ja kapitaliseeritus

Panga likviidsuse kattekordaja (LCR), mida arvutatakse vastavalt Basel Komitee määratlusele, oli detsembri lõpu seisuga 121% (31.12.2016: 221%). Pank loeb likviidsuspuhvrile hulka raha ja võlakirjaportfellid, mis moodustasid bilansimahust 58% (31.12.2016: 40%). Panga laenude ja hoiuste suhe 2017. aasta lõpus oli 46% (31.12.2016: 68%).

Aasta jooksul on võlakirjaportfell vähenenud 23%, mis on põhjustatud endiselt madalatest intressimääradest, mis ei õigusta likviidsuspuhvri hoidmist võlakirjades ning seepärast hoitakse likviidsust pigem Euroopa Keskpangas.

LHV Pank sõlmis Euroopa Investeeringufondiga (EIF) tagamata 10-aastase laenulepingu summas 12,5 miljonit eurot, et suurendada väikese ja keskmise suurusega ettevõtete laenuvõimalusi. 31.12.2017 seisuga oli pank laenusummast kasutusele võtnud 6 miljonit eurot.

Panga emaettevõtte AS-i LHV Group aktsiate emissiooni tulemusena suurendati panga aktsiakapitali 3 miljoni euro võrra.

Panga omavahendite tase seisuga 31.12.2017 oli 110,4 miljonit eurot (31.12.2016: 96,5 miljonit eurot). Pank on raporteerimisperioodi lõpus hästi kapitaliseeritud, kapitali adekvaatsuse tase oli 16,8% (31.12.2016: 18,7%).

Kapitali adekvaatsuse arvutamisel on kaasatud AS LHV Pank ja tema tütarettevõtte AS LHV Finance. Grupp kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit. Pank on aruandeaastal ning võrreldaval perioodil täitnud kõiki kapitalinõudeid.

Igal aastal viiakse läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Vastavalt Pangajärelevalve Komitee nõuetele arvatud finantsvõimenduse määr oli seisuga 31.12.2017 4,99% (31.12.2016: 8,2%). Finantsvõimenduse määr on panga esimese taseme omavahendite ja panga kogu riskipositsiooni (sh riskipositsioon varadelt ja bilansiväliselt kohustustelt) jagatis. Aasta lõpu finantsvõimenduse määr on viimase kvartali kuude aritmeetiline keskmine.

Kasumiaruanne, miljonites eurodes	2017	2016	muutus
Neto intressitulu	31,13	25,55	22%
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	7,70	5,72	35%
Muud finantstulud	0,69	1,00	-31%
Neto tegevustulud kokku	39,52	32,27	22%
Muud tulud	0,01	0,39	-97%
Tegevuskulud	-20,42	-17,64	16%
Laenukahjumid	-3,58	-1,77	103%
Kasum enne makse	15,53	13,25	17%

Suhtarvud, miljonites eurodes	2017	2016	muutus
Puhaskasum	15,5	13,2	17%
Emaettevõtte omanike kasumiosa	13,9	12,1	15%
Keskmine omakapital	89,8	70,8	27%
Omakapitali tootlus (ROE) % *	16,0	17,1	-1,1
Varad, keskmine	1 320	821	60%
Varade tootlus (ROA) %	1,1	1,5	-0,4
Neto intressitulu	31,1	25,6	22%
Intressiriskile avatud varad, keskmine	1 314	817	61%
Neto intressimarginaal (NIM) %	2,37	3,13	-0,76
Hinnavahe (SPREAD) %	2,33	3,10	-0,77

Kulude ja tulude suhe % 52% 54% -2

* Omakapitali tootluse suhtarv baseerub AS LHV Pank omanikele omistatud kasumil ja omakapitalil ning ei sisalda mittekontrollivat osalust.

Ärimahud, miljonites eurodes	31.12.2017	31.12.2016	muutus
Laenuportfell	719,4	531,8	35%
Võlakirjaportfell	50,0	64,9	-23%
Hoiused	1 551,0	785,0	98%
Omakapital	99,5	80,2	24%
Pangas varasid hoidvate klientide arv	133 655	112 998	18%

Suhtarvude selgitused

keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) = (aruandeperioodi lõpu omakapital + eelmise perioodi lõpu omakapital) / 2

omakapitali tootlus (ROE) = puhaskasum (emaettevõtte omanike osa) / keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) * 100

varad, keskmine = (aruandeperioodi lõpu varad + eelmise aasta lõpu varad) / 2

varade tootlus (ROA) = puhaskasum / varad, keskmine * 100

neto intressimarginaal (NIM) = neto intressitulu / intressitootvad varad, keskmine * 100

hinnaavahe (SPREAD) = intressiriskile avatud varade intressitootlus – võõrkapitali hind

intressiriskile avatud varade intressitootlus = intressitulu / intressiriskile avatud varad, keskmine * 100

võõrkapitali hind = intressikulu / intressiriskile avatud kohustused, keskmine * 100

kulude ja tulude suhe = tegevuskulud kokku / netotulud kokku * 100

Riskijuhtimine

Riskijuhtimise eesmärgiks on identifitseerida, hinnata, jälgida ja kontrollida kõiki Grupi tegevusega seotud riske. Grupi riskide identifitseerimise, mõõtmise, raporteerimise ja kontrolli põhimõtted on kehtestatud nõukogu poolt ning igapäevaselt korraldab riskide juhtimist Riskijuhtimise üksus. Riskide juhtimise eesmärgiks on identifitseerida, hinnata, jälgida ja juhtida kõiki Grupi tegevusega seotud riske, kindlustamaks Grupi usaldusväärsuse, stabiilsuse ja kasumlikkuse. Riskide juhtimine baseerub Grupis kolmel kaitseliinil. Esimene kaitseliin ehk

äriüksused on vastutavad riskide võtmise ning juhtimise eest. Teine kaitseliin – kuhu kuulub riskijuhtimise üksus – on vastutav riskijuhtimise raamistiku väljatöötamise ning ülalhoiu eest. Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut kontrolli kogu Grupi protsesside, äritegevuse ning kontrollifunktsioonide üle. Riskijuhtimise protsessid ja eeskirjad vaadatakse regulaarselt vähemalt kord aastas üle ja uuendatakse vastavalt vajadusele.

Detailne ülevaade Grupi poolt võetud riskidest on esitatud aastaaruande lisa 3.

Kapitalibaas (tuhandetes eurodes)	31.12.2017*	31.12.2017	31.12.2016
Sissemakstud aktsiakapital	59 500	59 500	56 500
Kasumi arvel moodustatud reservid	1 528	1 528	848
Eelmiste aastate jaotamata kasum/kahjum	19 891	19 891	7 838
Immateriaalne põhivara (miinusega)	-951	-951	-772
Aruandeperioodi kasum	13 909	13 909	12 096
Dividendi pakkumus (koos tulumaksuga)	-4 188	0	0
Esimese taseme omavahendid kokku	89 689	93 877	76 510
Allutatud kohustused	20 000	20 000	20 000
Teise taseme omavahendid kokku	20 000	20 000	20 000
Neto-omavahendid kapitali adekvaatsuse arvutamiseks	109 689	113 877	96 510
Kapitalinõuded			
Keskvalitsused ja keskpangas standardmeetodil	945	945	1 498
Krediitdiasutused ja investeerimisühingud standardmeetodil	5 886	5 886	6 190
Äriühingud standardmeetodil	465 202	465 202	364 895
Jaenõuded standardmeetodil	107 197	107 197	87 549
Avalik sektor standardmeetodil	185	185	216
Eluasemekinnisvara standardmeetodil	20 039	20 039	7 079
Viivises nõuded standardmeetodil	20 915	20 915	1 869
Muud varad standardmeetodil	10 169	10 169	4 654
Krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded kokku	630 539	630 539	473 950
Valuutariski kapitalinõue	409	409	225
Intressipositsiooniriski kapitalinõue	412	412	1 709
Aktsiapositsiooniriski kapitalinõue	585	585	601
Krediidiväärtuse korrigeerimise riski kapitalinõue	15	15	24
Operatsiooniriski kapitalinõuded baasmeetodil	47 754	47 754	39 664
Kokku kapitalinõuded adekvaatsuse arvutamiseks	679 714	679 714	516 173
Kapitali adekvaatsus (%)	16,14	16,75	18,70
Esimese taseme kapitali suhtarv (%)	13,20	13,81	14,82

*auditeeritud numbrid, mis sisaldavad dividendi pakkumust

Juhtimine ja tasustamispehimotted

LHV Pank on aktsiaselts, mille juhtimisorganiteks on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek

Üldkoosolek on LHV Panga kõrgeim juhtimisorgan, kus aktsionärid teostavad oma õigusi.

Üldkoosoleku esmased ülesanded on põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, vahetusvõlakirjade väljalaskmise otsustamine, nõukogu liikmete valimine ja volituste pikendamine, nõukogu liikmete ennetähtaegne tagasikutsumine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, audiitori(te) arvu määramine, audiitori(te) nimetamine ja tagasikutsumine ning muude seadusega üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus. Korraline üldkoosolek, mille päevakorras on majandusaasta aruande kinnitamine, toimub vähemalt üks kord aastas.

LHV Panga ainuaktsionär on AS LHV Group. AS-is LHV Group olulist osalust omavad aktsionärid on Rain Lõhmus ja temaga seotud isikud 25,14% ning Andres Viisemann ja temaga seotud isikud 9,87%.

Nõukogu

Nõukogu on LHV Panga juhtimisorgan, mis planeerib LHV Panga tegevust ja korraldab LHV Panga juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu määrab kindlaks ja vaatab korrapäraselt üle LHV Panga strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise pehimotted ja aastaeelarve. Nõukogul on viis kuni seitse liiget. Nõukogu liikme volituste tähtaeg on viis aastat. Nõukogu liikmed valivad enda seast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust.

LHV Panga nõukogu on kuueliikmeline. Nõukogusse kuuluvad Madis Toomsalu, Rain Lõhmus, Andres Viisemann, Tiina Mõis, Helder Meerits, Raivo Hein.

Juhatus

Juhatus on LHV Panga juhtimisorgan, mis esindab ja juhib LHV Panka. Juhatus koosneb kolmest kuni seitsmest liikmest. Juhatus liikme volituste tähtaeg on viis aastat, kui nõukogu ei otsusta teisiti. Juhatus esimees korraldab juhatuse tööd. Ettevõtet võib kõikide tehingute tegemisel esindada kaks juhatuse liiget koos.

LHV Panga juhatus on kuueliikmeline. Juhatusse kuuluvad Erki Kõlu, Andres Kitter, Indrek Nuume, Jüri Heero, Meelis Paakspuu ja Martti Singi.

Komiteed

LHV Panga ainuaktsionäri, AS-i LHV Group nõukogu on moodustanud AS-i LHV Group tasandil kaks komiteed, mille ülesandeks on nõustada AS-i LHV Group nõukogu auditi ja töötasuga seotud küsimustes vastavalt allpool kirjeldatule kogu AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete osas.

Auditikomitee

Auditikomitee on eelkõige AS-i LHV Group nõukogule nõuandev organ raamatupidamise, audiitorkontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja siseauditi, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas. Auditikomiteesse peab kuuluma vähemalt kaks liiget.

Auditikomitee ülesanne on jälgida ja analüüsida rahandusinformatsiooni töötlemist ulatuses, mis on vajalik kvartaalsete aruannete ning aastaaruande koostamiseks, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, raamatupidamise aastaaruande või konsolideeritud aruande audiitorkontrolli protsessi ning audiitor-ettevõtja ja seda seaduse alusel esindava vandeaudiitori sõltumatust ja tegevuse vastavust audiitoritegevuse seaduse nõuetele.

Auditikomitee kohustus on teha AS-i LHV Group nõukogule ettepanekud ja anda soovitusi audiitoritevõtja nimetamiseks või tagasikutsumiseks, siseaudiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, probleemide ja ebatõhususe vältimiseks või kõrvaldamiseks organisatsioonis ning vastavuseks õigusaktidele ja kutsetegevuse heale tavale.

Töötasukomitee

Töötasukomitee ülesandeks on hinnata tasustamise pehimõtete rakendamist AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvates ettevõtetes ning tasustamisega seotud otsuste mõju riskijuhtimise, omavahendite ja likviidsuse kohta sätestatud nõuete täitmisele. Töötasukomiteesse kuuluvad vähemalt kolm LHV Panga nõukogu liiget.

Töötasukomitee teostab järelevalvet AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise üle, hindab vähemalt üks kord aastas tasustamise pehimõtete rakendamist ja teeb vajaduse korral ettepaneku tasustamise pehimõtete ajakohastamiseks ning valmistas AS-i LHV Group nõukogule ette tasustamisalased otsuse projektid.

Tasustamispehimotted

LHV Panga juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise pehimotted määrab ning nende rakendamist hindab AS-i LHV Group tasandil moodustatud töötasukomitee.

LHV Panga juhatuse liikmetele ja töötajatele makstakse kuist põhipalka. Väiksemale arvule töötajatest, kes tegelevad otseselt müügitööga ja uute klientide saamisega, makstakse täiendavalt kuist tulemuspalka. Juhatus liikmete põhipalgad määrab nõukogu ning töötajate põhipalgad juhatus. Juhatus esimees töötab juhatuse liikme lepingu alusel ning kõigi teiste puhul kasutatakse töölepinguid.

Pangas ei ole rakendatud suuri lahkumishüvitisi või olulisi mitterahalisi kompensatsioone.

Aktsiaoptsioonid

2014. aastal kinnitas AS-i LHV Group üldkoosolek AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonnajuhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele aktsiaoptsioonide väljastamise tingimused. Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärgiks on juhatuse liikmete ja töötajate huvide efektiivsem ühildamine aktsionäride ja klientide huvidega. Samuti konkurentidega võrdväärse ja tervikliku tasustamissüsteemi pakkumine tööjõuturul. Sarnaselt 2014. aastale väljastati aktsiaoptsioone ka 2015, 2016 ja 2017. aastal. 2017. aastal realiseeriti 2014. aastal väljastatud optsioonid täies mahus.

Aktsiaoptsioonide saamine ja suurus sõltusid ettevõtte üldiste ning juhatuse liikmete ja töötajate individuaalsete tegevuseesmärkide edukast täitmisest. 2017. aasta alguses väljastati aktsiaoptsioone kuuete LHV Pank juhatuse liikmele ja 54-le töötajale, summas 1 204 tuhat eurot. 2016. aasta alguses väljastati aktsiaoptsioone kuuete LHV Pank juhatuse liikmele ja 36-le töötajale, summas 598 tuhat eurot. 2015. aastal väljastati aktsiaoptsioone viiele juhatuse liikmele ja 35-le töötajale, summas 510 tuhat eurot. Aktsiaoptsioonide saamiseks sõlmiti juhatuse liikmete ja töötajatega aktsiaoptsioonilepingud kolmeaastase perioodiga. 2014. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2017. aastal, kus 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai soetada

hinnaga 2 eurot aktsia kohta. 2015. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2018-31.07.2018 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 2,4 eurot aktsia kohta. 2016. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2019-31.07.2019 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 3 eurot aktsia kohta. 2017. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2020-31.07.2020 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 4,65 eurot aktsia kohta. Sarnaselt eelmistele aastatele väljastatakse suure tõenäosusega aktsiaoptsioone ka 2018. aastal.

Juhatus liikmetel ja töötajal ei olnud võimalik aktsiaoptsioonide asemel võtta välja määratud summat rahas. Aktsiaoptsioone ei saa vahetada, võõrandada, pantida ega koormata. Aktsiaoptsioone saab pärida. Aktsiaoptsioonileping kaotab kehtivuse töölepingu ennetähtaegsel lõpetamisel töötaja algatusel, milles saab teha erandeid AS-i LHV Group nõukogu, ja töölepingu erakorralisel ülesütlemisel tööandja poolt töötajast tuleneval põhjusel. Vastavalt krediitiasutuste seadusele saab AS-i LHV Group nõukogu vähendada väljastatud aktsiaoptsioonide arvu või aktsiaoptsioonid tühistada, kui ettevõtte üldised majandustulemused on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud, ettevõtte juhatuse liige või töötaja ei täida enam tulemuskriteeriume, ettevõtte ei täida enam usaldatavus-normatiive või ettevõtte riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega või tulemustasu määramisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Palgakulu

Tabelis on esitatud makstud tasud ning aasta jooksul töötasu saanud töötajate arv (sh praktikandid).

Arvestuslik brutopalgakulu (tuhandetes eurodes)	Põhipalk	Tulemustasu	Kokku	Töötajate arv
Jaepangandus	2 408	33	2 441	160
Privaat- ja ettevõtete pangandus	1 059	12	1 071	33
Tugiteenused	2 557	31	2 588	117
Infotehnoloogia	1 808	3	1 811	77
kokku	7 832	79	7 911	387

Ärikeskkond

Globaalne majanduspilt jätkas 2017. aastal paranemist ning käesoleval aastal oodatakse maailmajanduse tsüklilise kasvu kiirenemist teist aastat järjest. Taastumist on toetamas kaubavahetuse märgatav elavnemine ning investeringute ja tööstustoodangu kasv koos paraneva äri- ja tarbijakindlusega. Kuigi seni puuduv surve alusinflatsioonile on lubanud jätkata toetava rahapoliitika viljelemist, on arenenud riikide keskpangad USA eestvedamisel vaikselt suunda muutmas. Paisuvad varade väärtused peegeldavad senise ekspansiivse rahapoliitika tulemusena kujunenud ajalooliselt madala volatiilsusega keskkonda, kus investorid on võetava riski eest aktsepteerimas järjest väiksemat pikaajaliselt oodatavat tootlust. Geopoliitilised pinged on praeguseks võrreldes eelmise aasta suvega alanenud.

Eelisel aastal Euroopa Liidu olulistest liikmesriikides toimunud valimised ei toonud olulist edu EL-i vastastele liikumistele, mistõttu oodatakse Brüsseli ja Pariisi eestvedamisel suuna võtmist liimesriikide veelgi tihedamale integratsioonile. Jõuline sõnum separatistlikele liikumistele on saadetud nii raskekujulise Brexiti protsessi, kui ka siseriiklikult lahendada jäetud Kataloonia iseseisvuspüüdluste näol. Järgmise olulisema verstapostina toimuvad 4. märtsil üldvalimised Euroopa suuruselt neljanda majandusega riigis, Itaalias.

Euroala majandus kasvas kolmandas kvartalis 2,6% ehk viimase kuue aasta kiireimas tempos. Majanduspilt on paranenud suures plaanis ning see on avaldumas laialdasemalt, enamate riikide ja sektorite lõikes. Head väljavaated võimaldavad Euroopa Keskpangal väljuda senisest ekspansiivsest rahapoliitikast – võlakirjade ostudega jätkatakse olemasoleva plaani järgi vähendatud mahus käesoleva aasta septembrini, kuid intressimäärade tõstmist ei oodata veel enne järgmist aastat. Tarbijahinnad kasvasid detsembris 1,4% ning on püsinud alates augustist kitsas vahemikus. Inflatsioonisurve on jätkuvalt madal ning jääb ootuste kohaselt ka edaspidi alla Euroopa Keskpanga poolt eesmärgiks seatud 2,0% pikaajalist keskmist taset. Konsensuse ootuste kohaselt aeglustub Euroala majanduskasv 2018. aastal 2,2% peale ning 2019. aastal 1,9% peale. Tarbimist toetab positiivselt töötuse määra jätkuv langus ning tööjõus osalemise määra kasv, mis peaks varem või hiljem tooma kaasa kaua oodatud palgakasvu kiirenemise. Tõusnud tootmisvõimsuste kasutus ja tellimusmahud peaksid stimuleerima investeringute kasvu. Ühtlasi on oodata lõdvemat eelarvepoliitikat valitsustelt. Kergeks murekohaks on euro jätkuv tugevnemine teiste valuutade vastu, mis tundub olevat juba vaikselt survestamas ekspordisektori konkurentsivõimet.

Eesti tähtsamate Euroopa kaubanduspartnerite majandusosalusindeksid lähenevad 2007. aasta majandusbuumi tippudele, olles Euroala 19 riigi lõikes saavutanud juba viimase 17 aasta kõrgeima taseme.

Rootsi majandus kasvas kolmandas kvartalis 2,9%, mis jäi ootustele oluliselt alla. Positiivselt mõjusid jätkuvalt tugev sisetarbimine ja investeringute kasv, kuid impordimahtude jõuline kasv tähendas negatiivset mõju netoekspordist. Septembris toimus hinnapööre Rootsi kinnisvaraturul ning praeguseks on eluasemete hinnad alanenud neli kuud järjest. Tegemist on tervitatava nähtusega, kuid oluline on jälgida, et hinnakorrektsioon püsiks mõistlikkuse piires. Hetkel turuosalisel mures ei ole – sentimendiindikaatorid ja tarbijakindlus püsivad kõrged ning usutakse kinnisvarahindade stabiliseerumisse käesoleval aastal. Septembris toimuvad Rootsis parlamendivalimised ning tasavägiste tulemuste ootuses nähakse seondult tõenäosust ekspansiivseks eelarvepoliitikaks. Konsensuse ootuste kohaselt aeglustub Rootsi majanduskasv 2018. aastal 2,4% peale ning 2019. aastal 2,2% peale. Eesti jaoks on kõige olulisem Rootsi impordimahtude jätkuv kasvamine, mille osas on väljavaated head ning sealsete pankade investeringuid soosiv hoiak.

Soome majandus jätkas kolmandas kvartalis heas tempos, kasvades 3,0%. Majanduspilt on tugev laiapõhiselt. Peamisteks veduriteks olid investeringute ja netoekspordi kasv, samuti püsis eratarbimine jätkuvalt tugev. Ühtlasi kujunes 2017. aasta majanduskasv kõigi eelduste kohaselt riigi jaoks viimase üheksa aasta kiireimaks. Konsensuse ootuste kohaselt aeglustub Soome majanduskasv 2018. aastal 2,6% peale, kuid majanduspilt püsib jätkuvalt laiapõhiselt tugev. 2019. aastal oodatakse 2,2% suurust majanduskasvu. Eesti seisukohast on sarnaselt Rootsi oluline Soome impordimahtude jätkuv kasvamine, mille osas on väljavaated head.

LHV jaoks olulise sihtturu, Leedu, majandus jätkas kolmandas kvartalis hea hooga, kasvades 3,4%. Majanduspilt on tugev laiapõhiselt, kuid senist kiiret eratarbimise kasvu on Leedus negatiivselt mõjutama hakanud üks Euroala kõrgemaid inflatsioonimäärasid. Tasakaalustavalt toetas majandust investeringute kasv, mis peaks lähiaastatel omandama olulisema rolli. Tugev välisnõudlus, kvalifitseeritud tööjõu puudus koos tõusvate tööjõukuludega ning rekordiline tootmismahtude kasutus – kõik see sunnib ettevõtteid tegema uusi investeringuid. Samuti tõuseb ELi toetusega finantseeritavate projektide maht. Konsensuse ootuste kohaselt aeglustub Leedu majanduskasv 2018. aastal 3,2% peale ning 2019. aastal 3,0% peale.

Eesti majanduskasv aeglustus kolmandas kvartalis 4,2% peale, mis on siiski väga kiire tempo. Tugeva panuse andis sisenõudlus, eesotsas investeringute ja eratarbimisega. Ehitussektori panus majanduskasvu oli taas üks suuremaid. Vähenes madalate marginaalidega elektroonikaseadmete väljavedu, mis olid suuresti ekspordimahtude languse ning netoekspordi negatiivse mõju taga. Eelisel aastal hüppeliselt tõusnud inflatsioon tõi

kaasa eratarbimise kasvu olulise aeglustumise. Detsembris kasvasid tarbijahinnad 3,4%. Olulise aspektina on vaatamata kiire palgakasvu jätkumisele taastunud ettevõtete kasumite kasv ning paranenud tootlikkus. Erinevate sektorite käekäiku peegeldavad usaldusindeksid püsivad tugevad, peegeldades jätkuvalt positiivset sentiment. Detsembris avaldatud prognoosis tõstis Eesti Pank oluliselt majanduskasvu ootusi. Käesoleval aastal jääb see hinnanguliselt 4,2% juurde ja 2019. aastal 3,1% juurde. Kasvumootoriteks saavad olema eratarbimine ja investeringud, samal ajal on netoekspordi panus majanduskasvu negatiivne. Eratarbimisele avaldab positiivset mõju jätkuvalt kiire palgakasv

ning tulumaksuvaba miinimumpalga järsk tõus, koos inflatsioonitempo marginaalse alanemisega. Investeringuid veab avaliku sektori EL-i struktuurifondi rahade aktiivsem kasutus. Vaatamata tugevale välisnõudlusele ettevõtete investeerimismahud 2018. aastal ei kasva, tulenevalt võrdlusbaasi jäävast laevaostude mõjust. Peamisteks murekohtadeks võib pidada tööjõupuudusega seonduvaid probleeme ning nende potentsiaalset võimendumist seoses valitsemissektori kulutuste kasvuga. Eelkõige on oluline pikaajaliselt jätkusuutliku majanduskasvu saavutamine, mis on tasakaalus erinevate sektorite vahel.

Eesti peamised majandusnäitajad*	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Eesti Panga prognoos	
										2017E	2018E
SKP jooksevhindades (EUR miljard)	16,52	14,15	14,72	16,67	17,93	18,89	19,76	20,25	21,10	22,99	24,94
SKP püsivhindades**	-5,4%	-14,7%	2,3%	7,6%	4,3%	1,4%	2,8%	1,4%	2,1%	4,3%	4,2%
Eratarbimine***	-4,9%	-15,3%	-1,6%	3,7%	4,3%	3,8%	3,3%	4,7%	4,4%	2,7%	5,1%
Valitsemissektori tarbimine	4,6%	-3,2%	-0,4%	1,3%	3,2%	1,9%	2,7%	3,4%	1,9%	1,2%	2,1%
Kapitali kogumahutus põhivarasse	-13,1%	-36,7%	-2,7%	34,4%	12,7%	-2,8%	-8,1%	-3,3%	-1,2%	13,3%	2,0%
Ekspord	0,9%	-20,3%	24,0%	24,2%	4,8%	2,3%	3,1%	-0,6%	4,1%	2,1%	2,6%
Import	-6,2%	-30,6%	21,2%	27,2%	9,7%	3,2%	2,2%	-1,4%	5,3%	3,1%	4,5%
Tarbijahinnaindeks	10,4%	-0,1%	3,0%	5,0%	3,9%	2,8%	-0,1%	-0,5%	0,1%	3,5%	3,2%
Töötuse määr (% tööjõust)	5,5%	13,5%	16,7%	12,3%	10,0%	8,6%	7,4%	6,2%	6,8%	5,9%	7,3%
Jooksevkonto saldo (% SKPst)	-8,7%	2,5%	1,8%	1,3%	-1,9%	-0,4%	0,9%	2,2%	1,9%	2,1%	0,3%
Valitsemissektori eelarve tasakaal (% SKPst)****	-2,7%	-2,2%	0,2%	1,2%	-0,3%	-0,2%	0,7%	0,1%	-0,3%	-0,5%	-0,4%

* Näitajad on esitatud aastase muutusena protsentides, juhul kui pole märgitud teisiti; ** SKP ja selle komponendid on esitatud aheldatud väärtustena; *** Sisaldab kodumajapidamisi teenindavaid kasumitootuseta institutsioone; **** Valitsemissektori tulude ja kulude prognoos võtab arvesse nende meetmete mõju, mis olid prognoosi koostamise hetkeks piisava detailsusega teada.

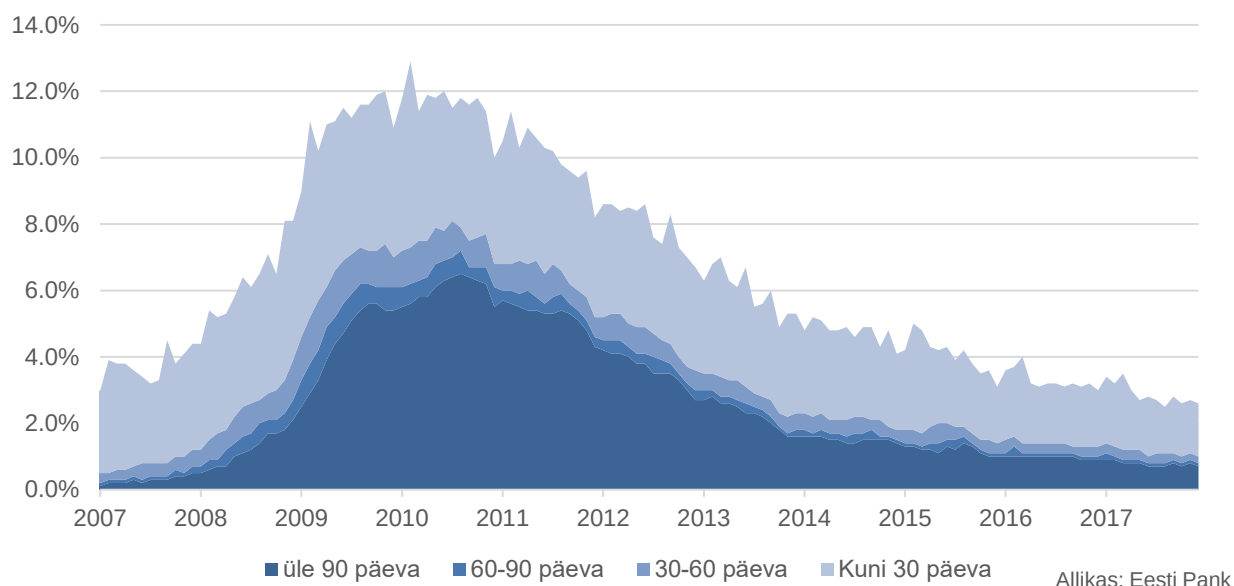
Allikad: Eesti Pank, Eurostat, Statistikaamet

LHV ootab järgmisel kaheteistkümnel kuul positiivsete trendide jätkumist Eesti majanduses. Majanduskasv püsib kiire ning ületab pikaajaliselt jätkusuutlikku potentsiaalset taset. Vabade ressursside puudus muudab järjest olulisemaks ettevõtete kohanemisvõime ja edukuse tootlikkuse tõstmisel, milleks on vaja jõuliselt jätkata täiendavate investeringute teostamisega.

Majandussektorite lõikes on riskid keskmisest kõrgemad ülekuumenemisoos olevas ehitussektoris, ning veonduses ja

laonduses. LHV on endiselt konservatiivne kinnisvaraturu suhtes, jälgides kohalikku ja Skandinaavia turgu, seejuures pöörates kõrgendatud tähelepanu arengutele Roots. Rendirahavooprojektide osas valitseb oht, et arendatava mahu absorbeerimiseks ei pruugi lähiajal enam piisavalt nõudlust jätkuda ning rendihindades või vakantsuse määrades toimuvad korrektsioonid.

Tähtajaks tasumata laenude osatähtsus laenuportfelligist

Positiivsena saab esile tõsta soodsa finantseerimise keskkonna. Krediitiasutustest võetud laenujäägi kasv on jätkuvalt kiire, kuid võrreldes 2017. aasta algusega on tempo aeglustunud. Stabiilselt on hoogustunud eluasemelaenude jäägi kasv. Laenude ja hoiuste suhe ning tähtajaks tasumata laenud püsivad jätkuvalt kriisijärgsetel madaltasetemetel. Ajalooliselt madalad

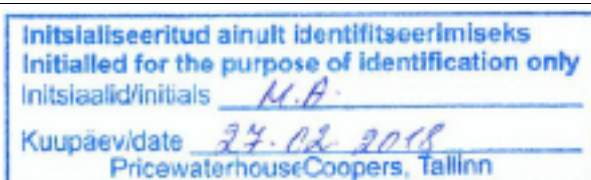
intressimäärad ja tugev pankadevaheline konkurents on mõjutamas positiivselt kohalikke ettevõtjaid, mida viimased peaksid rohkem ära kasutama. Ka LHV soovib uute kasvuaallikate leidmisel ja toetamisel suurelt ning tõhusalt kaasa lüüa, pakkudes ettevõtjatele pikaajalist koostööd ja väärtust loovat kaasamõtet.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	2017	2016
Intressitulu		35 492	29 839
Intressikulu		-4 358	-4 287
Neto intressitulu	5	31 134	25 552
Komisjoni- ja teenustasutulu		13 096	9 760
Komisjoni- ja teenustasukulu		-5 401	-4 044
Neto teenustasutulu	6	7 695	5 716
Netokasum õiglasel väärtuses kajastatavatel finantsvaradel	10	420	1 103
Valuutakursi ümberhindluse kasumid/kahjumid		265	-105
Netokasum finantsvaradelt		685	998
Muud tulud		6	385
Tööjõukulud	7	-11 287	-9 676
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	7	-9 128	-7 961
Kasum enne laenude allahindluse kulu		19 105	15 014
Laenude allahindluse kulu	11	-3 584	-1 767
Aruandeperioodi puhaskasum		15 521	13 247
Muu koondkasum			
<i>Kirjed, mida võib edaspidi klassifitseerida kasumiaruandesse:</i>			
Müügiootel investeeringud:			
Finantsvarade ümberhindlus	9	76	-17
Aruandeperioodi koondkasum		15 597	13 230
Puhaskasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		13 909	12 097
Mittekontrolliv osalus		1 612	1 150
Aruandeperioodi puhaskasum		15 521	13 247
Kokku koondkasum omistatud:			
Emaettevõtte omanikud		13 985	12 080
Mittekontrolliv osalus		1 612	1 150
Aruandeperioodi koondkasum		15 597	13 230

Lisad lehekülgedel 18 kuni 69 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

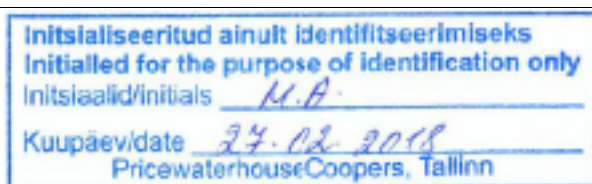

LHV

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
Varad			
Nõuded keskpangale	8	920 714	265 127
Nõuded krediitiasutustele	8	20 991	27 171
Nõuded investeerimisühingutele	8	14 186	8 073
Müügiootel finantsvarad	9	775	799
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	10	49 239	64 197
Laenud ja nõuded klientidele	11	719 390	531 761
Muud nõuded klientidele	12	7 357	1 699
Muud finantsvarad	13	2 289	941
Muud varad	13	836	714
Materiaalne põhivara	14	1 225	1 002
Immateriaalne põhivara	14	952	771
Varad kokku		1 737 954	902 255
Kohustused			
Klientide hoiused ja saadud laenud	15	1 556 573	785 409
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	10	2	209
Võlad hankijatele ja muud kohustused	16	61 858	16 469
Allutatud kohustused	18	20 000	20 000
Kohustused kokku		1 638 433	822 087
Omakapital			
Aktsiakapital	19	59 500	56 500
Kohustuslik reservkapital	19	1 492	888
Muud reservid	9	36	-40
Jaotamata kasum		34 963	20 902
Emaettevõtte aktsionäridele kuuluv omakapital kokku		95 991	78 250
Mittekontrolliv osalus		3 530	1 918
Omakapital kokku		99 521	80 168
Kohustused ja omakapital kokku		1 737 954	902 255

Lisad lehekülgedel 18 kuni 69 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

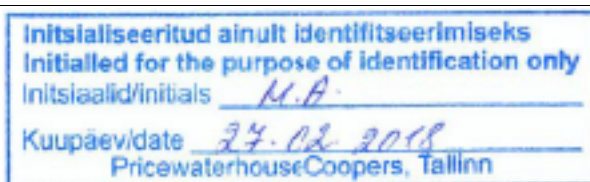

LHV

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)	Lisa	2017	2016
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		35 133	29 409
Makstud intressid		-4 642	-4 466
Saadud teenustasud		13 107	9 760
Makstud teenustasud		-5 412	-4 044
Muud saadud tulud		6	385
Makstud tööjõu kulu		-10 386	-9 101
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud		-8 254	-7 147
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust		19 552	14 796
Äritegevusega seotud varade muutus:			
Kauplemisportfelli neto soetus ja müük		278	-287
Laenud ja nõuded klientidele		-196 515	-128 433
Kohustuslik reservkapital keskpangas	8	-7 639	-1 598
Tagatisdeposiidid	13	-1 348	-1
Muud varad		-92	-171
Äritegevusega seotud kohustuste muutus:			
Klientide nõudmiseni hoiused	15	791 270	187 136
Klientide tähtajalised hoiused	15	-25 052	-31 506
Saadud laenud	15	6 000	0
Saadud laenude tagasimaksed	15	-779	-14 731
Kauplemiseks hoitavad finantskohustused õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande		-207	120
Muud kohustused		45 226	-1 699
Neto rahavood äritegevusest		630 694	23 626
Rahavood investeerimistegevusest			
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara	14	-1 277	-1 362
Müüdud materiaalne põhivara		0	10
Müüdud või lunastatud müügioletel investeeringud	9	124	3 608
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt investeeringutelt	10	15 075	35 788
Neto rahavood investeerimistegevusest		13 922	38 044
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aksiakapitali sissemakse	19	3 000	5 000
Allutatud kohustuste emiteerimine	18	0	5 000
Neto rahavood finantseerimistegevusest		3 000	10 000
Valuutakursi muutuse mõju raha ja raha ekvivalentidele		265	-105
Raha ja raha ekvivalentide muutus		647 881	71 565
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	8	292 635	221 070
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	8	940 516	292 635

Lisad lehekülgedel 18 kuni 69 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

LHV

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

(tuhandetes eurodes)	Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital					Mitte-kontrolliv osalus	Oma-kapital kokku
	Aktia-kapital	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku		
Saldo seisuga 01.01.2016	51 500	419	-23	8 705	60 601	768	61 369
Kantud kohustuslikku reservkapitali (lisa 19)	0	469	0	-469	0	0	0
Aktiakapitali sissemakse (lisa 19)	5 000	0	0	0	5 000	0	5 000
Aktiaoptsioonid (lisa 19)	0	0	0	569	569	0	569
<i>Puhaskasum</i>	0	0	0	12 097	12 097	1 150	13 247
<i>Muu koondkahjum</i>	0	0	-17	0	-17	0	-17
2016 koondkasum kokku	0	0	-17	12 097	12 080	1 150	13 230
Saldo seisuga 31.12.2016	56 500	888	-40	20 902	78 250	1 918	80 168
Saldo seisuga 01.01.2017	56 500	888	-40	20 902	78 250	1 918	80 168
Kantud kohustuslikku reservkapitali (lisa 19)	0	604	0	-604	0	0	0
Aktiakapitali sissemakse (lisa 19)	3 000	0	0	0	3 000	0	3 000
Aktiaoptsioonid (lisa 19)	0	0	0	756	756	0	756
<i>Puhaskasum</i>	0	0	0	13 909	13 909	1 612	15 521
<i>Muu koondkasum</i>	0	0	76	0	76	0	76
2017 koondkasum kokku	0	0	76	13 909	13 985	1 612	15 597
Saldo seisuga 31.12.2017	59 500	1 492	36	34 963	95 991	3 530	99 521

Lisad lehekülgedel 18 kuni 69 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad

LISA 1 Üldine informatsioon

AS-i LHV Pank (Pank) ja tema tütarettevõtte AS-i LHV Finance (koos Grupp) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on koostatud seisuga 31. detsember 2017, on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. AS LHV Pank omab 65 %-list osalust AS-is LHV Finance.

AS LHV Pank (Pank) osutab pangateenuseid, finantsnõustamis-teenuseid ja väärtpaberivahenduse teenuseid Eestis ja kuni 31.03.2017 ka Leedu klientidele. Klientide teenindamiseks on avatud esindused Tallinnas ja Tartus (Vilniuse esindus suleti 31.03.2017). AS LHV Pank on aktsiaselts, mis on registreeritud Eesti Vabariigis ja mille ametlik aadress on Tartu mnt 2, Tallinn. Seisuga 31.12.2017 on Grupi töötajate arv kokku 291, sh passiivseid töötajaid 16 (seisuga 31.12.2016: 261 töötajat,

passiivseid töötajaid 13). AS LHV Finance pakub tarbimislaene eraisikutele ja jaemüüjatele järelmaksu teenust.

Käesolev konsolideeritud aastaaruanne (sh raamatupidamise aruanne) on juhatuse poolt heaks kiidetud 22. veebruaril 2018. Konsolideeritud aastaaruanne esitatakse heaks kiitmiseks ainuaktsionärile AS LHV Group. AS LHV Group üle olulist mõju omavateks osapoolteks on Rain Lõhmus, kellele kuulub 25,14% hääleõigusest ja Andres Viisemann, kellele kuulub 9,87% hääleõigusest (vt ka lisa 19).

Juhatus kinnitab konsolideeritud aastaaruande kinnitavad nõukogu ja aktsionärid. Aktsionärid omavad õigust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet mitte kinnitada. Nõukogu vastavat õigust ei oma.

LISA 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest

Põhilised arvestuspõhimõtted, mida on kasutatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on toodud allpool. Toodud arvestuspõhimõtteid on Grupis järjepidevalt kasutatud kõikidele aruandes toodud perioodidele ja konsolideeritavatele ettevõtetele, välja arvatud juhtudel, kui on kirjeldatud teisiti.

2.1 Koostamise alused

Grupi 2017. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud kui mõnes allpool toodud arvestuspõhimõttes on kirjeldatud teisiti, näiteks "õiglasel väärtusel läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused", sh tuletisinstrumentid ja müügiotool finantsvarad.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine vastavalt IFRS-ile nõuab mitmetes valdkondades kriitiliste hinnangute tegemist. Samuti nõuab see juhtkonnapoolsete hinnangute tegemist arvestuspõhimõtete rakendamisel. Valdkonnad, mis on olulisel määral hinnangulised ja keerukad, või valdkonnad, kus tehtud eeldused ja hinnangud avaldavad raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju, on välja toodud lisa 4.

Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2017 ja lõppes 31. detsembril 2017. Raamatupidamise aastaaruande arvnäitajad on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole märgitud teisiti.

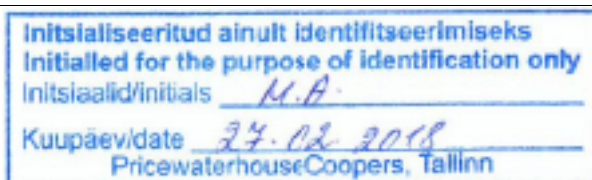
Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelise finantsaruandluse standardeid ning olemasolevate standardite muudatusi ja tõlgendusi, mis on kohustuslikud Grupi aruandeaastatele, mis algavad 1. jaanuaril 2017 või hiljem. Ülevaade neist standarditest ning nende tõlgenduste mõjust Grupi aruannetele on välja toodud allpool.

(a) Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2017.

"Avalikustamise projekt" – IAS 7 muudatused (rakendus 1. jaanuaril 2017 algavale aruandeperioodile). Muudetud standard IAS 7 nõuab finantseerimistegevusest tekkinud kohustuste alg- ja lõppsaldo vahel toimunud liikumiste avalikustamist. Grupp on uue standardi kohaselt nõutava informatsiooni avalikustanud lisa 18.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis on kehtivad alates 1. jaanuarist 2018 või pärast seda, ei ole eeldatavasti olulist mõju Grupile.

(b) Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2017 või hilisematel perioodidel ja mida Grupp ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Lubatud on standardi varasem rakendamine, kuid Grupp ei ole plaaninud seda teha. Grupp kavatseb esmasel IFRS 9 standardi rakendamisel 2018. aastaaruandes kasutada vabastust 2017 võrdlusandmeid mitte korrigeerida. Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmiskategooriast:

- varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (AC)
- varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande (FVOCI)
- varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (FVTPL).

IFRS 9 klassifitseerimise ja mõõtmise reeglite alusel tuleb finantsvarad klassifitseerida ja mõõta kas amortiseeritud soetusmaksumuses, õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande või õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande. Võlainstrumendi klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Ärimudeli hindamiseks on Grupp jaganud finantsvarad portfelliidesse ja/või alamportfelliidesse selle alusel, kuidas sarnaseid finantsvarasid koos hallatakse saavutamaks kindel äriplane eesmärk. Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumendid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfelliis, kus ettevõtte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglases väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, tuleb mõõta õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks tuletisinstrumendid). Varjatud („*embedded*“) tuletisinstrumente ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.

Omakapitaalinstrumendid tuleb alati kajastada õiglases väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil. Kui omakapitaalinstrumenti hoitakse kauplemiseesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.

Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on

määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.

IFRS 9 väärtuse languse kahjumite kajastamise mudeli nõuded põhinevad oodatava krediidikahjumi mudelil, vastupidiselt IAS 39 tegeliku krediidikahjumi mudelile. Samuti on IFRS 9 väärtuse languse kahjumite kajastamise nõuded laiahaardelisemad võrreldes standardiga IAS 39, nõudes kõigi finantsvarade, mida mõõdetakse amortiseeritud soetusmaksumuses ja õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi, sh bilansiväliste kohustuste (nii garantiid kui ka väljastamata laenusummad), puhul finantsvara väärtuse languse testimist. Testitavad finantsvarad jaotatakse kolme gruppi vastavalt finantsvarade krediitkvaliteedi muutumisele. Esimesse gruppi kuuluvad finantsvarad, mille puhul pole toimunud olulist krediitkvaliteedi halvenemist, teise gruppi kuuluvad finantsvarad, millel on toimunud oluline krediitkvaliteedi halvenemine, ning kolmandas grupis on mittetõotavad finantsvarad. Kolmandasse gruppi kuuluvate oluliste finantsvarade väärtuse langust hinnatakse individuaalselt, samas kui ebaolulistele finantsvaradele rakendatakse grupipõhist hindamist. Esimesse gruppi kuuluvate finantsvarade allahindluse summa moodustab 12 kuu oodatav krediitikahjum. Teise ja kolmandasse gruppi kuuluvate finantsvarade allahindluse summa on võrdne finantsvara oodatava krediitikahjumiga kogu eluea jooksul.

IFRS 9 alusel mõjutab finantsvara klassifitseerumine esimesest grupist teise gruppi oluliselt allahindluse summa suurus. IFRS 9-le üleminek tõi kaasa laenude allahindluse muutuse summas 712 tuhat eurot. Tulevikus arvele võetavate finantsvarade puhul kasutatakse krediitkvaliteedi indikaatorina makseviituse tõenäosust (PD ehk *probability of default*) kogu eluea jooksul. Lisaks, erilise kohtlemise all olevad ja üle 30 päeva makseviivitusega finantsvarad klassifitseeritakse esimesest grupist teise gruppi.

IFRS 9 alusel arvutatakse allahindlus makseviituse hetkel oleva laenu suuruse (EAD), makseviituse tõenäosuse (PD) ja kahjumäär makseviituse korral (LGD) korrutisena. Esimesse gruppi kuuluvate finantsvarade puhul arvutatakse 12 kuu oodatav krediitikahjum, kuid teise gruppi kuuluvatel finantsvaradel arvutatakse oodatav krediitikahjum kogu eluea jooksul.

Finantsvaradel, millel on toimunud oluline krediitkvaliteedi halvenemine, arvutab Grupp praegu individuaalse allahindluse summa krediitkvaliteedi halvenemise kaasa toonud sündmuse kuupäeva ja sellest teavitamise kuupäeva vahelise perioodi hinnangulise kahjumi alusel, kuid IFRS 9 alusel arvutatakse oodatav krediitikahjum kogu eluea kohta. Kogu eluea oodatava krediitikahjumi arvutamisel IFRS 9 alusel, sh grupi hindamisel, peab arvutus põhinema tõenäosusega kaalutud tulevikku vaataval informatsioonil.

Allahindluste arvutamine IFRS 9 alusel hakkab nõudma ettevõtelt kogenumat krediitkvaliteedi hindamist võrreldes praeguse standardiga IAS 39 ning seega toob kaasa suurema subjektiivsuse. Tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine muudab standardi rakendamise keerulisemaks ja allahindlused sõltuvaks juhtkonna hinnangutest majanduse tulevikuväljavaadete osas. Tõenäoliselt on IFRS 9 reeglite alusel arvatud allahindluste summad volatiilsemad ning tsüklisoodumuslikumad võrreldes standardiga IAS 39, tulenedes põhiliselt tulevikustsenaariumite subjektiivsusest.

Uus standard muudab riskimaandamisarvestuse nõudeid põhiliselt selle poolest, et seob riskimaandusarvestuse paremini riskijuhtimisega, kuid need standardi muudatused ei oma otsest mõju Grupile, sest Grupp ei kasuta praegu riskimaandust. Samas näeme, et uued riskimaandusarvestuse nõuded annavad Grupile paremad võimalused riskimaandusarvestuse kasutuselevõtuks, eesmärgiga vähendada finantsaruannetes selliste positsioonide volatiilsust, mida maandatakse raamatupidamislikult teisiti kajastatavate instrumentidega.

Järgnevas tabelis on toodud finantsvarade bilansiline maksumus võttes arvesse nende varasemaid mõõtmiskategooriaid kooskõlas IAS 39-ga ning uusi mõõtmiskategooriaid IFRS 9-le üleminekul 1. jaanuaril 2018:

(tuhandetes eurodes)	Mõõtmiskategooria		Bilansiline jääkväärtus vastavalt IAS 39-le (seisuga 31.12.2017)	Mõju Ümberarvestus	Bilansiline jääkväärtus vastavalt IFRS 9-le (seisuga 31.12.2017)
	IAS 39	IFRS 9		ECL	
Nõuded krediidiasutustele (lisa 8)	L&R	AC	20 911	0	20 911
Nõuded investeerimisühingutele (lisa 8)	L&R	AC	14 186	0	14 186
Nõuded keskpangale (lisa 8)	L&R	AC	920 714	0	920 714
Raha ja raha ekvivalendid kokku			955 811	0	955 811
Võlainstrumendid (lisa 9)	AFS	FVOCI	555	0	555
Võlainstrumendid (lisa 10)	FVTPL	FVTPL	49 239	0	49 239
Võlainstrumendid kokku			49 794	0	49 794
Omakapitali instrumendid (lisa 9)	AFS	FVOCI	220	0	220
Omakapitali instrumendid kokku			220	0	220
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	L&R	AC	719 390	-712	718 678
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	L&R	AC	7 357	0	7 357
Muud finantsvarad (lisa 13)	L&R	AC	2 289	0	2 289
Finantsvarad kokku			1 734 861	-712	1 734 149

Ümberklassifitseerimisi ei olnud, kuna nii IAS 39 kui IFRS 9 järgi on finantsvarad samas klassifikatsioonis.

IFRS 16 "Rendilepingud" (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uus standard sätestab rendilepingute arvelevõtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe

arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad (a) arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadel varadel ja intressikulu rendikohustustelt. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt. Seisuga 31.12.2017 oli Grupil pikaajalisi

kasutusrendi korras sõlmitud rendilepingutest tulenevaid kohustusi summas 1 460 tuhat eurot (lisa 17). Alates 01.01.2019 kajastatakse vastav summa Grupi bilansis vara ja kohustustena, mille tulemusel suureneb Grupi bilansimaht.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“ (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdnud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid. Grupp hindab uue standardi mõju finantsaruandele ebaoluliseks.

2.2 Konsolideerimine

2017. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab AS LHV Pank (emaettevõtte) ja tema tütarettevõtja AS LHV Finance finantsaruandeid.

Tütarettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada seda kasumi suurust, kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtja soetamist kajastatakse ostumeetodil (välja arvatud ühise kontrolli all olevate ettevõtete soetused). Soetusmaksumuseks loetakse omandamise kuupäeval makstava tasu (s.o. omandamise eesmärgil üleantava vara, võetud kohustuse ja omandaja poolt emiteeritud omakapitaliinstrumentide) õiglast väärtust. Omakapitaliinstrumentide emiteerimise tehingukulud kajastatakse omakapitali vähendamisenä, võlainstrumentide emiteerimise tehingukulud kajastatakse võlainstrumentide bilansilise väärtuse vähendamisenä ning kõik muud omandamisega seotud väljaminekud kajastatakse kuludes. Ostumeetodi korral võetakse kõik omandatud tütarettevõtja eristatavad varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused ostukuupäeval arvele nende õiglastes väärtustes, sõltumata mittekontrolliva osaluse olemasolust.

Iga äriühenduse puhul teeb Grupp valiku, kas kajastada mittekontrolliv osalus omandatavas ettevõttes, mis annab selle omanikule õiguse proportsionaalsele osale ettevõtte netovarast selle likvideerimise korral, (a) õiglastes väärtuses või (b) mittekontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatavast eristatavast netovarast. Mittekontrollivaid osalusi, mis ei ole osalused enam käesoleval hetkel, mõõdetakse õiglastes väärtuses.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega muudatused“

(rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Muudatused ei muuda standardi põhiprintsiipe, vaid selgitavad, kuidas neid printsiipe tuleks rakendada. Muudatused selgitavad, kuidas tuvastada teostamiskohustusi (lubadust kliendile üle anda kaupa või osutada teenust) lepingus; kuidas määrata, kas ettevõtte on müügitehingu põhiosutaja (*principal*) (kauba või teenuse pakkuja) või agent (vastutav kauba või teenuse pakkumise korraldamise eest); ning kuidas määrata, kas müügitulu liitsentsi andmise eest tuleb kajastada konkreetsel ajahetkel või perioodi jooksul. Neile selgitustele lisaks sisaldavad muudatused kaks täiendavat lihtsustust eesmärgiga vähendada ettevõtte kulusid ja keerukust standardi esmakordsel rakendamisel.

Grupp hindab uue standardi mõju finantsaruandele ebaoluliseks.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Grupile.

Kui üleantud tasu, omandatavas ettevõttes oleva mittekontrolliva osaluse ja omandajale eelnevalt omandatavas ettevõttes kuulunud omakapitaliosaluse õiglase väärtuse (omandamise kuupäeva seisuga) summa ületab Grupi osalust omandatud eristatavates varades ja ülevõetud kohustustes, kajastatakse vahe firmaväärtusena. Kui eelnimetatud summa on soodusostude puhul väiksem kui omandatud tütarettevõtte netovarade õiglane väärtus, siis pärast juhtkonna poolt täiendavate hinnangute tegemist kõikide omandatud varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ja nende õiglaste väärtuste hindamise osas, kajastatakse vahe koheks kasumiaruandes.

Kõik omavahelised nõuded ja kohustused ning grupisisesed tehingud ja realiseerimata tulu Grupi ettevõtete vahelistelt tehingutelt on elimineeritud. Elimineeritud on ka realiseerimata kahjumid, v.a. kui tehing viitab loovutatud vara väärtuse langusele.

Majandusaasta kestel soetatud tütarettevõtjate tulud ja kulud konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu koondkasumiaruandes alates omandamise hetkest kuni majandusaasta lõpuni. Majandusaasta jooksul müüdnud tütarettevõtjate tulemus konsolideeritakse kasumi- ja muu koondkasumiaruandes alates majandusaasta algusest kuni müügihetkeni.

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtja) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded. Emaettevõtja põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Tütarettevõtjate kajastamist käsitlevaid arvestuspõhimõtteid on emaettevõtja eraldiseisvates

põhiaruannetes, mis on esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisana, muudetud IAS 27 „Konsolideeritud raamatupidamise aruanded” nõuetele vastavalt. Emaettevõtja eraldiseisvates põhjaruannetes, mis on lisatud käesolevasse konsolideeritud raamatupidamise aruandesse (vt lisa 24), on investeeringud tütarettevõtjate aktsiatesse kajastatud soetusmaksumuses miinus võimalikud allahindlused vara väärtuse langusest.

Mitte-kontrolliv osalus

Mitte-kontrollivat osalust näidatakse konsolideeritud kasumiaruandes Grupile otseselt või kaudselt mittekuuluvat osa tütarettevõtete puhaskasumist (kahjumist). Mitte-kontrolliva osalusena konsolideeritud finantsseisundi aruandes näidatakse omakapitali koosseisus eraldi real Grupi tütarettevõtete Grupiväliste aktsionäride või osanike osa tütarettevõtte omakapitalist. Mitte-kontrolliv osalus kajastatakse finantsseisundi aruandes eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast omakapitalist. Konsolideeritud kasumi- ja muus koondkasumiaruandes kajastatakse mitte-kontrolliva osaluse osakaal osa eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast osast.

2.3 Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

(a) Arvestus- ja esitusvaluuta

Grupi ettevõtete arvestus- ja esitusvaluutaks on euro.

(b) Tehingud ja saldod välisvaluutas

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja –kohustused hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud mittemonetaarsed finantsvarad ja -kohustused, mida kajastatakse õiglase väärtuse meetodil,

hinnatakse ümber eurodesse õiglase väärtuse hindamise päeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsete varade ja kohustuste ümberarvestamisel tekkivad kasumid ning kahjumid kajastatakse kasumiaruandes real “Valuutakursi ümberhindlus”.

Mittemonetaarsete varade, nagu investeeringud omakapitali-instrumentidesse, mida kajastatakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, valuutakursimuutuste mõju kajastatakse kasumiaruandes real “Valuutakursi ümberhindlus”.

2.4 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, nõudmiseni hoiuseid keskpangas ja teistes pankades ja investeerimisühingutes ning tähtajalisi hoiuseid esialgse tähtajaga kuni 3 kuud, mida saab ilma piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline.

2.5 Finantsvarad

Grupp klassifitseerib finantsvarasid järgmistesse kategooriatesse:

- õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad
- lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud
- müügiootel finantsvarad
- laenud ja nõuded

Klassifitseerimine sõltub finantsvara soetuse eesmärgist. Grupi juhtkond määrab finantsvarade esmasel kajastamisel nende klassifitseerimise.

IAS 39 kategooria		Klass (määratletud Grupis)	31.12.2017	31.12.2016
Finants-varad	Laenud ja nõuded	Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	955 891	300 371
		Laenud juriidilistele isikutele	579 588	446 188
		Laenunõuded klientide vastu	139 802	85 573
		Muud nõuded klientidele	7 357	1 699
		Muud finantsvarad	2 289	941
	Õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad	Aktsiad	71	130
		Noteeritud võlakirjad	49 138	63 817
		Tuletisinstrumentid	30	250
		Noteeritud võlakirjad	550	579
		Aktsiad	220	220
	Müügiootel finantsvarad	Investeeringuväärtused		

a) Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Finantsvaradena õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse

- kauplemise eesmärgil hoitavaid finantsvarasid (sh tuletisinstrumentid)
- finantsvarasid, mida nende esmasel kajastamisel on määratletud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaks

Finantsvarad kajastatakse kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui need on soetatud või tekkinud peamiselt edasimüügi või tagasiostmise eesmärgil lähitulevikus. Tuletisinstrumentid kajastatakse kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui neid ei ole kajastatud riskimaandamisinstrumentidena.

Finantsvarade tavapäraseid oste ja müüke kajastatakse finantsseisundi aruandes tehingupäeval. Sellesse kategooriasse kuuluvad finantsvarad võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses; tehingukulud kajastatakse otse kasumiaruandes. Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse neid finantsvarasid jätkuvalt nende õiglases väärtuses. Finantsvaradelt arvestatakse intressitulu korrigeeritud soetusmaksumuselt kasutades sisemist intressimäära ning kajastatakse kasumiaruandes intressitulude koosseisus. Finantsvarade õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumi või kahjumina aruandeperioodi kasumiaruandes netona real „Netokasum õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt“. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade ostu ja müügi arvestusel kajastatakse soetatavate varade tehingu- ja bilansipäeva vahelisel perioodil toimunud väärtuse muutust aruandeperioodi kasumi või kahjumina, analoogselt Grupi omanduses olevate samasuguste finantsvarade kajastamisele. Dividenditulu finantsvaradelt, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kajastatakse kasumiaruandes real „Dividenditulu“ siis, kui Grupil tekib õigus dividendide saamiseks.

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on noteeritud väärtpaberite puhul (st väärtpaberid, millele eksisteerib aktiivne turg) nende ostunoteering. Turul aktiivselt mittekabeldavate investeeringute õiglase väärtuse hindamiseks kasutatakse alternatiivseid meetodeid nagu hiljutistes tehingutes kasutatud hind (kui tegu on turutingimustega), diskonteeritud rahavoogude meetod või optioonide hindamise mudelid.

Tuletisinstrumentid (forward-, swap- ja optioonitehingud) võetakse finantsseisundi aruandes arvele õiglases väärtuses tehingupäeval, edasine kajastamine toimub nende õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Juhul, kui tuletisinstrumentid on noteeritud aktiivsel turul, kasutatakse õiglase väärtusena turuväärtust. Vastasel juhul kasutatakse õiglase väärtuse hindamiseks hindamise meetodeid. Kasumid/kahjumid tuletisinstrumentide ümberhindlusest

kajastatakse tulu või kuluna kasumiaruande real „Netotulem õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt“. Tuletisinstrumentid kajastatakse finantsseisundi aruandes varana, kui nende turuväärtus on positiivne ning kohustusena, kui turuväärtus on negatiivne. Bilansilisi varade ja kohustuste õiglasi väärtusi tuletisinstrumentidelt ei saldeerita. Tuletisinstrumentide arvestusel ei kasutata riskimaandamisarvestuse erireegleid.

Finantsvarad, mis on soetamisel määratletud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande - finantsvarad klassifitseeritakse nimetatud kategooriasse, kui varade esmasel kajastamisel on need määratletud õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavateks ning muutused õiglases väärtuses kajastatakse järjepidevalt kasumiaruandes.

Finantsvara kajastatakse esmasel arvelevõtmisel finantsvarana õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kui teatud finantsvarade, nagu näiteks võla- või omakapitaliinstrumentide, õiglast väärtust hinnatakse kooskõlas dokumenteeritud riskipoliitika ja investeerimisstrateegiaga ning raporteerimine juhtkonnale toimub samadel alustel.

Lisas 3.6 on toodud finantsvarade õiglane väärtus.

b) Lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud

Lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud on aktiivsel turul noteeritud finantsinstrumentid, millel on kindel tähtaeg ja mille osas panga juhatusel on kavatsus ja võimalus hoida neid lõpptähtajani. Nendeks ei ole:

- investeeringud, mis on soetusel defineeritud kui õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad;
- investeeringud, mis on klassifitseeritud kui müügiotool varad;
- investeeringud, mis vastavad laenude ja nõuete kriteeriumitele.

Need investeeringud on algselt arvele võetud õiglases väärtuses koos kõigi soetusega otseselt seotud kuludega ning edasi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit. Intressitulu lunastustähtajani hoitavatelt investeeringutelt kajastatakse kasumiaruandes intressitulude koosseisus. Allahindlused lahutatakse investeeringu bilansilisest väärtusest ja allahindluse kulu kajastatakse kasumiaruandes.

c) Müügiotool finantsvarad

Müügiotool finantsvarad on finantsinstrumentid, mis on mõeldud määramata tähtajaga hoidmiseks, mida võidakse müüa vastavalt likviidsusvajadusele või muutustele intressimäärades,

valuutakurssides või aktsiahindades. Müügiotel väärtpaberid kajastatakse õiglasest väärtuses. Müügiotel finantsvaradena kajastatud võlakirjade intressitulu kajastatakse kasumiaruandes kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Muud müügiotel finantsvarade õiglase väärtuse muutused on kajastatud muus koondkasumis.

d) Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenuõuded klientide vastu kajastatakse siis, kui Grupp annab võlgnikule raha kindlaksmääratavate maksetega noteerimata nõude vastu, mis ei ole tuletisinstrument, ilma kavatsusega sellest tuleneva debitoorse võlgnevusega kaubelda. Laenud ja ettemaksed kajastatakse kuni nende tagasimaksmiseni või mahakandmiseni. Peale esmast arvelevõtmist kajastab Grupp laene ja ettemakseid korrigeeritud soetusmaksumuses (miinus põhiosa tagasimaksed ja vajadusel võimalikud allahindlused) ning arvestab järgmistel perioodidel intressitulu nõudelt kasutades sisemise intressimäära meetodit. Krediidkaartide puhul on finantsseisundi aruandes kajastatud laenuvõtja tegelik limiidi kasutus.

Kapitalirenditehinguteks loetakse renditehingut, mille korral kõik olulised vara kasutamisest tulenevad riskid ja hüved lähevad rendileandjalt üle rentnikule. Vara juriidiline omandiõigus võib rentnikule üle minna rendiperioodi lõppedes. Kapitalirenti kajastatakse finantsseisundi aruandes varana renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksede miinimumsumma nüüdisväärtuses (pluss renditava vara garanteerimata jääkväärtus), juhul kui see on madalam. Rentnikult saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendi nõude põhiosa tagasimaksedeks ja finantstulaks. Finantstulu jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tulususe määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes sama. Kui rendilepingu sõlmimisega kaasnevad teenustasud ja algsed otsesed kulud, võetakse need arvesse rendi sisemise intressimäära ja kapitalirendi nõude arvestusel. Nõude hindamise aluseks on lepinguliste kohustuste õigeaegne täitmine, rendiobjekti eeldatav turuväärtus ja täiendavad tagatised, kliendi finantspositsioon ja usaldusväärsus. Nõude allahindlus vähendab finantsseisundi aruandes vastava vara väärtust.

Tulenevalt lepingutingimuste olulistest muutustest kajastatakse restructureeritud laenud uute laenudena juhul, kui on toimunud uue laenu väljastamine, sh olemasoleva laenu refinantseerimine või olemasoleva laenu suurendamine laenu põhiosa, intresside, viiviste või muude sellega seotud maksete tasumiseks. Laenud, mille puhul toimub muude lepingutingimuste muutmine kliendi krediidikvaliteedi halvenemise tõttu ei vasta kajastamise lõpetamise kriteeriumile.

Nõuded klientidele tekivad klientidele teenuse osutamisest ja need võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses koos

tehingukuludega ning kajastatakse seejärel korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit (miinus tagasimaksed ning allahindlus vara väärtuse langusest).

Laenude ja nõuete väärtuse langust hinnatakse vastavalt punktis 2.6. kirjeldatud põhimõtetele.

2.6 Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade väärtuse langus

Finantsvarade väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse kasumiaruandes perioodil, mil kahjulik sündmus (või sündmused) leiab aset pärast vara esialgset arvelevõtmist ja see kahjulik sündmus (või sündmused) omab mõju finantsvara või finantsvarade grupi tuleviku rahavoole, mis on usaldusväärselt hinnatav. Kui Grupp hindab, et individuaalselt hinnatava finantsvara osas ei ole võimalik objektiivselt hinnata kahjuliku sündmuse (või sündmuste) toimumist, siis nimetatud finantsvara kaasatakse teiste sarnaste krediidiriski tunnustega finantsvarade gruppi ja hinnatakse allahindlusvajadust grupipõhiselt.

Grupp hindab riske, võttes arvesse kogu deebitori maksevõime kohta teada oleva informatsiooni ning kas on ilmnenu objektiivseid asjaolusid, mis viitaks väärtuse langusele (ostja finantsraskused, pankrot või võimetus täita oma võlakohustusi Grupi ees).

Ettevõtulaene, arvelduslaene ja liisinguid hinnatakse individuaalselt lähtudes peamiselt võlgnevuses nõuete ületähtaegsete päevade arvust ja tagatise realiseerimisväärtusest selle olemasolul. Muud kriteeriumid vara väärtuse võimaliku languse objektiivselt hindamiseks on ettevõtja majanduslik seisund, majandusharu olukord, laenuvõtja usaldusväärsus, tema juhtkonna kompetents ja muud faktorid. Aktsiate või võlakirjade tagatisel väljastatud võimendus- ja repolaene nii juriidilistele kui füüsilistele isikutele hinnatakse individuaalselt lähtudes eelkõige tagatise turuväärtusest. Eraisikutest klientidele väljastatud tarbimislaene, eluasemelaene, krediidikaardilaene ja järelmaksulaene hinnatakse grupipõhiselt. Füüsilisest isikust laenusaaajate puhul hinnatakse laenulepingus fikseeritud kohustuste täitmise õigeaegsust, maksevõimet, tagatise väärtust, vanust, haridust, tööstäzi, säästmisharjumusi ja muid krediidiriski mõjutavaid tegureid.

Grupipõhise allahindluse otstarbel grupeeritakse finantsvarasid homogeensete krediidiriski tunnuste põhjal. Need tunnused on vajalikud hindamiseks selliste varagruppide tulevase rahavooge, mille puhul toimub võlgnike eeldatava maksekäitumise hindamine lepinguliste kohustuste õigeaegse ja täieliku täitmise osas. Grupipõhiselt allahinnatavate varagruppide tuleviku rahavoogu hinnatakse varade lepinguliste rahavoogude põhjal ning juhtkonna hinnangu põhjal nende varade ajaloolise makseviituse järele ja laenukahjumite kohta. Ajaloolisi laenukahjumiteid korrigeeritakse kehtivate vaadeldavate andmete

põhjal, kajastamaks hetke tingimuste mõju, mis ei mõjutanud seda perioodi, millel ajaloolised kahjumid tuginevad ja kõrvaldamaks nende möödunud perioodide neid mõjusid, mis hetkel ei esine. Grupp vaatab regulaarselt üle tuleviku rahavoogude hindamise meetodeid ja eeldusi, et vähendada võimalikke erinevusi kahjuhinnangute ja tegelike kahjude vahel.

Juhul, kui korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatav varasemalt allahinnatud finantsvara lepingutingimusi muudetakse või toimub muu muutus seoses võlgniku finantsraskustega, leitakse allahindlus kasutades enne lepingutingimuste muutmist kehtinud esialgse sisemise intressimääraga. Muudetud lepingutingimustega vara kajastamine lõpetatakse ning kajastatakse uus vara õiglasel väärtuses ainult juhul, kui varaga seotud riskid ja hüved oluliselt muutusid. Viimane on tavaliselt hinnatav olulise erinevusega vara esialgsete rahavoogude ja uute tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuses.

Vara väärtuse langused kajastatakse alati läbi allahindluskonto, milleks on vara jääkväärtuse allahindamine eeldatavate tulevaste rahavoogude (mis ei sisalda veel toimumata tulevase krediidikahjumeid) nüüdisväärtuseni, kasutades diskonteerimiseks laenu esialgset sisemist intressimäära. Tagatisega kaetud finantsvarade tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse arvutamisel võetakse arvesse ülevõetavast tagatisest eeldatavalt saadavad rahavood, millest arvestatakse maha tagatise saamise ja müügiga seotud kulud, olenemata kas tagatise ülevõtmine on tõenäoline. Vara väärtuse langused kajastatakse kasumiaruandes real „Laenude allahindluse kulu“.

Juhul, kui nõuete hindamise aluseks olevad asjaolud muutuvad (kliendi krediidireitingu paranemine) ning muutust on võimalik objektiivselt seostada peale vara väärtuse langust toimunud sündmusega, tühistatakse eelnevalt kajastatud allahindlus vähendades aruandeaastal kasumiaruande allahindluse kontot. Kasumiaruandes kajastatakse allahindluse tühistamine tuluna real „Laenude allahindluse kulu“.

Ebatõenäoliselt laekuvad laenud kantakse finantsseisundi aruandest maha vastava laenu allahindluse arvelt, kui kõik laenu sissenõudmisega seotud protseduurid on lõpetatud ning täpne laenust saadav kahjum selgunud. Varasemalt finantsseisundi aruandest välja kantud laenude hilisemad laekumised krediteeritakse kasumiaruandes allahindluse konto vähendamisenä.

Intressitulu laenudelt on kajastatud kasumiaruandes real „Intressitulu“.

2.7 Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse Grupi enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema

soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et Grupp saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Arvutustehnika, mõõbli ning sisustuse aastase amortisatsioonimäärana kasutatakse 33%, rendipinnaarendustele kas 20% aastas või amortiseerimist rendiperioodi pikkuse jooksul, sõltuvalt kumb on lühem. Amortisatsiooni arvestamist alustatakse kasutusele võtmise kuust ning arvestatakse kuni vara bilansiline väärtus jõuab selle vara lõppväärtuseni. Kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse amortisatsiooni arvestamine.

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsiooninormid, -meetodid ja varade lõppväärtuste hinnangud on asjakohased. Grupp viib läbi materiaalse varade väärtuse testi, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võiksid viidata varade kaetava väärtuse langusele alla bilansilise jääkmaksumuse. Juhul, kui vara bilansiline jääkmaksumus on suurem tema kaetavast väärtusest (kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulud või vara kasutusväärtus), on materiaalse põhivara objektid kohe alla hinnatud nende kaetavale väärtusele kajastades vara väärtuse languse kulu aruandeperioodi kasumiaruandes.

Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mis leitakse jääkväärtuse lahutamisel müügist saadud summadest, on kajastatud kasumiaruandes ridadel „Muud tulud“ ja „Administratiiv- ja muud tegevuskulud“.

2.8 Immateriaalne põhivara

Immateriaalsed varad on eraldi identifitseeritavad mitterahalised mittefüüsilised varad ja mille hulka hetkel kuulub soetatud tarkvara. Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Peale soetamist kajastatakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja kogunenud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt. Amortisatsioonimäär ostetud litsentsidele on 33% aastas. Igal bilansipäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsiooninormid, -meetodid ja immateriaalsete varade

lõppväärtuste hinnangud on asjakohased. Grupp viib läbi immateriaalsete varade väärtuse testi, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võiksid viidata varade kaetava väärtuse langusele alla bilansilise jääkmaksumuse. Väärtuse languse kulu kajastatakse koondkasumiaruandes ulatuses, mille võrra vara bilansiline jääkmaksumus ületab kaetavat väärtust, mis on kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulud või vara kasutusväärtus.

2.9 Varade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade (sh firmaväärtus) puhul kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Piiramata kasutuseaga materiaalse põhivara ning amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada (*cash generating unit*).

Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et vara või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisenä.

2.10 Finantsgarantiid ja tegevusgarantiid

Grupp väljastab finantsgarantiisid ja võtab kohustusi väljastada laene. Finantsgarantii lepingud nõuavad garantii andjalt ettenähtud maksete tegemist, kui klient ei ole täitnud võlakohustuse tingimusi kolmanda osapoole ees ning finantsgarantiid kannavad krediidiriski nagu antud laenud. Finantsgarantiid võetakse algselt arvele õiglases väärtuses (lepingu väärtus) garantii andmise päeval. Seejärel garantii jääkväärtus amortiseeritakse lineaarselt garantii eluea jooksul, välja arvatud juhul, kui on muutunud tõenäoliseks, et Grupil on kohustus välja anda laen ning ei planeerita nimetatud laenu

koheselt peale väljastamist müüa. Sellistel juhtudel laenu esmasel kajastamisel garantiitasud kajastatakse laenu jääkväärtuse osana. Igal bilansipäeval hinnatakse garantiist tulenevaid kohustusi kõrgemas kahest, kas lineaarselt amortiseeritud garantiitasu jääkväärtus või juhtkonna hinnangust garantiilepingust tulenevate kohustuste arveldamiseks.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis pakuvad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud kannavad lisaks krediidiriskile ka mitte-finantsilist tegevuse riski. Tegevusgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, mis tavapärastel võrdub saadud teenustasudega. Tasude summa amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse tegevusgarantiid kas (i) algselt arvele võetud tasude amortiseerimata jäägi ulatuses või (ii) parima hinnangu alusel, milline on tänasesse väärtusesse diskonteeritud lepingu lõpetamise potentsiaalne kulu iga aruandeperioodi lõppedes; sõltuvalt kumb on kõrgem. Kui Grupil on lepinguline õigus kliendilt sisse nõuda garantiilepingu alusel täitmiseks kulunud summasid, võetakse sellised summad garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laenunõuded.

2.11 Finantskohustused

Grupp klassifitseerib finantskohustused 2 kategooriasse:

- finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande
- korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantskohustused

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande finantskohustuse (tuletisinstrument) kajastamist vaata arvestuspõhimõtte 2.5. (a). Kõigi muude finantskohustuste edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tehingukulud kaasatakse sisemise intressimäära arvutustesse. Erinevused laekunud summade (miinus tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahel kajastatakse kasumiaruandes instrumendi tähtaja jooksul kasutades sisemist intressimäära. Intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu”.

Klientide deposiidid võetakse arvele väärtuspäeval õiglases väärtuses, miinus tehingukulud, ning edaspidi mõõdetakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Klientide hoiused ja saadud laenud”, sh kajastatakse samal real tekkepõhiselt arvestatud intressikohustusi. Tekkepõhiselt arvestatud intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu”.

Võetud laenud, emiteeritud võlaväärtpaberid ja sarnased allutatud kohustused võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, miinus tehingukulud (laekumisel saadud raha summas, vähendatuna tehingukulude võrra). Allutatud kohustuseks

loetakse kohustusi, mis krediidasutuse likvideerimise või pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse pärast teiste võlausaldajate õigustatud nõuete rahuldamist. Muud finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad ja muud võlakohustused) võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses.

2.12 Kohustused töövõtjate ees

Kohustused töövõtjate ees sisaldavad nii välja maksmata palgakohustusi kui Eesti Vabariigis kehtiva tööseadusandluse kohaselt arvestatud puhkusetasu kohustust bilansipäeva seisuga, mis sisaldab lisaks puhkusetasu kohustusele ka sellelt arvestatud sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksu. Kohustused töövõtjatele kajastatakse finantsseisundi aruandes lühiajalise kohustusena ning kasumiaruandes kajastatakse seonduv kulu tööjõukuluna.

Sotsiaalmaks sisaldab ka sissemakseid riigi pensionifondi. Pangal puudub juriidiline või faktiline kohustus teha sotsiaalmaksule lisanduvalt pensioni- või muid sarnaseid makseid.

2.13 Aktsiapõhised maksed

Ettevõtte emaettevõtte AS LHV Group on kehtestanud aktsiapõhistel maksetel põhineva optsiooniprogrammi, mille järgi emaettevõtte tasub oma tütarettvõtete töötajatele nende teenuste eest väljastades optsioone AS LHV Group aktsiate omandamiseks. Väljastatud optsioonide õiglane väärtus kajastatakse optsiooniprogrammi kehtivuse jooksul ettevõtte tööjõukuluna ning omakapitali (jaotamata kasumi) suurenemisena. Kulude kogusumma on määratletud optsioonide õiglase väärtuse alusel optsioonide väljastamise hetkel. Optsioonide õiglane väärtus on leitud:

- arvestades optsiooni hinda mõjutavaid turutingimusi (näiteks AS LHV Group aktsiahinda);
- jättes välja aktsiate üleandmise eelduseks olevad tegevustulemustega seotud eesmärkide ja turuga mitteseotud tingimuste mõju nagu näiteks ettevõtte kasumlikkus ja kasvueesmärgid ning töötaja töötamine ettevõttes üle teatud ajaperioodi.

Iga aruandeperioodi lõpus hindab ettevõtte, kui palju optsioone kuulub tõenäoliselt realiseerimisele tulenevalt optsioonide väljastamise tingimustest. Algsete hinnangute muutuse mõjud kajastatakse kasumiaruandes ning vastukandena omakapitalis.

Opsioonide väljastamist LHV Group tasandil tema tütarettvõtete töötajatele käsitletakse, kui kapitali sissemakset tütarettvõttesse. Optsioonide õiglase väärtuse kulu kajastatakse optsiooniperioodi vältel emaettevõtte eraldiseisvas finantsseisundi aruandes tütarettvõtte investeeringu

suurendamisena ning krediteeritakse omakapitalis. Vastavalt optsioonide väljastamise tingimustele ei kaasne optsioonide realiseerimisel peale 3 aastat sotsiaalkindlustusmaksu kulu.

2.14 Eraldised ja tingimuslikud kohustused

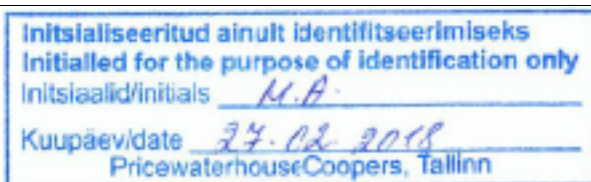
Finantsseisundi aruandes kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi, millel on kas seaduslik alus või mis tulenevad Grupi senisest tegevuspraktikast (seaduslik või tõlgenduslik), mis nõuavad tõenäoliselt ressurssidest loobumist, mille realiseerumine on tõenäoline (on rohkem tõenäoline kui mitte, et vahendite väljavool on vajalik kohustuse rahuldamiseks) ja mille summa suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada. Eraldiste kajastamisel finantsseisundi aruandes lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldiste täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse finantsseisundi aruandes summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolle. Eraldiste kulu ja eraldiste bilansilise maksumuse muutuste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Eraldisi ei moodustata äritegevuse tulevaste perioodide kahjumite katmiseks.

Juhul, kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdsväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muude tingimuslike kohustuste osas (garantiid, v.a. finantsgarantiid, ja muud kohustused), mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulusid ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kajastatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena. Tingimuslikud kohustused võivad ajas muutuda esialgselt ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt portfelli põhisel tuvastamiseks, kas on muutunud tõenäoliseks, et tulenevalt kohustusest on tõenäoliselt Grupil vaja varast loobuda. Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimusliku kohustusena kajastatud kohustise või mitmete kohustiste tulemusena peab ettevõtte varast loobuma, võtab Grupp arvele eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, millal vastav tõenäosuse muutus toimus (välja arvatud väga harvadel juhtudel kui kohustusega seotud kulu ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata).

2.15 Pika- ja lühiajaliste varade ja kohustuste eristamine

Varad, milledest tulenevate hüvede realiseerumist Grupi jaoks on oodata 12 kuu jooksul, kajastatakse lühiajalise varana. Varad, millede puhul osaline hüvede realiseerumine toimub peale 12

LHV

kuu möödumist bilansipäevast, kajastatakse pikaajalisena selles osas, mille realiseerumist on oodata pärast 12 kuulise perioodi möödumist (vt lisa 3.4).

Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või Grupil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Saadud laene, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena saadud laene, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Kõigi pikaajaliste varade ja kohustuste kohta on vastav pikaajaline osa eraldi välja toodud raamatupidamise aastaaruande vastava lisa juures (vt lisa 3.4).

2.16 Tulud ja kulud

Tulud ja kulud on kirjendatud tekkepõhise arvestusprintsipi alusel. Tulu kajastatakse siis, kui on tekkinud põhjendatud eeldus, et tehingust tulenevad hüved laekuvad Grupile, tulu on usaldusväärselt määratav ning teenused on Grupi poolt osutatud. Grupi tavapärase äritegevuse käigus teenitud tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasest väärtuses. Kulud kajastatakse kui Grupil on tekkinud kohustus vastava kulu osas ja/või kui Grupp on saanud kaupu või teenuseid, ja viimane on varasem.

Teenustasutulud (ka kontohalduse ja portfelliholduse tasud) kirjendatakse raamatupidamises siis, kui teenus on osutatud ja Grupil on tekkinud summale nõudeõigus. Laenude kohustistasud, mis on seotud antud laenude väljavõtmata osaga ja mille tasu muutub vastavalt väljavõtmata osa suurusele, kajastatakse intressituluna perioodi jooksul, mil täiendava laenusumma väljavõtmist on kliendile võimaldatud. Nõustamisteenuste käigus saadavad teenustasutulud kolmandatelt osapooltelt (müügi- ja ostunõustamised, osaluste omandamised jms) kajastatakse üldjuhul lepingu aluseks oleva tehingu toimumisel või juhul, kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Portfelliholduse, muude nõustamisteenuste tasud ning investeerimisfondide tegevusega seonduvad varahaldustasud kajastatakse vastavalt lepingule, tavaliselt teenuse osutamise perioodi jooksul. Samu arvestuspõhimõtteid kasutatakse ka pikema perioodi jooksul osutatavate varahalduse, finantsplaneerimise ja kontohalduse teenuste osas. Tulemusega seotud tasud või tasu osad kajastatakse siis, kui vastavad tulemusega seotud kriteeriumid on täidetud või lähtudes valmidusastme meetodist. Muud ühekordsed tehingutulud ning muud tulud kajastatakse tekkepõhiselt vastava tehingu toimumise hetkel.

Teenustasukulu kajastatakse peale teenuse saamist ja kui kohustus on tekkinud.

Intressitulu ja intressikulu on kajastatud kasumiaruandes kõikide instrumentide osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit või õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate võlakirjade osas. Õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate võlakirjade tehingu kulud on osa sisemise intressimäära arvestusest.

Sisemise intressimäära meetod on finantsvara või -kohustuse korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Sisemine intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt eeldatava tulevase rahavoo läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara või -kohustuse bilansilise väärtuseni. Sisemise intressimäära arvutamisel hindab Grupp rahavooge arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevase krediidikahjumeid. Arvutusse kaasatakse kõik lepingulised olulised pooltevahelised tasutud või saadud teenustasud, mis on sisemise intressimäära lahutamatuks osaks, tehingukulud ja kõik muud täiendavad maksed või mahaarvamised. Kui nõude puhul tekib vajadus allahindluseks, siis vähendatakse nõude bilansilist väärtust tema kaetava väärtuseni, milleks on eeldatavad rahavood diskonteerituna esialgse sisemise intressimääraga ning jätkates intressitulu kajastamist järgnevatel perioodidel vähendades allahindlust. Kui finantsvara või rühm sarnaseid finantsvarasid on vara väärtuse languse tõttu alla hinnatud, kajastatakse neilt tekkivat intressitulu kasutades sama intressimäära, millega diskonteeriti tuleviku rahavoogusid leidmaks vara väärtuse langusest tekkinud kahju.

Dividenditulu kajastatakse siis, kui omanikul on tekkinud seaduslik õigus nende saamiseks ning majandusliku kasu saamine on tõenäoline.

2.17 Varahaldusteenused

Grupp tegeleb varahaldusteenuste pakkimisega (lisa 20). Selliseid varasid, mille on Grupile hallata andnud kolmandad osapooled ja mis ei kuulu Grupile, kajastatakse bilansiväliselt. Antud varade haldamisest ja hoidmisest saadakse teenustasu ja Grupile nendega krediidiriski ei kaasne.

2.18 Rendiarvestus – Grupp kui rentnik

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised materiaalse põhivara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna. Grupp kasutab kasutusrenti

peamiselt ruumide rentimiseks. Rendikulud kajastatakse kasumiaruande real „Administratiiv- ja muud tegevuskulud”.

2.19 Maksustamine ja edasilükkunud tulumaks

Ettevõtte tulumaks Eestis

Vastavalt kehtivale seadusandlusele Eestis ettevõtete kasumit ei maksustata, mistõttu ei eksisteeri ka edasilükkunud tulumaksu nõudeid ja kohustusi. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Ettevõtte tulumaks teistes riikides

Vastavalt kohalikele tulumaksuseadustele maksustatakse Lätis ning Leedus ettevõtte kasumit, mida on korrigeeritud seaduses ettenähtud püsivate ja ajutiste erinevustega, tulumaksuga.

Ettevõtte tulumaksumäärad	2017	2016
Läti	15%	15%
Leedu	15%	15%

Edasilükkunud tulumaks on arvestatud kõikidelt olulistelt ajutistelt erinevustelt maksuarvestuse ja konsolideeritud finantsaruandes kajastatud vara ja kohustuste bilansiliste väärtuste vahel. Põhilised ajutised erinevused tekivad põhivara amortisatsioonist ja edasikantavast maksukahjumist. Edasilükkunud tulumaks arvutatakse kehtivate või eeldatavalt kehtivate maksumääradega, mis on rakendatavad nendel perioodidel, kui ajutised erinevused või maksukahjumid

realiseeruvad. Edasilükkunud tulumaksuvara ja kohustused on tasaarveldatud ainult ühe Gruppi kuuluva äriühingu piires. Edasilükkunud tulumaksuvara ajutistelt erinevustelt ning maksukahjumitelt kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult siis, kui on tõenäoline, et see realiseerub läbi maksustatava kasumi tekke tulevikus. Edasilükkunud tulumaks arvestatakse ajutistelt erinevustelt investeringutest tütarettevõtetesse, välja arvatud juhul, kui ajutise erinevuse realiseerumine on Grupi kontrolli all ja ajutise erinevuse realiseerumine lähitulevikus on ebatõenäoline.

Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisas 19.

Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta.

2.20 Varade ja kohustuste saldeerimine

Finantsvarade ja -kohustuste vahel tehakse netoarvestusi ja netosumma kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui selleks eksisteerib juriidiline õigus ning on kavas nimetatud summad realiseerida netobaasil või samaaegselt. Täpsem informatsioon on toodud lisas 3.8.

2.21 Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule moodustatakse kohustuslik reservkapital iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

LISA 3 Riskide juhtimine

Risk on defineeritud kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast majandustulemusest. Oma igapäevastes toimingutes puutub Grupp kokku mitmete riskidega. Grupi riskijuhtimise eesmärgiks on riske ära tunda, neid õigesti mõõta ning juhtida. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärgiks ettevõtte väärtuse suurendamine kahjude minimiseerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu. Riskijuhtimine baseerub Grupi tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõttel, kus esimene kaitseliin ehk ärivaldkonnad on vastutavad riskide võtmise ning igapäevase juhtimise eest. Teine kaitseliin ehk riskijuhtimise valdkond on vastutav riskijuhtimise meetodikate väljatöötamise ning riskide raporteerimise eest. Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut järelvalvet kogu organisatsioonile. Riskijuhtimise põhimõtted, nõuded ning vastutusvaldkonnad on kirjeldatud sise-eeskirjades. Vastavalt kehtestatud kapitalijuhtimise põhimõtetele peab riskide katteks Grupil olema piisavalt kapitali.

3.1 Kapitali juhtimine

Grupi eesmärk kapitali juhtimisel on:

- ✓ tagada Grupi tegevuse jätkuvus ning võime aktsionäridele kasumit toota;
- ✓ säilitada tugev kapitali baas, mis toetab äritegevuse arengut;
- ✓ täita kapitalile kehtestatud nõudeid, nagu need on ette nähtud järelevalveorgani poolt.

Grupi poolt hallatav kapital 31.12.2017 seisuga oli 113 877 tuhat eurot (31.12.2016: 96 510 tuhat eurot). Kapitali eesmärkide määramisel lähtutakse nii regulatiivsetest miinimumnõuetest, kui ka sisemisest täiendavast puhvrast.

Grupp jälgib oma kapitali planeerimisel alljärgnevaid üldpõhimõtteid:

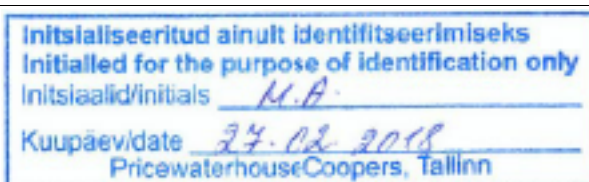
- Grupp peab igal ajal olema piisavalt kapitaliseeritud, omades vajalikku kapitalivaru, mis tagab majandusliku säilimise ja võimaldab finantseerida uusi kasumlikke kasvuvõimalusi;
- Kapitali juhtimisel on põhitähelepanu esmase tasandi omavahenditel, sest ainult esmase tasandi omavahendid omavad kahjumite absorbeerimise võimet. Kõik muud kasutatavad kapitalikihid on sõltuvuses esmase tasandi omavahendite mahust;
- Grupi kapitali saab jagada: 1) reguleeritud miinimumkapital ja 2) grupi poolt hoitav kapitalivaru. Täitmaks oma pikaajalisi majanduslikke eesmärgi peab Grupp püüdlema ühelt poolt reguleeritud miinimumkapitali proportsionaalse vähendamise suunas (läbi riskide vähendamise ja kõrge läbipaistvuse). Teiselt poolt peab Grupp püüdlema piisava ja konservatiivse kapitalivaru suunas, mis tagab majandusliku säilimise ka ränga negatiivse riskistsenaariumi korral;
- Grupi poolt seatud riskiisu on oluline sisend kapitali planeerimisele ja kapitali eesmärkide seadmisele. Kõrgem riskiisu tähendab kõrgema kapitalivaru hoidmist.

Omavahendid	31.12.2017	31.12.2016
Sissemakstud aktsiakapital	59 500	56 500
Kasumi arvel moodustatud reservid	1 528	848
Eelmiste perioodide jaotamata kasum/-kahjum	19 891	7 838
Immateriaalne põhivara (miinusega)	-951	-772
Aruandeperioodi puhaskasum	13 909	12 096
Esimese taseme omavahendid kokku	93 877	76 510
Allutatud kohustused	20 000	20 000
Teise taseme omavahendid kokku	20 000	20 000
Kokku neto-omavahendid	113 877	96 510

Krediidiandjate omavahendid peavad igal hetkel olema võrdsed või ületama krediidiandjate seaduses sätestatud aktsiakapitali (5 miljonit eurot) minimaalsuurust. 2014. aasta alguses hakkas Euroopa Liidus pankade ja investeerimisühingute kapitalile kehtima uus õigusraamistik (CRD IV/CRR), mis põhineb suures osas Baseli pangandusjärelevalve komitees kokkulepitud, nn Basel III raamistikul. Uue reeglistiku eesmärk on tugevdada finantssektori vastupidavust majandusšokkidele ja tagada selle abil majanduse piisav ning jätkusuutlik rahastamine. Oluliste muudatustena näevad uued nõuded krediidiandjatele ette varasemast rohkema ja kvaliteetsema kapitali hoidmist ning ühtlustatud raamistikku likviidsuspuhvrile kujundamiseks. Uues

kapitalinõuete direktiivis on määratletud ka makrofinants-järelevalve meetmed, millega liikmesriigid saavad ohjeldada tsüklit võimendavat krediidiandjate käitumist ning leevendada turustruktuurist tulenevaid riske.

Otsekohalduva määrusega kohustatakse kõiki Euroopa Liidus tegutsevaid krediidiandjasi (ja neid konsolideerivaid valdus-ettevõtteid) ning investeerimisühinguid hoidma riskivarade suhtes 4,5% ulatuses esimese taseme põhiomavahendeid (CET 1 – common equity tier 1) ning 6,0% ulatuses esimese taseme omavahendeid (Tier 1 kapital). Kogu kapitalinõue (CAD), mis

sisaldab nii esimese taseme kui ka teise taseme omavahendeid, jääb seni kehtinud 8,0% juurde.

Lisaks ühtsetest reeglitest lähtuvatele põhinõuetele on direktiiviga määratletud kapitalipuhvrite kujundamise põhimõtted.

Eestis on lisaks omavahendite baasnõuetele krediidasutustele kehtestatud kapitali säilitamise ning süsteemse riski puhvrid, vastavalt 2,5% (määratud Finantsinspeksiooni poolt) ning 0,92% (määratud Eesti Panga poolt). Kuna nimetatud puhvrid lisanduvad nii Tier 1 kui ka kogu omavahendite baasnõuetele, on minimaalne Tier 1 nõue Eestis 9,42% ning kogu omavahendite nõue 11,42%. Viimasele lisandub veel krediidasutuse spetsiifiline täiendav Pillar 2 nõue.

Ülevaade kapitalinõude kujunemisest on toodud alljärgnevas tabelis:

Nõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Kapitalisäilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Süsteemse riski puhver	0,92%	0,92%	0,92%
Minimaalne regulatiivne nõue	7,92%	9,42%	11,42%

Kuni augustini 2017 kehtinud kapitalinõue:

Nõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Kapitalisäilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Süsteemse riski puhver	1,00%	1,00%	1,00%
Minimaalne regulatiivne nõue	8,00%	9,50%	11,50%

Kuni augustini 2016 kehtinud kapitalinõue:

Nõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Kapitalisäilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Süsteemse riski puhver	2,00%	2,00%	2,00%
Minimaalne regulatiivne nõue	9,00%	10,50%	12,50%

Igal aastal kinnitab panga nõukogu kapitaliseerituse eesmärgid ja kapitali adekvaatsuse sihttaseme katmaks võimalikke riske. Samuti viiakse igal aastal läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Kapitali adekvaatsust ja seaduses ette nähtud kapitali kasutamist jälgib finantsosakond. Aruandes on kajastatud kapitali adekvaatsuse info konsolideeritud baasil. Järelevalveorganile esitatakse regulaarselt aruandlus krediidasutusele kehtestatud

usaldatavusnormatiivide nõuete ning riskide katmiseks vajalike kapitalinõuete täitmise kohta. Nimetatud aruanded esitatakse Panga kui konsolideerimisgrupi emaettevõtte kohta eraldiseivalt. LHV kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit. Pank on aruandeaastal ning võrreldaval perioodil täitnud kõiki kapitalinõudeid.

3.2 Krediidirisk

Krediidirisk kajastab potentsiaalset kahju, mis tuleneb vastaspoole suutmatusest täita õigeaegselt endale võetud kohustusi Grupi ees. Krediidirisk tuleneb rahast ja raha ekvivalentidest, tuletisinstrumentidest, panga- ja teiste finantsinstitutsioonide deposiitidest, võlakirjadest, kõige rohkem aga klientidele laenu andmisest, sealhulgas laekumata laenudest, antud garantiidest ja muudest nõuetest ning väljastamata laenudest. Krediidiriski alandamiseks analüüsib Grupp nii klientide kui ka äripartnerite majandustegevust ja finantsseisu. Pärast laenu väljastamist jälgitakse regulaarselt kliendi maksevõimet ja tagatise väärtust.

3.2.1 Krediidiriskide jaotus

Grupp jaotab krediidiriski kandvad finantsvarad järgnevasse olulisematesse kategooriatesse:

- Võlakirjad ja tuletisinstrumentid
- laenud ja nõuded keskpangale ja krediidasutustele (tabelites kasutatud „pankadele“) ja investeerimisühingutele
- finantsvõimenduslaenud (laenud aktsiate või võlakirjade tagatisel), sh repolaenud
- ettevõtluslaenud ja arvelduskrediit ettevõtetele
- jaelaenud
- tagatiseta tarbimislaenud
- krediitkaardid ja eraisikute arvelduskrediit
- liising
- järeilmaks
- hüpoteeklaenud
- finantsgarantiid
- valmisolekulaenud

Maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon*(tuhandetes eurodes)*

	31.12.2017	31.12.2016
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	955 891	300 371
Finantsvarad õiglasest väärtuses (lisa 10)	49 239	64 197
Müügiootel finantsvarad (lisa 9)	775	799
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	719 390	531 761
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	7 357	1 699
Muud finantsvarad (lisa 13)	2 289	941
Varad kokku	1 734 941	899 768
Bilansivälised kohustused (lisa 21), v.a tegevusgarantiid	177 578	142 227
Kokku maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon	1 912 519	1 041 995

a) Võlakirjad ja tuletisinstrumendid

Võlakirjade krediidiriski võtmisele kehtestatakse limiidid vastavalt emitendi reitingule krediitkomitees. Limiitide piires otsustab investeringud riski ja kapitali komitee või selleks volitatud töötajad.

Vastavalt Standard & Poor's reitingutele või nende ekvivalentidele jagunevad Grupi õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande (FVTPL) ja müügiootel (AFS) võlakirjaportfell järgnevalt:

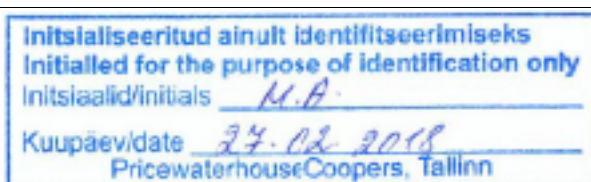
Võlakirjadest tulenevad põhiosa ja tekkepõhised intressinõuded ei ole tähtaega ületanud. Võlakirjadel puuduvad tagatised.

Reitinguklass	FVTPL			Valuuta-forwardid	AFS	Kokku 31.12.2017
	Investeeringu- rimis- portfell	Likviid- sus- portfell	Kaup- le- mis- portfell			
AAA	0	29 869	0	0	0	29 869
A- to A+	18 223	0	1 046	0	555	19 824
Reitinguta	0	0	0	30	0	30
Kokku (lisa 9, 10)	18 223	29 869	1 046	30	555	49 723

Seisuga 31.12.2017 on aruandes kajastatud tuletisinstrumendid kogusummas 30 tuhat eurot. Nimetatud tuletisinstrumendid on ilma reitinguta. Täpsem informatsioon nimetatud tuletisinstrumentide kohta on tootud lisades 3.3.1, 3.6 ja 10.

Reitinguklass	FVTPL			Valuuta-forwardid	AFS	Kokku 31.12.2016
	Investeeringu- rimis- portfell	Likviid- sus- portfell	Kaup- le- mis- portfell			
AAA	5 209	33 904	0	0	0	39 113
AA- to AA+	0	0	0	0	0	0
A- to A+	19 558	1 942	1 104	0	579	23 183
BBB- to BBB+	1 050	0	1 050	0	0	2 100
B- to BB+	0	0	0		0	0
Reitinguta	0	0	0	250	0	250
Kokku (lisa 9, 10)	25 817	35 846	2 154	250	579	64 646

Seisuga 31.12.2016 on aruandes kajastatud tuletisinstrumendid kogusummas 250 tuhat eurot. Nimetatud tuletisinstrumendid on ilma reitinguta. Täpsem informatsioon nimetatud tuletisinstrumentide kohta on tootud lisades 3.3.1, 3.6 ja 10.

b) Laenud ja nõuded pankadele ning investeerimisühingutele

Krediidiriskile avatud positsioon rahast ja raha ekvivalentidest, mida hoitakse keskpangas, teistes korrespondentpankades ning investeerimisasutustes, kannab oma olemuselt juhtkonna hinnangul madalat krediidiriski. Laenud ja nõuded keskpangale,

krediidasutustele ja investeerimisühingutele ei ole tähtaega ületanud ning on tagamata. Grupi vahendid hinnatakse vastavalt Standard & Poor's reitingutele või nende ekvivalentidele. Kui erinevatel agentuuridel on erinevad reitingud, kasutatakse konservatiivsuse põhimõttel madalamat reitingut. Grupi vahendid on hoiustatud (keskpank on reitinguta) järgnevalt:

Reitinguklass	Krediidi- asutused	Investeerimis- ühingud	Kokku 31.12.2017	Krediidi- asutused	Investeerimis- ühingud	Kokku 31.12.2016
Keskpank						
(Eesti Pank)	920 714	0	920 714	265 127	0	265 127
AA- kuni AA+	1 306	0	1 306	5 716	0	5 716
A- kuni A+	6 352	0	6 352	5 603	0	5 603
BBB kuni BBB+	6 294	14 116	20 410	11 454	7 919	19 373
Reitinguta	7 039	70	7 109	4 398	154	4 552
Kokku (lisa 8)	941 705	14 186	955 891	292 298	8 073	300 371

c) Finantsvõimenduslaenud

LHV Pank annab klientidele võimenduslaene finantsvarade tagatisel ehk võimaldab finantsvõimendust. Laenu maksimaalne summa sõltub investeerimiskontol hoitavate tagatisvarade turuväärtusest ja LHV Panga poolt määratud üldisest limiidist, milleks on 100 tuhat eurot (või selle ekvivalent välisvaluutas) kliendi kohta. Piirmäär ületavate laenude väljastamine eeldab kliendi poolt tagatiseks pakutava portfelli analüüsi ja otsustus kuulub krediitkomitee pädevusse. LHV Panga poolt tagatisena aktsepteeritavate turukõlblike finantsinstrumentide loetelu ja tagatismäärad on avaldatud LHV Panga kodulehel www.lhv.ee. Võimenduse laenuga seotud risk on maandatud tagatiseks nõutavate finantsinstrumentide väärtuse pideva jälgimise kaudu. LHV Pank on kehtestanud piisavalt konservatiivsed laenu ja tagatisvarade väärtuse suhte piirmäärad. Tagatisvarade väärtuse langemisel alla kehtestatud piirmäär on LHV Pangal õigus nõuda kliendilt lisatagatise andmist kontole või teostada ilma kliendi tehingukorralduseta kliendi kontol laenu tagastamist, likvideerides selleks tagatisvara. Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.2.

Finantsvõimenduse laenude krediidiriski hindamiseks teostatakse stressiteste võimaliku kahju määratlemiseks tagatisvarade väärtuste muutuste korral ning muude laenude krediidiriski hindamiseks hinnatakse laenusaja maksejõuetuse tekkimise tõenäosust, tagatisega katmata laenu suurust maksejõuetuse tekkimise hetkel ja sellest tulenevat oodatava kahju suurust. Vajadusel otsustatakse täiendava riskikapitali hoidmine krediidiriskide katteks.

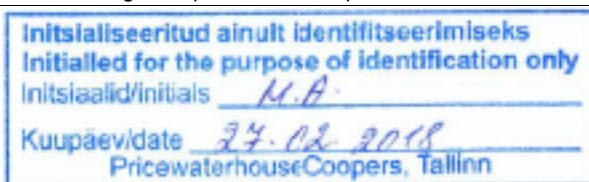
LHV Pangal ei olnud seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 ühtegi allahinnatud finantsvõimenduslaenu.

d) Ettevõtluslaenud ja arvelduskrediit ettevõtetele

Ettevõtluslaene hinnatakse individuaalselt. Igale kliendile määratakse krediitdireiting vahemikus 1-13, kus 1 tähendab madalamat maksejõuetuse tõenäosust ning 13 viitab maksejõuetusele. Krediitdireiting määratakse kliendile finantsseisu ja äririski hinnangu koostamisel. Finantsseisu alusel arvutatakse kliendile finantsreiting, keskendudes ettevõtte varade ja kohustuse struktuurile, kasumlikkusele, rahavoogudele ning prognoositavatele tulemustele. Finantsanalüüsi rõhk on suunatud tulevikku laenuvõtmise järgsele perioodile. Finantsanalüüsiga paralleelselt analüüsitakse ettevõtte äririski, sh juhtkonda ja omanikke, turuolukorda ja konkurentsi, tegevuse hajutatust ja tegevusajalugu, informatsiooni kvaliteeti ning varasemat maksekäitumist. Konsolideerimisgruppide puhul hinnatakse kogu grupi krediidiriski. Krediitdireitingu määrab krediidianalüütik ning selle kinnitab krediitjuht, kuid lõplik riskivõtmine otsustatakse krediitkomitees ühehäälsel otsusel.

Nõuded laenude tagatistele on kehtestatud Grupi krediitpoliitikas ning täpsustatud LHV Panga krediidiriski juhtimise eeskirjas. Eelistatud on tagatised, mille puhul tagatise väärtuse ja kliendi maksejõuetuse riski vahel ei ole tugevat korrelatsiooni. Üldjuhul peab panditud vara olema kindlustatud, tagatise eluiga peab olema pikem kui laenu lõplik tagasimakse tähtaeg ja tagatisvara turuväärtus peab ületama laenujääki.

Lisaks individuaalsele väärtuse languse hindamisele, arvutatakse äri-laenude potentsiaalsete krediitkahjumite provisjon nende laenude ajaloolise maksekäitumise baasil ning allahindluse määrade rakendatakse bilansipäeva portfelliile. Grupipõhise allahindluse otstarbel grupeeritakse nõuded alamklassidesse homogeensete krediidiriski tunnuste alusel, võttes arvesse klientide maksepraktikat ja makseviivituses olnud aega. Grupeeritud nõuete puhul on allahindluse suuruseks antud

LHV

gruppi kuuluvate nõuete jääkväärtuse ning grupi allahindluse protsentuaalse määra korrutis. Raamistik põhineb klassikalisel meetodil, kus leitakse laenu makseviivituse tõenäosus (PD ehk *probability of default*), kahjumäär antud makseviivituse korral (LGD ehk *loss given default*) ning laenu suurus makseviivituse hetkel (EAD ehk *exposure at default*). EAD koosneb siinkohal kahest komponendist, olemasolevast nõude suurusest ning hinnangulisest täiendava limiidi kasutusele võtmise suurusest. Viimase arvutamiseks on mudelisse sisse toodud krediidi ümberarvestamise koefitsient CCF (*credit conversion factor*).

Iga kliendi kohta teostatakse peale laenu väljastamist järelmonitooringut tema finantsseisundi kohta vähemalt kord kvartalis. Vähemalt kord aastas vaadatakse üle kõik kliendihinnangud. Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.2. Seisuga 31.12.2017 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 0,5% ettevõtulaenudest ja arvelduskrediidist ning nendega seotud intressinõuetest (31.12.2016: 0,5%).

e) Juriidiliste isikute jaelaenud

2016. aastal alustati mikrolaenu pakkumist. See laen on suunatud kasvufaasis mikroettevõtjatele ja maksimaalne laenusumma on kuni 25 000 eurot. Krediidikohustused alla 250 tuhande euro kuuluvad jaepanga alla ning krediidikohustused üle 250 tuhande euro jäävad ettevõtete panganduse alla. Väiksemate laenude viimisel jaepanga alla oli oluline jätta ettevõtete pangandus ja krediidianalüüs fookuseeritud suurtele ja individuaalset lähenemist vajavatele krediitklientidele. Alla 250 tuhande euro krediitkohustusi analüüsitakse kuluefektiivsema skooringu protsessiga. Skooringu teostatakse taotluse hetkel ning on üks kriteeriumitest laenu väljastamiseks. Laenu makseviivituse tõenäosuse (PD ehk *probability of default*) leidmiseks kasutatakse ettevõtte finantsandmeid ja informatsiooni maksekäitumise kohta. Finantsandmete alusel võetakse arvesse ettevõtte varade ja kohustuse struktuuri, kasumlikkust, rahavoo suhtarve. Tagatiste osas kehtivad samad põhimõtted nagu ettevõtulaenudest ja arvelduskrediit ettevõtetele puhul. Jaelaenud on aruandes toodud real jaelaenud. Seisuga 31.12.2017 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 1,1% jaelaenudest ja nendega seotud nõuetest (31.12.2016: 1,4%).

f) Tagatiseta tarbimislaenud

Tarbimislaenu väljastamisel analüüsitakse iga kliendi krediivõimet kasutades skooringumudelit. Makseviivituse tõenäosuse hinnang on üheks sisendiks laenuotsuse tegemisel. Skooringumodeli sisenditeks on iga konkreetse kliendi spetsiifilised tunnused ja maksekäitumine.

Kuna tarbimislaenud on homogeensed, siis võimalikud krediitkahjumist tulenevad allahindlused arvutatakse nende homogeensete laenude ajaloolise maksekäitumise baasil ning allahindlusemäär rakendatakse bilansipäeva portfelli. Grupipõhise allahindluse otstarbel grupeeritakse nõuded

tootepõhiselt. Vastavate tooteportfelli allahindluse moodustamisel lähtutakse klientide maksekäitumisest, mille juures jaotatakse lepingud töötavateks (alla 90 päeva makseviivituses ja mittetöötavateks (üle 90 päeva makseviivituses ja/või lõpetatud) ja ebatõenäoliselt laekuvateks (esialgne laenugraafik on läbi saanud ja järjepideva 6-kuulise perioodi jooksul ei ole rahavoogusid tekkinud; pettuse juhtum, jne). Grupp on sõlminud lepingud, mille kohaselt tähtaega ületavad tarbimislaenud müüakse maha – tavaliselt siis, kui laenude tähtaega on ületatud 76 päeva. Grupeeritud nõuete puhul on allahindluse suuruseks antud gruppi kuuluvate nõuete jääkväärtuse ning grupi allahindluse protsentuaalse määra korrutis. Raamistik põhineb klassikalisel meetodil, kus leitakse laenu makseviivituse tõenäosus (PD ehk *probability of default*), kahjumäär antud makseviivituse korral (LGD ehk *loss given default*) ning laenu suurus makseviivituse hetkel (EAD ehk *exposure at default*). EAD koosneb siinkohal kahest komponendist, olemasolevast nõude suurusest ning hinnangulisest täiendava limiidi kasutusele võtmise suurusest. Viimase arvutamiseks on mudelisse sisse toodud krediidi ümberarvestamise koefitsient CCF (*credit conversion factor*). Kahjumäärad leitakse ajalooliste maksejõuetuse andmete ja laekumiste tervikliku ajaloo põhjal. PD ja LGD väärtused uuendatakse vähemalt kord aastas uute ajalooliste andmetega, et portfellis säilitada piisavaid provisjonide tasemeid. Vajadusel kajastatakse finantsseisundi aruandes täiendavad allahindlused. Kui mittetöötavate või ebatõenäoliselt laekuvate laenude sissenõudmise jätkamine ei ole majanduslikult kasulik ega praktiline, hinnatakse laen lootusetuks ja kantakse maha. Seisuga 31.12.2017 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 3,3% tarbimislaenudest ja nendega seotud intressinõuetest (31.12.2016: 3,8%).

g) Krediitkaardid

LHV Pank väljastab krediitkaarte ning koostöös Tallinna Kaubamajaga Partner krediitkaarte. Sarnaselt tarbimislaenudest rakendatakse krediitkaardi portfelli skooringu mudelit hindamaks kliendi maksekäitumist. Skooringu teostatakse taotluse hetkel ning on üks kriteeriumitest laenu väljastamiseks.

Krediitkahjumist tulenevad võimalikud allahindlused moodustatakse tarbimislaenudest samadel põhimõtetel. Raamistik baseerub PD, LGD ja EAD näitajatel. EAD koosneb siinkohal kahest komponendist, olemasolevast nõude suurusest ning hinnangulisest täiendava limiidi kasutusele võtmise suurusest. Viimase arvutamiseks on mudelisse sisse toodud krediidi ümberarvestamise koefitsient CCF (*credit conversion factor*). Seisuga 31.12.2017 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 1,3% krediitkaardilaenudest ja nendega seotud nõuetest (31.12.2016: 2,4%).

h) Liising

LHV Pank pakub liisingutooteid nii era- kui ka juriidilistele isikutele. Klientide krediitvõime hindamiseks kasutatakse skooringumudeleid. Äriklientide skooringumudel on sarnane jaelaenude puhul kasutatavale mudelile, sisaldades lisaks tootespetsiifilisi muutujaid. Eraklientide skooringumudel sisaldab samuti sarnaseid muutujaid tarbimisaenude mudeli muutujatega ja tootespetsiifilisi muutujaid. Analoogselt teiste homogeensete portfelliga kajastatakse allahindlused tarbimisaenudega samadel põhimõtetel, kuid mille grupeerimisel ja allahindluse moodustamisel eristatakse veel täiendavalt era- ja juriidilisi isikuid. Seisuga 31.12.2017 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 0,3% liisinguportfelli (31.12.2016: 0,5%).

i) Järelmaks

Grupp pakub Eestis järelmaksu teenust jaemüüjatele läbi oma tütarettevõtte LHV Finance. Klientide krediitvõime hindamiseks kasutatakse skooringumudeleid, mis on erakliendi puhul sarnased tarbimisaenude mudelile ja ärikliendi puhul sarnane

jaelaenude mudelile. Sarnaselt teiste homogeensete portfelliga kajastatakse allahindlused tarbimisaenudega samadel põhimõtetel. Seisuga 31.12.2017 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 1,22% järelmaksu portfelli (31.12.2016: 1,0%).

j) Hüpoteeklaenud

2013. aastal alustas Grupp ainult Tallinna ja Tartu piirkonna klientidele piiratud mahus hüpoteeklaenude väljastamist. 2016. aasta sügisel alustas Grupp täiemahulist hüpoteeklaenude väljastamist.

Klientide krediitvõimekust hinnatakse kasutades punktisüsteemi ning maksimaalne laenusumma on kooskõlas Eesti Panga regulatsioonidega. Provisjone arvestatakse tarbimisaenudega samadel põhimõtetel.

31.12.2017 moodustab grupipõhise allahindluse reserv 0,3% hüpoteeklaenude portfelli (31.12.2016: 0,4%)

3.2.2 Laenud ja nõuded klientidele ning bilansiväliste kohustuste krediitkvaliteet

Laenud ja nõuded klientidele 31.12.2017	Tähtaega mitteüle- tanud ja mitte alla- hinnatud	Tähtaega ületanud, aga mitte alla- hinnatud	Indivi- duaalselt alla- hinnatud	Kokku	Üld- provision	Indi- viduaal- provision	Neto
Laenud juriidilistele isikutele							
Laenud emaettevõtte teistele tütarettevõtetele	36 775	0	0	36 775	0	0	36 775
Ettevõtluslaenud	443 822	3 766	9 160	456 748	-2 161	-1 518	453 069
Jaelaenud	13 049	581	26	13 656	-155	0	13 501
Arvelduskrediit	34 309	0	4 883	39 192	-122	-793	38 277
Järelmaks	268	0	1	269	-2	-2	265
Finantsvõimenduslaenud	4 547	0	0	4 547	0	0	4 547
Liising	31 534	2 141	57	33 732	-132	-614	32 986
Krediitkaardilaenud	172	0	0	172	-4	0	168
Laenud eraisikutele							
Tarbimisaenud	23 468	0	1 209	24 677	-733	-86	23 858
Järelmaks	18 463	496	63	19 022	-201	-30	18 791
Finantsvõimenduslaenud	2 621	0	0	2 621	0	0	2 621
Liising	11 091	210	19	11 320	-17	-7	11 296
Hüpoteeklaenud	77 471	169	0	77 640	-243	0	77 397
Krediitkaardilaenud	5 673	0	165	5 838	-75	-5	5 758
Arvelduskrediit	77	1	3	81	0	0	81
Kokku laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	703 340	7 364	15 586	726 290	-3 845	-3 055	719 390

Laenud ja nõuded klientidele 31.12.2016	Tähtaega mitteüle- tanud ja mitte alla- hinnatud	Tähtaega ületanud, aga mitte alla- hinnatud	Indivi- duaalselt alla- hinnatud	Kokku	Üld- provision	Indi- viduaal- provision	Neto
Laenud juriidilistele isikutele							
Laenud emafettevõtte teistele tütarettevõtetele	30 580	0	0	30 580	0	0	30 580
Ettevõtluslaenud	339 030	1 024	1 304	341 358	-1 758	-297	339 303
Jaelaenud	6 917	171	0	7 088	-101	0	6 987
Arvelduskrediit	31 248	0	85	31 333	-246	-37	31 050
Järelmaks	264	0	1	265	-2	-1	262
Finantsvõimenduslaenud	4 383	0	0	4 383	0	0	4 383
Liising	31 801	1 771	97	33 669	-141	-29	33 499
Krediitkaardilaenud	130	0	0	130	-6	0	124
Laenud eraisikutele							
Tarbimislaenud	15 563	0	902	16 465	-592	-31	15 842
Järelmaks	18 599	540	67	19 206	-159	-33	19 014
Finantsvõimenduslaenud	3 004	0	0	3 004	0	0	3 004
Liising	7 394	294	6	7 694	-45	-2	7 647
Hüpoteeklaenud	35 451	0	0	35 451	-143	0	35 308
Krediitkaardilaenud	4 773	0	15	4 788	-107	-5	4 676
Arvelduskrediit	82	0	0	82	0	0	82
Kokku laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	529 219	3 800	2 477	535 496	-3 300	-435	531 761

Laenu suhtes, mille puhul kaalutakse individuaalset allahindlust, eksisteerib mitu kriteeriumit. Grupi sisemine maksejõuetuse definitsioon on kooskõlas üldtunnustatud maksejõuetuse kriteeriumite definitsiooniga, nagu makseviivitus üle 90 päeva ükskõik millise materiaalse laenukohustuse puhul; kehvast seisust laenukohustuse ümberstruktureerimine; konkreetne krediitmuudatus, mis on tingitud olulisest krediitkvaliteedi langusest; võlgniku olulised finantsraskused või tõenäoline pankrotimenetus; jne.

Riskianalüüsi protsess Grupis hõlmab regulaarselt stressitestide ja sensitiivsusanalüüside läbi viimist tulenevalt krediidiriskist ja

selle komponentidest (näiteks laenu makseviivituse tõenäosus (PD), kahjumäär antud makseviivituse korral (LGD). Üldprovisjonide krediitkahjude hindamisel lähtutakse ajaloolisest kahjumäärast ja krediitklassist. Grupp on läbi viinud stressitestid lähtuvalt olukorrast, kus nii PD ja LGD hinnangud tõusevad 10% (näiteks 1,0% pealt 1,1% peale). Stressitestide kogumõju allahindlustele on toodud järgnevas tabelis. Tabel sisaldab ühise väärtuse langusega laene (v.a finantsvõimenduslaenud), millel on olulised saldod ja potentsiaalne mõju.

Mõju allahindlusele seisuga 31.12.2017 (PD ja LGD komponendid suurenevad 10%)	Saldo seisuga 31.12.2017	Allahindlus suurenenud PD ja LGDga	Mõju bilansis kajastatud allahindlusele
Laenud juriidilistele isikutele			
Ettevõtluslaenud (sh ettevõtete arvelduskrediit)	495 940	-5 061	-467
Liising	33 732	-774	-28
Jaelaenud	13 656	-188	-33
Laenud eraisikutele			
Hüpoteeklaenud	77 640	-294	-51
Tarbimislaenud	24 677	-982	-163
Järelmaks	19 022	-276	-45
Liising	11 320	-28	-4
Krediitkaardilaenud	5 838	-96	-16
Kokku	681 825	-7 699	-807

Möju allahindlusele seisuga 31.12.2016 (PD ja LGD komponendid suurenevad 10%)	Saldo seisuga 31.12.2016	Allahindlus suurenenud PD ja LGDga	Möju bilansis kajastatud allahindlusele
Laenud juriidilistele isikutele			
Ettevõtluslaenud (sh ettevõtete arvelduskrediit)	372 691	-2 750	-418
Liising	33 669	-204	-32
Laenud eraisikutele			
Tarbimislaenud	16 465	-749	-126
Järelmaks	19 206	-244	-40
Hüpoteeklaenud	35 451	-173	-30
Liising	7 694	-57	-10
Krediitkaardilaenud	4 788	-135	-23
Kokku	489 964	-4 298	-678

Ettevõtluslaenude maksejõuetuse tõenäosuse hindamiseks mõeldud reitinguskaala koosneb kokku 13st krediidireitingust, kus 1 tähistab madalaimat ja 13 kõige kõrgemat krediidiriski. Reitingud 1 ja 2 omistatakse ainult reitinguagentuuride Fitch, Moody's ja Standard & Poor's keskmise reitingu põhjal, Grupi finantsanalüüs viiakse läbi lähtuvalt vajadusest. Seega omistatakse reitingud 1 ja 2 ainult rahvusvahelistele ettevõtetele ja organisatsioonidele ning omavalitsustele ja riikidele, mille maksesuutlikkust on reitinguagentuurid oma investeerimisjärgu reitinguga kinnitanud. Reitinguagentuuride hinnangul põhinevad osaliselt ka reitinguklassid 3 kuni 13, ehkki selles kategoorias on peamiselt rahvusvahelise reitinguta Eesti ettevõtted.

Ettevõtluslaenude sisemiste reitingute jaotus:

- 1 – minimaalne krediidirisk. Reiting määratakse ainult reitinguagentuuride reitingute põhjal, reitinguagentuuride poolt omistatud reitingute keskmine peab vastama vähemalt väärtusele AAA (Moody's Aaa).
- 2 – minimaalne krediidirisk. Reiting määratakse ainult reitinguagentuuride reitingute põhjal, keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele AA+ (Moody's Aa1).
- 3 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele AA- (Moody's Aa3).
- 4 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele A- (Moody's A3).
- 5 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BBB+ (Moody's Baa1).

- 6 – madal krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BBB (Moody's Baa2).
- 7 – keskmine krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BBB- (Moody's Baa3).
- 8 – keskmine krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BB (Moody's Ba2).
- 9 – kõrgendatud krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele BB- (Moody's Ba3).
- 10 – kõrge krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele B+ (Moody's B1).
- 11 – kõrge krediidirisk. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele B- (Moody's B3).
- 12 – mitterahuldav reiting. Reiting määratakse reitinguagentuuride või LHV hinnangu põhjal. Krediidianalüütik hindab ettevõtte finantspositsiooni piisavalt nõrgaks, mis viitab väga kõrgele maksejõuetuse tõenäosusele. Reitinguagentuuride keskmine reiting peab vastama vähemalt väärtusele C (Moody's Caa3).
- 13 – võlgnik on maksejõuetu.

Ettevõtluslaenude ja ettevõtete arvelduskrediidi jaotus sisemise reitingu järgi 31.12.2017	Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku
4 madal krediidirisk	794	0	0	794
5 madal krediidirisk	18 637	0	0	18 637
6 madal krediidirisk	113 983	0	0	113 983
7 keskmine krediidirisk	126 335	0	0	126 335
8 keskmine krediidirisk	139 264	0	0	139 264
9 kõrgendatud krediidirisk	44 452	0	0	44 452
10 kõrge krediidirisk	23 649	0	0	23 649
11 kõrge krediidirisk	6 898	3 716	0	10 613
12 mitterahuldav reiting	4 119	50	0	4 169
13 maksejõuetu	0	0	14 043	14 043
Kokku	478 131	3 766	14 043	495 940

Ettevõtluslaenude ja ettevõtete arvelduskrediidi jaotus sisemise reitingu järgi 31.12.2016	Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku
4 madal krediidirisk	915	0	0	915
5 madal krediidirisk	2 585	0	0	2 585
6 madal krediidirisk	68 909	0	0	68 909
7 keskmine krediidirisk	103 073	0	0	103 073
8 keskmine krediidirisk	113 961	0	0	113 961
9 kõrgendatud krediidirisk	38 844	417	0	39 261
10 kõrge krediidirisk	22 609	68	0	22 677
11 kõrge krediidirisk	18 377	0	0	18 377
12 mitterahuldav reiting	1 005	530	0	1 535
13 maksejõuetu	0	9	1 389	1 398
Kokku	370 278	1 024	1 389	372 691

Grupp hindab laenu mittetöötavaks ja hindab alla, kui laenumakseid ei ole tähtajaks tasutud ja/või eeldatav tagatise realiseerimisest saadav rahavoog ei kata laenu põhiosa jääki ega intressimakseid. Grupp hindab neid laene individuaalselt. Individuaalse hindamise puhul on allahindluse suurus nõude jääkväärtuse ning sisemise intressimääraga diskonteeritud oodatavate rahavoogude nüüdisväärtuse vahe. 2017. aastal tegi Grupp ettevõtluslaenudele allahindlusi kogusummas 1 710 tuhat eurot (2016: 466 tuhat eurot).

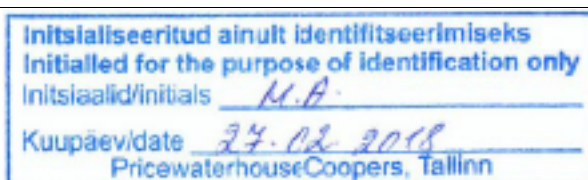
Reitingute 10-13 laenusaaajate osas toimub sagedasem monitoorimine, mille käigus hinnatakse laenusaaaja maksevõimet. Maksekäitumise halvenemise korral hinnatakse individuaalprovisjoni teostamise vajadust muuhulgas ka laenu tagatust arvesse võttes, mistõttu osad laenud ei ole individuaalselt alla hinnatud. Nendele laenudele rakendatakse üldprovisjoni reitingupõhist määra.

Lisaks väljastatud laenudele on sõlmitud ja allkirjastatud laenulepinguid, mille osas väljastamata laenulimiit oli 31.12.2017

seisuga 171 528 tuhat eurot (31.12.2016: 136 785 tuhat eurot), vt ka lisa 21.

Järgnevas tabelis on välja toodud ettevõtluslaenude väljastamata osad ja finantsgarantiide limiidid. Lisaks sellele on Grupp seisuga 31.12.2017 võtnud kohustuse väljastada hüpoteeklaene, järelmaksu, tarbimislaene, arvelduskrediidilaene ja krediitkaardilaene summas 37 554 tuhat eurot (31.12.2016: 26 053 tuhat eurot) ning laenu emattevõtte AS LHV Group teisele tütarettevõttele summas 3 300 tuhat eurot (31.12.2016: 9 500 tuhat eurot). Bilansiväliste kohustustele ei ole moodustatud eraldisi, kuna tagatiste väärtus ületab võimalikku maksimaalselt kohustust.

Kõik erasikutele pakutavad valmisolekulaenud saavad vähemalt "Hea" sisemise reitingu iga aruandeperioodi lõpus.

Bilansiväliste kohustuste krediitkvaliteet (väljastamata valmisolekulaenuid ettevõtetele ja finantsgarantiid)

	31.12.2017	31.12.2016
5 madal krediidirisk	5 632	793
6 madal krediidirisk	13 135	8 569
7 keskmine krediidirisk	25 582	30 336
8 keskmine krediidirisk	57 446	52 354
9 kõrgendatud krediidirisk	28 932	10 440
10 kõrge reiting	4 176	3 980
11 kõrge reiting	342	202
13 makseviivitus	760	0
Reitinguta	719	0
Kokku (lisa 21)	136 724	106 674

Sisemiste reitingute jaotus muude laenuotodete osas:

- Suurepärase – aktsia- või võlaväärtpaberi tagatisel väljastatud laenuid ning väga madala äririskiga laenuid.
- Väga hea – keskmisest madalama äririskiga laenuid, millel ei ole ühtegi makset üle tähtaja.
- Hea – keskmisest madalama äririskiga laenuid, mis on kuni 30 päeva makseviivitusel olnud.

- Rahuldav – keskmise äririskiga laenuid, mis on kuni 60 päeva makseviivitusel olnud.
- Kahtlane või nõrk – suure äririskiga laenuid, mis on üle 60 päeva makseviivitusel olnud ja kohtutäituri menetluses olev portfelli.

Seisuga 31.12.2017	Jae-laenuid	Finants-võimendus	Krediit-kaardid	Liising	Järelmaks	Arveldus-krediit	Hüpoteek-laenuid	Tarbimis-laenuid	Kokku
Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud									
Suurepärase	0	7 168	0	0	0	0	0	0	7 168
Hea ja väga hea	13 049	0	5 845	42 625	18 731	77	77 471	23 468	181 266
Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud									
Hea	481	0	0	1 686	361	0	169	0	2 697
Rahuldav	61	0	0	654	96	1	0	0	812
Kahtlane või nõrk	39	0	0	11	39	0	0	0	89
Individuaalselt allahinnatud									
Hea	0	0	78	0	0	0	0	682	760
Rahuldav	0	0	46	0	0	0	0	212	258
Kahtlane või nõrk	26	0	41	76	64	3	0	315	525
Kokku	13 656	7 168	6 010	45 052	19 291	81	77 640	24 677	193 575
Seisuga 31.12.2016									
Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud									
Suurepärase	0	7 387	0	0	0	0	0	0	7 387
Hea ja väga hea	6 917	0	4 903	39 195	18 863	82	35 451	15 563	120 974
Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud									
Hea	171	0	0	1 193	342	0	0	0	1 706
Rahuldav	0	0	0	731	139	0	0	0	870
Kahtlane või nõrk	0	0	0	141	59	0	0	0	200
Individuaalselt allahinnatud									
Hea	0	0	0	0	0	0	0	515	515
Rahuldav	0	0	0	0	0	0	0	210	210
Kahtlane või nõrk	0	0	15	103	68	0	0	177	363
Kokku	7 088	7 387	4 918	41 363	19 471	82	35 451	16 465	132 225

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials M.A.
 Kuupäev/date 27.02.2018
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LHV

Järgnevas tabelis on kajastatud laenude ja nõuete tagatiste info klientidele tagatise liigi ning bilansilise jääkväärtuse või tagatise õiglase väärtuse, juhul kui see on madalam, alusel. Alatagatud osa on kajastatud real "Tagatiseta".

Laenude jagunemine tagatiste lõikes seisuga 31.12.2017	Laenu- emaettevõtte tütar-ettevõtetele	Ettevõtlus- ja jaelaenu- (sh arveldus- krediit)	Finants- võimen- dus	Krediit- kaardid, tarbimis- laenu- ja eraisiku arveldus- krediit	Liising	Järelmaks	Hüpoteek- laenu-	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	0	7 168	0	0	0	0	7 168
Noteerimata väärtpaberid	0	36 603	0	0	0	0	0	36 603
Hüpoteegid, kinnisvara Kredex ja MES käendused	0	233 876	0	0	0	0	77 640	311 516
Nõudeõiguse pant	36 775	15 163	0	0	0	0	0	51 938
Hoiuse pant	0	3 262	0	0	0	0	0	3 262
Liisitud vara	0	0	0	0	45 052	19 291	0	64 343
Muud	0	90 915	0	81	0	0	0	90 996
Tagatiseta	0	125 367	0	30 687	0	0	0	156 054
Kokku	36 775	509 596	7 168	30 768	45 052	19 291	77 640	726 290

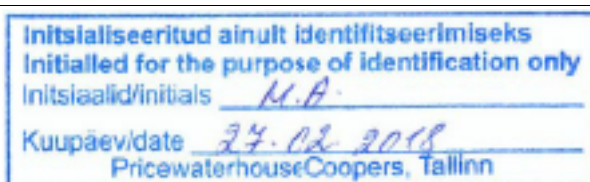
Laenude jagunemine tagatiste lõikes seisuga 31.12.2016	Laenu- emaettevõtte tütar-ettevõtetele	Ettevõtlus- ja jaelaenu- (sh arveldus- krediit)	Finants- võimen- dus	Krediit- kaardid, tarbimis- laenu- ja eraisiku arveldus- krediit	Liising	Järelmaks	Hüpoteek- laenu-	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	0	7 387	0	0	0	0	7 387
Noteerimata väärtpaberid	0	70 354	0	0	0	0	0	70 354
Hüpoteegid, kinnisvara Kredex ja MES käendused	0	214 121	0	0	0	0	35 451	249 572
Nõudeõiguse pant	30 580	10 293	0	0	0	0	0	10 293
Hoiuse pant	0	8 182	0	0	0	0	0	38 762
Liisitud vara	0	3 376	0	0	0	0	0	3 376
Muud	0	34 451	0	82	41 363	19 471	0	60 834
Tagatiseta	0	39 002	0	21 383	0	0	0	34 533
Kokku	30 580	379 779	7 387	21 465	41 363	19 471	35 451	535 496

Finantsvõimenduslaenude tagatise monitooritakse igapäevaselt ning kui tagatise väärtus langeb, viiakse koheselt läbi vajalikud meetmed krediidikahjude vältimiseks. Seisuga 31.12.2017 on kõik võimendus- ning repolaenu ületagatud. Tarbimis- ja krediitkaardilaenu on väljastatud tagatiseta ning riski maandamiseks toimub regulaarne klientide maksekäitumise monitoorimine. Liisingud, järelmaksulaenu, hüpoteeklaenu ning eraisikute arvelduskrediit on kõik ületagatud. Liisingute, järelmaksulaenu, hüpoteeklaenu ja arvelduskrediidi osas eraisikutele monitoorib Grupp regulaarselt võlgnevuses kliente.

Alatagatud ettevõtluslaenu osas tuleb arvesse võtta, et Grupp on teatud tagatiste (isiklikud käendused, kommertspandid) turuväärtust hinnanud konservatiivselt. Alatagatud laenu on peamiselt kõrgema riskiga, mille osas teostab Grupi krediidikomitee võimalike krediidikahjude maandamiseks igakuist monitoorimist.

Alatagatud laenu hulgas on üle 90 päeva võlas lepinguid kogusummas 1 383 tuhat (2016: 399 tuhat) eurot, mille tagatise väärtus on 0 tuhat (2016: 316 tuhat) eurot.

Ettevõtluslaenu ja ettevõtete arvelduskrediidid	Ületagatud laenu		Alatagatud laenu	
	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglase väärtus	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglase väärtus
Seisuga 31.12.2017	208 356	552 362	301 002	175 873
Seisuga 31.12.2016	314 139	731 661	65 640	26 638

Tagatiste turuväärtuse hindamisel lähtutakse konservatiivsuse printsiibist, mille puhul arvestatakse nii tagatise tüübi, asukoha, realiseerimise võimalikkuse ja likviidsusega. Kinnisasjade hindamisel kasutatakse eksperthinnanguid. Turuväärtuste ajakohasuse tagamiseks uuendatakse kommertsinnisvara

individuaalseid hinnanguid vähemalt üks kord aastas. Elukondliku ning muu homogeenset tüüpi kinnisvara puhul kasutatakse regulaarseks ümberhindluseks ka statistilisi indekseerimismudeleid.

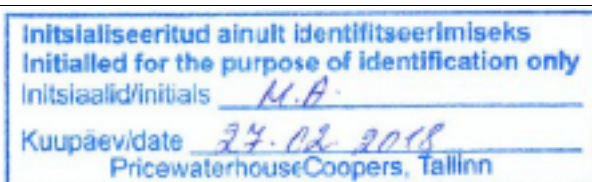
Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud laenude struktuur vastavalt makseviivituses oldud ajale (bilansipäeva seisuga on tasumata kas intressimakse või põhiosa makse vastavalt nõuete jääkidele varaseima graafikujärgse maksega võlgnevuses oldud aja järgi):

Seisuga 31.12.2017	Ettevõtlu s-laenud (sh arveldus -krediit)	Jaelaenu d	Finants- võimend us	Krediit- kaardid	Liising	Järel- maks	Arveldus krediit	HüpoEEK laenud	Tarbimis- laenud	Kokku
Tähtaja ületanud nõuded										
1-30 päeva	56	481	0	0	1 686	361	0	169	0	2 753
31-60 päeva	3 710	61	0	0	654	96	1	0	0	4 522
61-90 päeva	0	39	0	0	11	39	0	0	0	89
91-180 päeva	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
181-360 päeva	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
üle 360 päeva	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokku	3 766	581	0	0	2 351	496	1	169	0	7 364

Seisuga 31.12.2016	Ettevõtlu- laenud (sh arveldus- krediit)	Jaelaenud	Finants- võimendus	Krediit- kaardid	Liising	Järel- maks	Tarbimis- laenud	Kokku
Tähtaja ületanud nõuded								
1-30 päeva	494	171	0	0	1 193	342	0	2 200
31-60 päeva	530	0	0	0	731	139	0	1 400
61-90 päeva	0	0	0	0	141	59	0	200
91-180 päeva	0	0	0	0	0	0	0	0
181-360 päeva	0	0	0	0	0	0	0	0
üle 360 päeva	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokku	1 024	171	0	0	2 065	540	0	3 800

Individuaalselt allahinnatud laenude struktuur vastavalt makseviivituses oldud ajale (laenud, millel bilansipäeva seisuga on tasumata kas intressimakse või põhiosa makse, jaotatakse kategooriatesse vastavalt nõuete jääkidele varaseima graafikujärgse maksega võlgnevuses oldud aja järgi):

Seisuga 31.12.2017	Ettevõtlu -laenud	Jae- laenud	Finants- võimen- dus	Krediit- kaardid	Liising	Järel- maks	Arveldus krediit	HüpoEEK- laenud	Tarbimis- laenud	Kokku
Makseid ei ole üle tähtaja										
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tähtaja ületanud nõuded										
1-30 päeva	0	0	0	78	0	0	0	0	682	760
31-60 päeva	0	0	0	46	0	0	0	0	212	258
61-90 päeva	0	0	0	23	0	0	0	0	142	165
91-180 päeva	12 664	26	0	9	76	35	0	0	109	12 919
181-360 päeva	0	0	0	4	0	9	3	0	54	70
üle 360 päeva	1 379	0	0	5	0	20	0	0	10	1 414
Kokku	14 043	26	0	165	76	64	3	0	1 209	15 586

Seisuga 31.12.2016	Ettevõtlus- laenu	Jaেলাenu	Finants- võimendus	Krediit- kaardid	Liising	Järelmaks	Tarbimis- laenu	Kokku
Makseid ei ole üle tähtaja	0	0	0	0	0	0	0	0
Tähtaja ületanud nõuded								
1-30 päeva	0	0	0	0	0	0	515	515
31-60 päeva	0	0	0	0	0	0	210	210
61-90 päeva	990	0	0	0	0	0	115	1 105
91-180 päeva	0	0	0	1	61	23	47	132
181-360 päeva	0	0	0	1	36	8	15	60
üle 360 päeva	399	0	0	13	6	37	0	455
Kokku	1 389	0	0	15	103	68	902	2 477

Muude nõuete krediitkvaliteet	31.12.2017	31.12.2016
Allahindlusvajaduseta ja tähtaega mitte ületanud nõuded	9 238	2 604
Tähtaja ületanud nõuded (mitte alla hinnatud)	408	36
sh. nõuded eraisikutele	215	1
sh. nõuded juriidilistele isikutele	193	35
Kokku (lisa 12, 13)	9 646	2 640

Seisuga 22. veebruar 2018 on saamata muud nõuded summas 175 tuhat eurot, varasemate aastate jooksul ei ole Grupp nõudeid maha kandnud. Muud finantsvarad (vt lisa 13) summas 2 289 (31.12.2016: 941) tuhat eurot on Balti börside garantiideposiidid

Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel tehtavate väärtpaberitehingute tagamiseks ning VISA ja MasterCard deposiidid krediitkaarditehingute tagamiseks. Grupp hindab vastaspoolte krediidiriski väga madalaks.

3.3 Tururisk

Tururisk tuleneb Grupi kauplemis- ja investeerimistegevusest intressitoodete, valuuta- ja aktsiaturgudel ning laenugevusest ja finantseerimisallikate kaasamisest. Tururisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võib tekkida valuutakursside, väärtpaberite hindade või intressimäärade ebasoodsatest muutustest. Potentsiaalsete kahjude hindamiseks kasutatakse sisemist hinnangut. Tururiskide maandamiseks on kehtestatud konservatiivsed kauplemisportfelli ja välisvaluuta netopositsiooni limiidid.

3.3.1 Valuutarisk

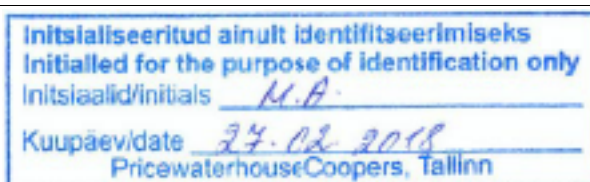
Valuutarisk võib tekkida seoses välisvaluutas denomineeritud väärtpaberite omandamisega või välisvaluutas nõuete ja kohustuste tekkimisel klientide vastu. LHV Panga Treasury vastutab igapäevaselt välisvaluutade avatud netopositsioonide jälgimise eest. LHV Panga välisvaluuta riskimaandamine on kirjeldatud riskipoliitikas, kehtestatud limiitidega ning sise-eeskirjadega. Ettepanekud välisvaluutade avatud netopositsioonide sisemistele limiitidele teeb Riskikontrolli üksus ja Treasury ning limiidid kinnitatakse Riski ja Kapitali Komitee poolt. Komitee poolt seatakse maksimaalne euro ekvivalendi nominaalne limiit suhestatuna Panga neto-omavahenditesse. Individaalsele valuutale määratud limiidid on kooskõlas Eesti

Panga poolt antud juhistega. Kui riskile avatud positsioon ületab Komitee poolt kehtestatud limiite, rakendatakse kohe meetmed selliste positsioonide sulgemiseks või vähendamiseks (maandatakse risk vastavate instrumentidega, nt valuutafoward, valuutafutuur).

Info valuutariski kandvate varade ja kohustuste kohta on toodud järgnevates tabelites.

Teostatud on tundlikkuse analüüs valuutariskile avatud positsioonidest tulenevate põhjendatud võimalike muutuste mõju kohta koondkasumile juhul, kui kõik muud muutujad on konstantsed.

Mõju koondkasumile	Muutus	2017	2016
USD kurss	+/-10%	+/-16	+/-2
SEK kurss	+/-10%	+/-4	+/-2
GBP kurss	+/-10%	+/-1	+/-2
CHF kurss	+/-10%	+/-1	+/-2

LHV

Avatud valuutapositsioonid

Tabelid järgneval leheküljel annavad ülevaate valuutade avatud positsioonist tulenevast riskist. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustused on tabeli veergudes toodud EUR ekvivalendis vastavalt bilansipäeval kehtinud vahetuskursile. Bilansis õiglasel väärtuses kajastatud tuletisinstrumentid on kajastatud bilansivälise varade / kohustuste

hulgas lepingulistest summades. Grupi avatus valuutariskile ja Finantsvarade ja -kohustuste mahud bilansi-päeval ei erine oluliselt aasta jooksul esinenud keskmisest positsioonist. Valuutariski kandvate varade koosseisus ei ole esitatud valuutafutuuere nende õiglasel väärtuses, mis käesolevas tabelis on näidatud lepingulistest summades, samuti ei kajastu tabelis valuutariski mittekanndvad varad (põhivarad), kohustused (eraldised) ja omakapital.

31.12.2017	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muud	Summa
Valuutariski kandvad varad							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	917 109	2 587	28 237	892	1 359	5 707	955 891
Finantsvarad õiglasel väärtuses (lisa 9,10)	15 379	0	0	4	34 603	28	50 014
Laenuid ja nõuded klientidele (lisa 11)	717 512	0	4	14	1 832	28	719 390
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	6 914	7	204	11	145	76	7 357
Muud finantsvarad (lisa 13)	288	0	0	0	2 001	0	2 289
Valuutariski kandvad varad kokku	1 657 202	2 594	28 445	921	39 940	5 839	1 734 941
Valuutariski kandvad kohustused							
Klientide hoiused ja saadud laenuid (lisa 15)	1 471 237	2 534	33 134	3 558	42 646	3 464	1 556 573
Finantskohustused õiglasel väärtuses (lisa 10)	56 909	66	260	82	54	2 775	60 146
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	0	0	0	1	1	0	2
Allutatud kohustused (lisa 18)	20 000	0	0	0	0	0	20 000
Valuutariski kandvad kohustused kokku	1 548 146	2 600	33 394	3 641	42 701	6 239	1 636 721
Tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulistest summades	699	0	4 959	2 763	3 615	450	12 486
Tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulistest summades	11 787	0	0	0	699	0	12 486
Avatud valuutapositsioon	97 968	-6	10	43	155	51	98 220

31.12.2016	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muud	Summa
Valuutariski kandvad varad							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	272 801	1 994	13 061	3 942	6 668	1 905	300 371
Finantsvarad õiglasel väärtuses (lisa 9,10)	23 311	0	0	1	41 243	441	64 996
Laenuid ja nõuded klientidele (lisa 11)	529 867	4	4	2	1 873	11	531 761
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	1 475	1	43	6	171	3	1 699
Muud finantsvarad (lisa 13)	210	0	0	0	731	0	941
Valuutariski kandvad varad kokku	827 664	1 999	13 108	3 951	50 686	2 360	899 768
Valuutariski kandvad kohustused							
Klientide hoiused ja saadud laenuid (lisa 15)	708 702	1 983	13 264	3 869	55 924	1 667	785 409
Finantskohustused õiglasel väärtuses (lisa 10)	0	0	0	0	72	137	209
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	6 844	1	1 226	65	5 341	1 227	14 704
Allutatud kohustused (lisa 18)	20 000	0	0	0	0	0	20 000
Valuutariski kandvad kohustused kokku	735 546	1 984	14 490	3 934	61 337	3 031	820 322
Tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulistest summades	1 675	0	1 398	0	11 548	1 263	15 884
Tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulistest summades	13 440	0	0	0	876	1 568	15 884
Avatud valuutapositsioon	80 353	15	16	17	21	-976	79 446

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed/initials M.A.
 Kuupäev/date 27.02.2018
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LHV

3.3.2 Hinnarisk

Hinnariski kandvateks finantsinstrumentideks LHV Pangas on kauplemisportfelli ja investeerimisportfelli väärtpaberid (vt lisa 9 ja 10). Grupis on kehtestatud limiidid kauplemisportfelli suurusele ning määratud krediidi kvaliteedi reitingud investeerimisportfelli võlakirjadele. Limiitidest kinni pidamist kontrollib Riskijuhtimise üksus. Grupp ei hoi oma positsioonis märkimisväärses ulatuses aktsiaid ja fondiosakuid, mille tõttu tundlikkus nende positsioonide turuväärtuse muutusele on marginaalne. Grupi turuhinnas kajastatav võlakirjaportfell on lühiajaline ja kvaliteetne, mistõttu ligikaudne turu riskipreemiate muutumise mõju portfelli turuväärtusele on vastavalt teostatud stressitestidele 1,0% (2016: 1,0%).

3.3.3 Intressimäära risk

Intressimäära risk avaldub bilansiliste ja bilansiväliste varade, kohustuste ja tuletisinstrumentide omavahelises mittevastavuses seoses intressimäärade ümberhindamise perioodide, mahtude või intressimäärtega. LHV Panga intressimäära riski juhtimine baseerub riskipoliitikal, limiitidel ja sise-eeskirjadel, mille eesmärgiks on tuvastada kõik olulised intressimäära riski tekkimise võimalused ja hoida tasakaalukat riskivõtmist. Intressimäära riski mõõdetakse mitmete stsenaariumi-analüüside põhjal teostatud intressitulu arvutustega ning võrreldes saadud tulemuste erinevusi. Põhiliselt mõõdetakse intressiriski kahe stsenaariumiga – intressimäärade tõusmisest või langusest tekkiv mõju neto intressitulule järgmisel 12 kuul. Intressimäärade riski juhtimiseks on määratud sisemised limiidid LHV Panga riski ja kapitali komitee poolt ning operatiivne riskijuhtimine on Treasury vastutusalal.

Intressimäära riski jälgimise, mõõtmise ja juhtimise eesmärk on hinnata Grupi intressikandvate toodete kasumlikkust, prognoosida intressitulusi ning sätestada piirid riski juhtimiseks ennetamaks tulude olulist vähenemist riskide limiteerimise kaudu kahes perspektiivis:

- rahavoo intressirisk, kus limiteeritakse aastase neto intressitulu muutus 1% turu intressimuutuse korral võrreldes hinnanguliste tegelike tuludega tulenevalt hetke bilansi instrumentide tähtaja struktuurist;
- õiglase väärtuse intressirisk: kus limiteeritakse Grupi majandusliku väärtuse muutus 1% turu intressimäärade muutuse korral (varade ja kohustuste õiglase väärtus leitakse tulevaste rahavoogude diskonteerimise teel turu intressimääradega).

Eeldatakse, et varade ja hoiuste bilansilised väärtused ning marginaalid jäävad ajas konstantseks.

2017. aastal hoiuste intressimäärad ei muutunud ning püsisid tasemetel kuni 1,0% (kuni 1,0% aastal 2016).

Antud võimenduslaenu intressimäärasid muudetakse maksimaalselt kord kuus vastavalt turu intressimäärade

Riskipositsioonide tundlikkuse analüüs põhjendatud võimalike muutuste mõju kohta netotulemile (tuhandetes eurodes):

Mõju kasumiaruandele	2017	2016
Aktsiad ja fondiosakud +/-10%	+/-51	+/-27
Võlakirjad (FVTPL) +/-1,0% (+/-1,0%)	+/-491	+/-636
Võlakirjad (AFS) +/-1,0% (+/-1,0%)	+/-6	+/-6
Mõju muu koondkasumile	2017	2016
Võlakirjad (AFS) +/-1,0% (+/-1,0%)	+/-6	+/-6

liikumisele. 2017 aastal oli saadud sihtotstarbeliste laenu intressimäär 1,0% (2016: 1,5%). 2016 ja 2015. aastal sõlmitud allutatud laenu sisemine intressimäär oli 6,5%. Lepinguliste intressimäärade osas on informatsioon toodud lisas 18.

1 protsendipunkti turu intressimäärade tõusu mõju Grupi aastasele neto intressitulule ja kasumile oli 31.12.2017 seisuga +5 584 tuhat eurot (2016: +2 473 tuhat eurot). Samal ajal mõjutaks 1 protsendipunkti intressimäärade langus Grupi aastast neto intressitulu (kasumit) -1 567 tuhande euro võrra (2016: -1 119 tuhande euro võrra). 1 protsendipunkti turu intressimäärade tõusu mõju Grupi majanduslikule väärtusele ehk omakapitalile oli 7 520 tuhat eurot (2016: 7 599 tuhat eurot). 1 protsendipunkti langus turu intressimäärades mõjutaks Grupi majanduslikku väärtust (omakapitali) 16 639 tuhande euro võrra (2016: -8 207 tuhande euro võrra). Mõju Grupi majanduslikule väärtusele on mõlema stsenaariumi korral positiivne, kuivõrd Grupp on investeerinud lühiajalistesse aktivatesse, klientidele väljastatud laenud baseeruvad suurel määral 6 kuu euriboril, mille tase laenulepingute järgi ei lange alla 0 protsendi ning tulenevalt nõudmiseni kohustuste käitumuslikust pikema-ajalisest iseloomust on keskmine intressiteenivate varade kestvus lühem kui intressikandvate kohustuste keskmine kestus.

Nii neto intressitulu muutuse mõju kasumile kui ka ökonoomilise kapitali muutuse simuleerimisel on intressimäärade languse korral arvestatud aktivas olevate lepingute tingimusi ning passivas on tehtud eeldus, et kaasatud hoiuste intressimäärad ei muutu negatiivseks. Intressimäärade tõusu simuleerimisel on Pank lähtunud konservatiivsuspõhimõttest – hoolimata sellest, et tuletistehingute tasemed turul annavad alust eeldada, et järgmise 2 aasta jooksul ei muutu turul drastiliselt tähtajaliste hoiuste intressimäärad, mille tõttu võiks nõudmiseni hoiustest olulises ulatuses raha liikuda tähtajalistele hoiustele - oleme siiski arvestanud, et nõudmiseni ja tähtajaliste hoiuste suhe muutub võrdseks.

Nõudmiseni hoiused on kestusega 2 aastat tulenevalt nende käitumuslikust iseloomust. Nõudmiseni hoiuse intress ei ole turumäärade kõikumise suhtes tundlik.

LHV Panga intressiteenivate varade ja intressikandvate kohustuste struktuur intressi ümber hindamise tähtaja järgi on esitatud järgnevates tabelites nõuete ja kohustuste põhisummades. Finantsvõimenduslaenu käsitletakse kui kuuajalist toodet järgmise intressimäära fikseerimise tähtajani.

	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahe- summa	Kogunenud intress	Alla- hindlused	Kokku
31.12.2017								
Finantsvarad								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	955 891	0	0	0	955 891	0	0	955 891
Finantsvarad õiglasel väärtuses (lisa 9, 10)	0	29 715	15 834	2 000	47 549	2 465	0	50 014
Laenud klientidele (lisa 11)	289 735	360 503	58 727	14 851	723 816	2474	-6 900	719 390
Kokku	1 245 626	390 218	74 561	16 851	1 727 256	4 939	-6 900	1 725 295
Finantskohustused								
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	567 004	96 246	893 085	0	1 556 335	238	0	1 556 573
Allutatud kohustused* (lisa 18)	0	0	0	20 000	20 000	150	0	20 150
Kokku	567 004	96 246	893 085	20 000	1 576 335	388	0	1 576 723
Intressi ümberhindamise aja erinevus	678 622	293 972	-818 524	-3 149	150 921			

	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahe- summa	Kogunenud intress	Alla- hindlused	Kokku
31.12.2016								
Finantsvarad								
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	300 371	0	0	0	300 371	0	0	300 371
Finantsvarad õiglasel väärtuses (võlakirjad) (lisa 9, 10)	6 947	34 789	16 560	3 332	61 628	3 368	0	64 996
Laenud klientidele (lisa 11)	234 029	258 063	40 947	461	533 500	1 996	-3 735	531 761
Kokku	541 347	292 852	57 507	3 793	895 499	5 364	-3 735	897 128
Finantskohustused								
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	66 588	82 914	635 393	0	784 895	514	0	785 409
Allutatud kohustused* (lisa 18)	0	0	0	20 000	20 000	150	0	20 150
Kokku	66 588	82 914	635 393	20 000	804 895	664	0	805 559
Intressi ümberhindamise aja erinevus	474 759	209 938	-577 886	-16 207	90 604			

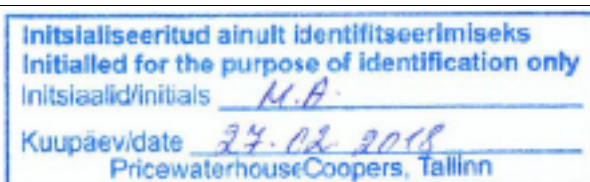
* 2015 ja 2016. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning intressimäär on fikseeritud 6,5%.

2014. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning intressimäär on fikseeritud 7,25%.

3.4 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on seotud LHV Panga maksevõimega lepinguliste kohustuste õigeaegseks täitmiseks ning see tuleneb erinevustest varade ja kohustuste tähtaegade vahel. LHV Panga likviidsusjuhtimine ja strateegia baseerub riskipoliitikal, mis

sisaldab mitmeid likviidsusrisi meetmeid, kehtestab limiidid ning sise-eeskirjad. Vastavalt LHV Panga riskipoliitikale on võetud likviidsusjuhtimises konservatiivne lähenemine. Likviidsusrisi juhtimine sisaldab stressiteste ning likviidsusjuhtimisega seotud

LHV

äritegevuse jätkuvuse taasteplaane. Stressitestide raamistik hõlmab ellujäämisperioodi mõõdikuid, mis kirjeldavad kombineeritud likviidsusriski stsenaariumit, sisaldades nii ettevõttepõhist kui ka turu-ülest stressi. Sisemisi mõõdikuid täiendavad Basel III mõõdikud – likviidsuse kattekordaja (LCR) ja stabiilse rahastamise kordaja (NSFR) mille osas on Pank täitnud kõik nõuded seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016. Likviidsuse kattekordaja (LCR) standardi eesmärk on kindlustada, et pangal oleks piisav hulk koormamata kõrge kvaliteedi ja likviidsusega varasid, mida oleks võimalik ilma olulisi kahjusid kandmata monetiseerida, toimetulemaks likviidsusvajadusega 30 päevases stressistsenaariumis. Normatiivi väljundiks on likviidsete varade ja stressistsenaariumi likviidsusvajaduse jagatis, mille piirmääraks on 100%. Panga likviidsuse kattekordaja tase 31.12.2017 seisuga oli 121% (2016: 221%).

Stabiilse rahastamise kordaja (NSFR) eesmärk on kindlustada, et pangal oleks piisavalt stabiilseid finantseerimisallikaid finantseerimaks pikaajalisi varasid. Pangandusmääruses ning Baseli panganduskomitee poolt 2014. aasta oktoobris avaldatud ettepanekute kohaselt oli panga NSFR tase 31.12.2017 seisuga 142% (31.12.2016: 152%). Stabiilse rahastamise kattekordaja kehtestatakse miinimumnõudena alates 2018. aastast.

Likviidsusriski juhtimisega tegeleb Panga Treasury. Likviidsusriski maandamiseks jälgitakse igapäevaselt nõuete ja kohustuste tõenäolist netopositsiooni erinevate ajavahemike kaupa ning hoitakse seejuures igal ajal oma arvel piisavat varu likviidseid vahendeid, samuti jälgitakse Panga kohustuste kontsentratsiooni tähtaegade lõikes. Ootamatute rahaliste väljaminekute katteks hoiab LHV Pank likviidsuspuhvrit. Likviidsuspuhver koosneb rahalistest vahenditest deposiitides ja keskpanga juures ning Treasury poolt hoitavatest likviidsetest väärtpaberitest, mida saab kiiresti realiseerida või kasutada tagatisena keskpangalt lisavahendite kaasamisel. LHV Pangal on piisavalt likviidseid vahendeid väljastamiseks valmisoleku-laene. Seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 ei ole Grupil ühtegi tähtaega ületanud võlgnevust.

Võlakirjaportfelli valdava osa instrumentide tagatisel on võimalik võtta keskpangast lühiajalist laenu.

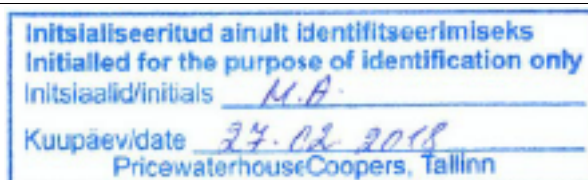
Järgnevates tabelites on ära toodud finantsvarade ja –kohustuste, v.a. tuletisinstrumentid, jaotus tähtaegade lõikes lepinguliste tuleviku diskonteerimata rahavoogude alusel ning eraldi tulbas on kajastatud summad finantsseisundi aruandest. Tähtaegade analüüsis on rahavood jaotatud perioodidesse, millal rahavood tekivad (sh rahavood intressidest). Vastavat selgitust nende varade ja kohustuste õiglase väärtuse kohta vt lisa 3.6.

31.12.2017	Nõudmiseni	0-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Bilansiline väärtus
Kohustused lepinguliste tähtaegade järgi							
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	1 423 306	37 104	90 332	3 335	2 864	1 556 941	1 556 573
Allutatud kohustused (lisa 18)	0	341	1 022	5 455	23 466	30 284	20 000
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	0	60 126	0	0	0	60 126	60 126
Valmisolekulaenud (lisa 21)	0	171 528	0	0	0	171 528	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades (lisa 21)	0	5 999	0	0	0	5 999	0
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)	0	11 825	0	661	0	12 486	0
Finantskohustused õiglases väärtuses (lisa 10)	0	2	0	0	0	2	2
Kohustused kokku	1 423 306	286 925	91 354	9 451	26 330	1 837 366	1 636 701
Likviidsusriski katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade järgi							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	955 891	0	0	0	0	955 891	955 891
Finantsvarad õiglases väärtuses (lisa 9, 10)	0	180	30 952	17 005	2 084	50 221	50 014
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	0	45 720	149 634	505 058	95 517	795 929	719 390
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	0	7 357	0	0	0	7 357	7 357
Muud finantsvarad (lisa 13)	2 289	0	0	0	0	2 289	2 289
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)	0	11 825	0	661	0	12 486	0
Kokku likviidsusriski katteks hoitavad varad	958 180	65 082	180 586	522 724	97 601	1 824 173	1 734 941
Finantskohustuste ja -varade tähtaegade vahe	-465 126	-221 894	89 232	513 273	71 271	-13 244	98 240

31.12.2016	Nõudmiseni	0-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Bilansiline väärtus
Kohustused lepinguliste tähtaegade järgi							
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	632 047	67 007	83 814	3 357	0	786 225	785 409
Allutatud kohustused (lisa 18)	0	341	1 022	5 455	24 829	31 647	20 000
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	0	14 704	0	0	0	14 704	14 704
Valmisolekulaenud (lisa 21)	0	136 785	0	0	0	136 785	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades (lisa 21)	0	5 442	0	0	0	5 442	0
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)	0	15 156	0	728	0	15 884	0
Finantskohustused õiglasel väärtusel (lisa 10)	0	209	0	0	0	209	209
Kohustused kokku	632 047	239 644	84 836	9 540	24 829	990 896	820 322
Likviidsusrisi katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade järgi							
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	300 298	73	0	0	0	300 371	300 371
Finantsvarad õiglasel väärtusel (lisa 9, 10)	0	7 666	36 123	18 474	3 613	65 876	64 866
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	0	32 156	121 165	399 450	40 710	593 481	531 761
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	0	1 699	0	0	0	1 699	1 699
Muud finantsvarad (lisa 13)	941	0	0	0	0	941	941
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)	0	15 156	0	728	0	15 884	0
Kokku likviidsusrisi katteks hoitavad varad	301 239	56 750	157 288	418 652	44 323	978 252	899 638
Finantskohustuste ja -varade tähtaegade vahe	-330 808	-182 894	72 452	409 112	19 494	-12 644	79 316

Järgnevas tabelis on toodud lühi- ja pikaajaliste varade ja kohustuste jaotus.

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Käibevarad		
Nõuded keskpangale (lisa 8)	920 714	265 127
Nõuded krediidiasutustele (lisa 8)	20 991	27 171
Nõuded investeerimisühingutele (lisa 8)	14 186	8 073
Müügiootel finantsvarad (lisa 9)	775	799
Finantsvarad õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande (lisa 10)	30 427	43 339
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	209 216	158 449
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	7 357	1 699
Muud varad (lisa 13)	836	714
Käibevarad kokku	1 204 502	505 371
Põhivarad		
Finantsvarad õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande (lisa 10)	18 812	20 858
Muud finantsvarad (lisa 13)	2 289	941
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	510 174	373 312
Materiaalne põhivara (lisa 14)	1 225	1 002
Immateriaalne põhivara (lisa 14)	952	771
Põhivarad kokku	533 452	396 884
Varad kokku	1 737 954	902 255

Kohustused**Lühiajalised kohustused**

Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	1 550 527	781 436
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 10)	2	209
Võlad hankijatele ja muud kohustused (lisa 16)	61 858	16 469
Lühiajalised kohustused kokku	1 612 387	798 114

Pikaajalised kohustused

Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	6 046	3 973
Allutatud kohustused (lisa 18)	20 000	20 000
Pikaajalised kohustused kokku	26 046	23 973

Kohustused kokku	1 638 433	822 087
-------------------------	------------------	----------------

3.5 Riskikontsentratsioon

Finantsvarade ja -kohustuste jaotumine riikide lõikes kajastub järgnevas tabelites. Seisuga 31.12.2017 oli suure riskikontsentratsiooniga, st individuaalselt või seotud grupi riskiga üle 10% Grupi neto-omavahenditest (NOV), väljastatud laenu 14 kliendile ja 1 korrespondentpangale (2016: kokku 12), mis moodustasid kokku 215% NOV-st (2016: 174%). Grupp on investeerinud 2 emitendi võlakirjadesse (2016: 3), kelle suhtes on suur riskikontsentratsioon, mis moodustavad kokku 42% NOV-st

(2016: 98%). Seisuga 31.12.2017 on Grupp andnud laene teisele emaettevõtte tütarettevõttele kokku summas 36 775 tuhat eurot (2016: 30 580), mis on 32% Grupi NOV-st (2016: 33%). Klientide hoiustest on suure riskikontsentratsiooniga 5 hoiust, mis moodustavad 551% NOV-st. Valmisolekulaenu summas 168 228 (2016: 127 285) tuhat eurot on Eesti elanikele ja 3 300 (2016: 9 500) tuhat emaettevõtte teisele tütarettevõttele.

31.12.2017	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Hol-land	Saksa-maa	Muu EL	USA	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	916 853	0	0	0	0	0	3 051	28 152	7 835	955 891
Finantsvarad õiglasest väärtuses (lisa 9, 10)	846	779	17 456	0	0	29 867	1 064	2	0	50 014
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	650 871	42	37 218	998	91	42	26 580	45	3 503	719 390
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	7 351	1	5	0	0	0	0	0	0	7 357
Muud finantsvarad (lisa 13)	109	0	0	0	0	0	0	2 180	0	2 289
Finantsvarad kokku	1 576 030	822	54 679	998	91	29 909	30 695	30 379	11 338	1 734 941
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	862 286	5 024	825	2 717	12 505	632	639 608	2 855	30 121	1 556 573
Allutatud kohustused (lisa 18)	20 000	0	0	0	0	0	0	0	0	20 000
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	60 079	0	4	27	0	0	13	3	0	60 126
Finantskohustused õiglasest väärtuses (lisa 10)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Finantskohustused kokku	942 367	5 024	829	2 744	12 505	632	639 621	2 858	30 121	1 636 701

31.12.2016	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Hol-land	Saksa-maa	Muu EL	USA	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele (lisa 8)	283 581	0	886	0	0	0	5 100	7 919	2 885	300 371
Finantsvarad õiglasest väärtuses (lisa 9, 10)	1 121	2 737	18 788	0	0	33 660	8 658	2	30	64 996
Laenud ja nõuded klientidele (lisa 11)	484 578	245	31 138	512	7	46	14 508	51	676	531 761
Muud nõuded klientidele (lisa 12)	1 689	1	6	0	0	0	3	0	0	1 699
Muud finantsvarad (lisa 13)	108	0	0	0	0	0	0	833	0	941

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed/initials M.B.
 Kuupäev/date 27.12.2018
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LHV

Finantsvarad kokku	771 077	2 983	50 818	512	7	33 706	28 269	8 805	3 591	899 768
Klientide hoiused ja saadud laenud (lisa 15)	674 698	1 617	2 024	1 072	1	201	71 983	746	33 067	785 409
Allutatud kohustused (lisa 18)	20 000	0	0	0	0	0	0	0	0	20 000
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused (lisa 16)	14 615	0	46	27	0	0	13	3	0	14 704
Finantskohustused õiglasest väärtuses (lisa 10)	209	0	0	0	0	0	0	0	0	209
Finantskohustused kokku	709 522	1 617	2 070	1 099	1	201	71 996	749	33 067	820 322

Laenude jaotus majandusharude lõikes (brutos):	31.12.2017	%	31.12.2016	%
Eraisikud	141 199	19,4%	86 690	16,2%
Kinnisvaraalaane tegevus	197 695	27,2%	149 145	27,9%
Finantstegevus	114 888	15,8%	99 561	18,6%
Tööstus	68 251	9,4%	43 534	8,1%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	13 948	1,9%	12 451	2,3%
Hulgi- ja jaekaubandus	21 081	2,9%	14 719	2,7%
Muud teenindavad tegevused	15 480	2,1%	15 021	2,8%
Kunst ja meelelahutus	29 289	4,0%	29 143	5,4%
Veondus ja laondus	5 869	0,8%	12 834	2,4%
Põllumajandus	8 717	1,2%	8 341	1,6%
Haldus- ja abitegevused	33 941	4,7%	11 953	2,2%
Ehitus	19 414	2,7%	11 686	2,2%
Haridus	2 217	0,3%	1 294	0,2%
Info ja side	8 430	1,2%	9 607	1,8%
Muud tegevusalad	45 871	6,3%	29 517	5,6%
Kokku (lisa 11)	726 290	100%	535 496	100%

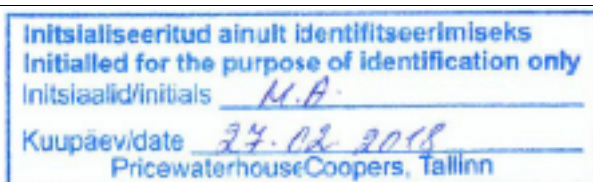
3.6 Finantsvarade ja -kohustuste õiglane väärtus

	1. tase	2. tase	3. tase	31.12.2017	1. tase	2. tase	3. tase	31.12.2016
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande								
Aktsiad ja fondiosakud (lisa 10)	71	0	0	71	80	0	50	130
Müügiootel finantsvarad (lisa 9)	555	0	220	775	799	0	0	799
Võlakirjad õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande (lisa 10)	49 138	0	0	49 138	63 817	0	0	63 817
Intressiswapid ja valuutaforvardid (lisa 10)	0	30	0	30	0	250	0	250
Finantsvarad kokku	49 764	30	220	50 014	64 696	250	50	64 996
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande								
Intressiswapid ja valuutaforvardid (lisa 10)	0	2	0	2	0	209	0	209
Finantskohustused kokku	0	2	0	2	0	209	0	209

LHV Panga juhatus on hinnanud finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade ja kohustuste õiglast väärtust. Õiglase väärtuse hindamiseks diskonteeritakse tuleviku rahavood turuintressikõvera alusel.

Hierarhias kasutatud tasemed:

1. tase – aktiivsel turul noteeritud hind
2. tase – hindamistehnika, mille sisendiks on turu informatsioon (sarnaste tehingute kursid ja intressikõverad)
3. tase – muud hindamismeetodid (näiteks diskonteeritud rahavoogude meetod) hinnanguliste sisenditega

LHV

Intressiswapid ja valuutaforwardid on instrumentid, millele osas kasutatakse mudelipõhisel hindamisel õiglase väärtuse määramiseks aktiivsel turul kättesaadavaid sisendeid. Selliste turuväliste derivatiivide õiglase väärtus arvutatakse teoreetilise nüüdisväärtusena (NPV), kasutades sõltumatuid turuparameetreid eeldades, et ei eksisteeri riski ning määramatust. Nüüdisväärtuse diskonteerimisel kasutatakse turult kättesaadavat riskivaba tulususe määra.

Seisuga 31.12.2017 on ettevõtluslaenude õiglase väärtus 135 tuhat eurot (0,03%) kõrgem bilansilisest väärtusest (31.12.2016: 2 354 tuhat eurot ehk 0,63% madalam). Laenud on väljastatud Grupi äritegevuse segmentis turutingimustel ning seetõttu ei erine nende laenude õiglase väärtus seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 oluliselt bilansilistest väärtustest. Laenude õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid (diskonteeritud rahavoogude meetod vastavalt kehtivale turuintressile), mistõttu kuuluvad ettevõtluslaenud ja arvelduskrediit hierarhia 3. tasemele. Kasutatud intressimääraks on aruandeperioodi viimasel 6 kuul välja antud ettevõttelaenude keskmine intressimäär (2017: 3,71%, 2016: 4,54%).

(tuhandetes eurodes)	Bilansiline väärtus	Õiglase väärtus	Erinevus	Tase
31.12.2017	491 141	491 277	0,03%	3
31.12.2016	374 494	372 140	-0,63%	3

Klientidele väljastatud liisingu intressid vastavad üldiselt turul sellele tootele pakutavatele intressimääradele. Arvestades, et intressikeskkond on olnud alates hetkest, mil pank alustas liisingu väljastamisega, suhteliselt stabiilne, võib öelda, et liisingulepingute õiglase väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Kuna õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, siis kuuluvad liisingud hierarhia 3. tasemele.

Klientidele antud hüpoteeklaenude intressid vastavad turul sellisele tootele pakutavatele intressimääradele. Kuna tegemist on pikaajalise tootega, on välja töötatud eraldi protsess jälgimaks turul teiste konkureerivate pankade poolt pakutavaid intressimäärasid. Kuna õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, siis kuuluvad eralaenud hierarhia 3. tasemele. Seisuga 31.12.2017 on eralaenude õiglase

väärtus 20 tuhat eurot (0,07%) madalam bilansilisest väärtusest (31.12.2016: õiglase väärtus ei erinenud bilansilisest).

Klientidele antud finantsvõimenduse laenud, järelmaks ning krediitkaardilaenud on piisavalt lühiajalised ja väljastatud turutingimustel, seega ei muutu õiglase turuintress ja ka laenu õiglase väärtus oluliselt laenuperioodi jooksul. Väljastatud tarbimislaenude sisemine intressimäär on samal tasemel turul taolisele laenutootele pakutava intressimääraga ning võib öelda, et laenude bilansiline väärtus ei erine oluliselt nende õiglasest väärtusest. Finantsvõimenduse, krediitkaardilaenude, järelmaksu ja tarbimislaenude õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, mistõttu kuuluvad need laenud hierarhia 3. tasemele.

Nõuded klientidele (teised debitoorsed võlgnevused peale laenude ja nõuete klientide vastu) ning viitvõlad ja muud kohustused on tavapärase äritegevuse käigus tekkinud ja kuuluvad tasumisele lühiajaliselt, mistõttu ei erine nende õiglase väärtus juhtkonna hinnangul bilansilisest väärtusest oluliselt. Need nõuded ja kohustused ei kannu intressi. Nende debitoorsete võlgnevuste, tekkepõhiste kulude ja muude võlgade õiglase väärtus on hierarhia tase 3.

Fikseeritud intressimääradega klientide hoiused ja saadud laenud on valdavas osas lühiajalised ja hoiuste hinnastamine toimub vastavalt turutingimustele, mistõttu tuleviku rahavoogude diskonteerimise tulemusena leitav hoiuste õiglase väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Kliendi hoiuste õiglase väärtuse määramisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, mistõttu kuuluvad klientide deposiidid hierarhia 3. tasemele.

Allutatud laenudest on 8 000 tuhat eurot saadud aastal 2014 ning ülejäänud aastatel 2015 ja 2016. Nende laenude intressitasemed on samas suurusjärgus (2014: 7,25% ja 2015, 2016: 6,5%) ning arvestades 2016. aasta mais saadud laenu intressimäära 6,5%, võime turuseisu arvesse võttes arvata, et intressitasemetes ei ole bilansipäevaks toimunud olulisi muutusi. Seega ei erine nende laenude õiglase väärtus oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Laenude õiglase väärtuse hindamisel kasutatakse olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid, mistõttu kuuluvad nad hierarhia 3. tasemele.

Vt ka finantsvarade ja finantskohustuste tähtajalist struktuuri likviidsusrisi lisas 3.4.

3.7 Operatsioonirisk

Operatsioonirisk on võimalik kahju, mis tuleneb inimeste, protsesside või infosüsteemide vigadest. Igapäevaselt kasutatakse tehingute teostamisel võimalike kahjude minimeerimiseks tehingulimiitide ja pädevuste süsteeme ning LHV Panga tööprotseduurides rakendatakse duaalsuse printsiipi, mille järgi peab tehingu või protseduuri teostamiseks olema vähemalt kahe töötaja või üksuse kinnitus. Operatsiooniriskide jälgimisest saadav info abistab LHV Panga sisemise kapitali adekvaatsuse tagamiseks vajaliku alginfo kogumist ja kapitalinormide hindamist. Andmebaasi kogutud juhtumite analüüsi tulemusena on võimalik vaadata üle protseduuriereeglite kitsaskohad, vältida vigade tekkimist tulevikus ja maandada võimalikud riskid või määratleda nende aktsepteerimise tingimused. Operatsiooniriski andmebaasi info kogumise eest vastutab Panga riskikontrolli juht. Operatsiooniriskide hindamisel, jälgimisel ja maandamisel on oluline roll vastavuskontrollil ning siseauditiil. Vastavuskontrolli teostaja peamiseks ülesandeks on krediidiasutuste seadusest ja väärtipaberituru seadusest tulenevalt määratleda LHV Panga tegevuse õigusaktidele, Finantsinspeksiooni soovituslikele juhenditele ja LHV Panga sise-eeskirjadele mittevastavuse riskid, arvestades äritegevuse iseloomu, ulatust ja keerukust ning osutatavate teenuste iseloomu, ning korraldada nende riskide maandamine või ka vältimine. Siseaudit on sõltumatu ja objektiivne, kindlustandev ning konsulteeriv tegevus, mis on suunatud Grupi tegevuse täiustamiseks ja väärtuse lisamiseks. Siseaudit aitab kaasa Grupi eesmärkide saavutamisele, kasutades süsteemset ja distsiplineeritud lähenemist hindamaks ja täiustamaks riskide juhtimise, kontrolli ja organisatsiooni haldamise efektiivsust.

3.8. Vastavusrisk

Vastavusrisk on eksisteeriv või potentsiaalne oht tulule ja kapitalile, mis on tingitud õigusaktide, juhendite, standardite või eetikapõhimõtete täitmata jätmisest. Riski realiseerumisega võivad kaasneda trahvid, kahjunõuded, mainekahju, lepinguliste suhete lõppemine ja äärmisel juhul tegevusloa kehtetuks tunnistamine

Vastavusriski juhtimise eesmärk on vältida vastavusriski avaldumist, sh trahvide määramist,

kahjunõudeid, mainekahju, lepinguliste suhete katkemist ja tegevusloa kehtetuks tunnistamist.

Euroopa Keskpanga avaldatud riskihinnangut silmas pidades peab LHV õigusaktide muudatustega kaasnevat riski endiselt kõrgeks.

Vastavusriski juhtimiseks jälgib vastavuskontroll õigusaktide muudatusi ning hindab nende võimalikku mõju, informeerib muudatustest juhtorganeid ning osaleb muudatuste rakendamisel.

Igakused ülevaated juhtorganitele hõlmavad erinevatest allikatest koondatud infot, sh erinevate järelevalveasutuste suuniseid, Euroopa Liidu tasandi ja siseriiklikke õigusakte. Ülevaadete tutvustamise käigus määratakse rakendamise eest vastutavad juhtorganite liikmed. Samuti on vastavuskontroll kaardistanud LHV äritegevust puudutavad õigusaktid.

LHV tegevust 2018. aastal enam mõjutavatest muudatustest võib esile tuua finantsinstrumentide turgude 2. direktiivi (MiFID), andmekaitsemääruse (GDPR), makseteenuste 2. direktiivi (PSD), IFRS 9, detailsete krediidandmete aruannete esitamise nõuete määruse (AnaCredit) ja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse.

Kokku tuvastas vastavuskontroll 2017. aastal 72 õigusakti, millega seotud muudatused LHV tegevust mõjutavad. See arv sisaldab nii muudatusi olemasolevates õigusaktides, kui ka uusi õigusakte. Osa muudatustest ei eelda märkimisväärsed muudatusi protsessides ja süsteemides, kuigi võivad avaldada olulist mõju LHV-le. Heaks näiteks on PSD ja selle rakendamise suunised.

Samas nõuavad mõned, nt MiFID, GDPR ja IFRS 9, rakendamiseks eraldi projekti läbiviimist, mida on ka tehtud. Komplekssete küsimuste süsteemne lahendamine annab juhtorganitele kindluse, et olulises osas on LHV arvestanud muudatustega kaasnevat mõju ning rakendanud vajalikke meetmeid nõuete täitmiseks.

Lisaks õigusaktide muudatustest informeerimisele nõustab vastavuskontroll juhtorganite liikmeid ning LHV töötajaid õigusaktides sätestatud nõuete rakendamisel, osaleb uute toodete ja protsesside väljatöötamisel ning viib läbi riskipõhiseid tegevuse õigusaktidele vastavuse kontrole.

Kõrgendatud tähelepanu pöörab LHV rahapesu ja terrorismi rahastamise ning rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamise nõuete täitmisele. Seda nii läbi kontrollitoimingute, kui ka tegevuse vastavuse hindamise õigusaktides sätestatud nõuetele. Valdkonnale piisava tähelepanu pööramiseks on LHV struktuuris vastavuskontrollist eraldi funktsioonina toimiv rahapesu ja terrorismi rahastamise üksus.

3.9. Rahapesu tõkestamine

Rahapesu risk seisneb ohus, et Panga teenuseid ja tooteid kasutatakse ära rahapesu ja terrorismi rahastamise toimepanemiseks. Lisaks võib rahapesu risk avalduda olukorras, kus Pank ei rakenda regulatsioonidest ja heast pangandustavast tulenevaid hoolsusmeetmeid ja Tunne Oma Klienti põhimõtet. Rahapesu riski realiseerumine väljendub eelkõige läbi vastavusriski või maineriski.

Rahapesu riski maandamiseks kasutab pank riskipõhist lähenemist, teenuste ja klientide riskihindamist ning riskidest tulenevat rahapesu monitooringut. Olulisel kohal on kõigi töötajate ja juhtkonna teadlikkus ja pühendumus rahapesu

tõkestamise valdkonnas, mille tõstmiseks jagatakse asjakohast informatsiooni ja viiakse läbi koolitusi.

Tulenevalt Panga kiirest kliendibaasi ja maksete arvu kasvust otsustas Pank 2017. aastal võtta monitooringu ja skriiningu jaoks kasutusele tunnustatud välise teenusepakujate tarkvaralahendused seni kasutusele olnud majasiseste lahenduste asemel. Uute süsteemide rakendamine ja kasutuselevõtmine toimub 2018. aastal.

3.10. Muud riskid

3.10.1 Strateegiline ning äririsk

Strateegiline risk väljendub eeskätt valedes strateegilistes otsustes. Strateegilist riski maandatakse läbi kaalutletud äriplaanide ning analüüside teostamise. Samuti omab nii LHV Panga kui LHV Groupi juhtkond (nii juhatus kui ka nõukogu) pikaajalist pangandus ja/või ettevõtluskogemust. Uutele turgudele ja valdkondadesse sisenemisel kaasatakse eelnevalt alati vastava ala professionaalid ning teostatakse põhjalik analüüs.

3.10.2 Reputatsioonirisk

Reputatsioonirisk on defineeritud kui risk, mis tuleneb LHV maine halvenemisest klientide, äripartnerite, omanike, investorite või järelevalve silmis. Reputatsioonirisk tekib pigem muude riskide realiseerumise tagajärjel (näiteks operatsiooniriski või strateegilise riski realiseerumise tulemusena). Reputatsiooniriski maandava tegurina viib LHV läbi regulaarseid riskijuhtimisealaseid koolitusi ning samuti täiustatakse pidevalt kogu organisatsiooni hõlmavat riskijuhtimise raamistikku, mis kokkuvõttes tagab tugeva riskikultuuri.

3.10.3 Maarisk

Sarnaselt reputatsiooniriskiga väljendub maarisk üldjuhul mõne muu riski kaudu (operatsioonirisk, krediidirisk, strateegiline risk). LHV omab lisaks Eestile äritegevust Leedus ning teeb ettevalmistusi äritegevuse alustamiseks Ühendkuningriigis. Leedus omandati 2013. aastal olemasolev ning töötav laenuportfell koostöös kohaliku tunnustatud firmaga.

3.11 Varade ja kohustuste saldeerimine

Grupp on saldeerinud järgnevad varad ja kohustused:

	Brutosumma enne saldeerimist finantsseisundi aruandes	Saldeeri- mine	Netosumma finants- seisundi aruandes	Seotud vahendid, mida ei ole finants- seisundi aruandes tasaarveldatud			Neto- summad
				Finants- instru- mendid	Saadud rahalised tagatised		
31.12.2017							
Varad							
Laenud ja nõuded klientidele (finantsvõimenduslaenud, sh. repolaenud) (lisa 11)	7 168	0	7 168	-7 168	0		0
Nõuded investeerimisühingutele	20 628	-20 625	3	0	0		0
Kohustused							
Kohustused investeerimisühingute ees	20 628	-20 628	0	0	0		0
31.12.2016							
Varad							
Laenud ja nõuded klientidele (finantsvõimenduslaenud, sh. repolaenud) (lisa 11)	7 387	0	7 387	-7 387	0		0

LISA 4 Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Vastavalt IFRS-le tuginevad mitmed aruandes esitatud finantsnäitajad rangelt raamatupidamislikele juhtkonnapoolsetele eeldustele ja hinnangutele, mis omavad mõju bilansikuupäeva seisuga raamatupidamise aruandes esitatud varade ja kohustuste väärtustele ning aruandes avaldatud tingimuslikele varadele ja kohustustele, samuti järgnevate majandusaastate aruandeperioodide tuludele ja kuludele. Kuigi need hinnangud põhinevad juhtkonna parimal teadmisel ning järeldustel käimasolevatest sündmustest, ei pruugi tegelik tulemus nendega lõpuks kokku langeda ja võib märkimisväärselt

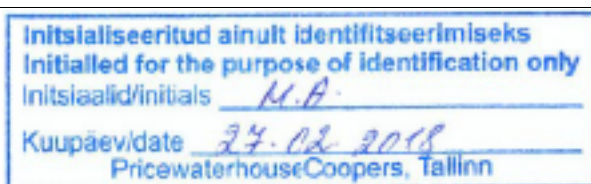
neist hinnangutest erineda. Juhtkonna hinnanguid on rakendatud laenude, nõuete ja investeringute väärtuse hindamisel (lisad 3.2, 8, 9, 10, 11).

Hinnangud ja otsused vaadatakse pidevalt üle lähtudes mineviku kogemustest ja teistest faktoritest, kaasa arvatud ootustest tuleviku sündmustele, mis hetke asjaolusid arvestades tunduvad põhjendatud. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse edasiulatuvalt.

LISA 5 Neto intressitulu

Intressitulu	2017	2016
Ettevõtluslaenud (sh jaelaenud)	20 784	17 593
sh laenud seotud osapooltele (lisa 22)	27	36
Järelmaks	4 182	4 431
Tarbijamisaenud	4 018	2 634
Liising	1 845	1 600
sh laenud seotud osapooltele (lisa 22)	6	4
Laenud teistele Grupi ettevõtetele	919	1 167
Finantsvõimenduse laenud ja väärtpaperite laenamine	147	505
Võlakirjad	206	365
sh müügiootel võlakirjad (lisa 9)	24	27
sh võlakirjad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (lisa 10)	182	338
Krediitkaardilaenud	694	553
Nõuded krediitdiasutustele ja investeerimisühingutele	39	73
Muud laenud	2 658	918
sh laenud seotud osapooltele (lisa 22)	30	12
Kokku	35 492	29 839
Intressikulu		
Klientide hoiused ja saadud laenud	-1 218	-2 236
Nõuded keskpangale	-1 773	-811
Allutatud kohustused (lisa 18, 22)	-1 367	-1 240
Kokku	-4 358	-4 287
Neto intressitulu	31 134	25 552
Laenude intressitulud kliendi asukoha järgi		
(ei sisalda intressitulusid pankadelt ja võlakirjadelt):	2017	2016
Eesti	34 307	28 133
Läti	0	11
Leedu	940	1 257
Kokku	35 247	29 401

Allahinnatud ettevõtluslaenudelt (s.h arvelduslaenudelt) arvestatud intressitulu 2017. aastal on 421 tuhat eurot (2016: 137 tuhat eurot).

LISA 6 Neto komisjoni- ja teenustasutulu

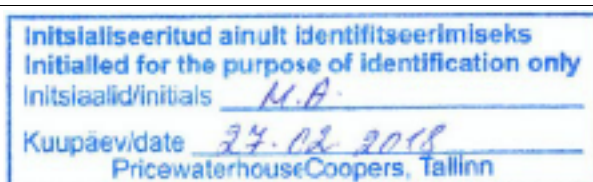
Komisjoni- ja teenustasutulu	2017	2016
Väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud	3 072	3 088
Varahaldus- ja seotud tasud	1 690	1 439
Valuuta konverteerimise tasud	977	1 109
Tasud kaartidelt ja arveldustelt	5 875	3 584
Muud komisjoni- ja teenustasutulud	1 482	540
Kokku	13 096	9 760
Komisjoni- ja teenustasukulu		
Makstud väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud	-55	-831
Pangakaartidega seotud kulud	-2 026	-1 232
Terminalitehingutega seotud kulud	-1 982	-1 280
Tarbijamiskulu ja järelmaksu teenustasud	-485	-25
Muud komisjoni- ja teenustasukulud	-853	-676
Kokku	-5 401	-4 044
Neto teenustasutulu	7 695	5 716
Komisjoni- ja teenustasutulu kliendi asukoha järgi:	2017	2016
Eesti	13 019	9 459
Läti	0	17
Leedu	77	284
Kokku	13 096	9 760

LISA 7 Tegevuskulud

	2017	2016
Palgad ja boonused	8 715	7 380
Sotsiaal- ja muud maksud*	2 572	2 296
Tööjõukulud kokku	11 287	9 676
IT kulud	1 458	1 358
Infoteenused ja pangateenused	513	476
Turunduskulud	1 368	951
Kontorikulud	414	447
Transpordi- ja sidekulud	185	181
Töötajate koolitus- ja lähetuskulud	437	301
Muud sisseostetud teenused	1 481	1 483
Muud administratiivkulud	1 251	1 020
Põhivara kulum	874	812
Kasutusrendimaksud	949	793
Muud tegevuskulud	198	139
Muud tegevuskulud kokku	9 128	7 961
Tegevuskulud kokku	20 415	17 637

*kogusumma sotsiaal-, tervise- ja muude kindlustuste eest

Grupi keskmine töötajate arv 2017. aastal oli 294 (2016: 250).

LHV

LISA 8 Nõuded keskpangale, krediidasutustele ja investeerimisühingutele

	31.12.2017	31.12.2016
Nõudmiseni ja tähtajalised hoiused tähtajaga vähem kui 3 kuud*	35 177	35 244
Kohustuslik reservkapital keskpangas	15 375	7 736
Nõudmiseni hoius keskpangale*	905 339	257 391
Kokku	955 891	300 371
* raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes	940 516	292 635

Nõuete jaotus riikide lõikes on esitatud lisas 3.5.

saadud laenud). Reservi nõuet täidetakse kuu keskmisena eurodes või keskpanga poolt aktsepteeritud välisfinantsvarades.

Kohustusliku reservkapitali nõue seisuga 31.12.2017 oli 1% (2016: 1%) kõigist finantseerimisallikatest (klientide hoiused ja

LISA 9 Müügiotel finantsvarad

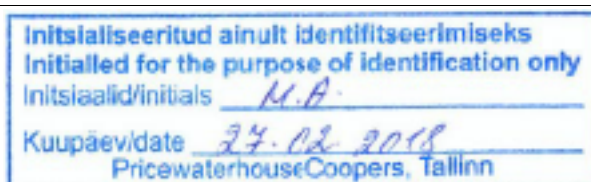
Grupil on seisuga 31.12.2017 müügiotel võlakirja- ja aktsiaportfell, mis koosneb võlakirjadest summas 555 (31.12.2016: 579) tuhat eurot ja VISA aktsiatest summas 220 (2016: 220) tuhat eurot. Omakapitali koosseisus 31.12.2017 seisuga on nendelt võlakirjadelt kajastatud reserv summas 36 tuhat eurot (31.12.2016: -40 tuhat eurot).

2017. ja 2016. aastal ei tekkinud võlakirjade müügist kasumit ega kahjumit. 2016. aastal hinnati üles VISA aktsia väärtusele 889 tuhat eurot, mis realiseerus 2016. aasta jooksul ning seetõttu on vastav kasum kajastatud kasumiaruandes.

Müügiotel finantsvarad 31.12.2015	3 508
Laekumised müügiotel varade võõrandamisest	-3 608
Intressitulu (lisa 5)	27
Müügiotel varade ümberhindlus	-17
Ümberhindluse kasum klassifitseeritud kasumiaruandesse	889
Müügiotel finantsvarad 31.12.2016	799
Laekumised müügiotel varade võõrandamisest	-124
Intressitulu (lisa 5)	24
Müügiotel varade ümberhindlus	76
Müügiotel finantsvarad 31.12.2017	775

LISA 10 Finantsvarad ja -kohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Kauplemiseesmärgil hoitavad:	31.12.2017	31.12.2016
Aktsiad ja fondiosakud	71	130
Võlakirjad	49 138	63 817
Valuutaforwardid	30	250
Finantsvarad kokku	49 239	64 197
Intressiswapid ja valuutaforwardid	2	209
Finantskohustused kokku	2	209

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2015	99 511
Netosotused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	-35 955
Intressitulu (lisa 5)	338
Ümberhindlus	-303
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2016	64 197
Netosotused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	-15 099
Intressitulu (lisa 5)	182
Ümberhindlus	-41
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2017	49 239

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on noteeritud väärtpaberite puhul nende ostunoteering (lisa 3.6). 2017. aastal saadi võlakirjade ümberhindlusest kasumit 440 tuhat eurot (2016: 213

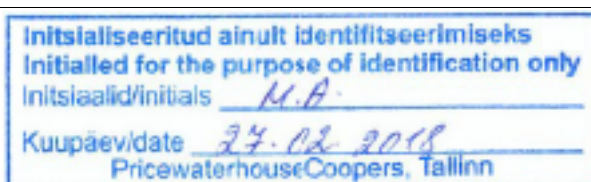
tuhat eurot). Intressiswapide ümberhindlusest 2017. ja 2016. aastal kasumit ega kahjumit ei saadud. Võlakirjadelt arvestatud intressitulud on kajastatud intressitulude koosseisus.

LISA 11 Laenud ja nõuded klientidele

	31.12.2017	31.12.2016
Laenud juriidilistele isikutele	585 091	448 806
sh laenud emaeettevõtte teistele tütarettevõtetele	36 775	30 580
sh ettevõtuluslaenud	456 748	341 358
sh jaelaenud	13 656	7 088
sh arvelduskrediit	39 192	31 333
sh järelmaks	269	265
sh finantsvõimenduslaenud	4 547	4 383
sh liising	33 732	33 669
sh krediitkaardi laenud	172	130
Laenud eraisikutele	141 199	86 690
sh tarbimislaenud	24 677	16 465
sh järelmaks	19 022	19 206
sh finantsvõimenduslaenud	2 621	3 004
sh liising	11 320	7 694
sh krediitkaardilaenud	5 838	4 788
sh hüpoteeklaenud	77 640	35 451
sh arvelduskrediit	81	82
Kokku	726 290	535 496
Allahindlus	-6 900	-3 735
Kokku	719 390	531 761

Seisuga 31.12.2017 sisaldasid finantsvõimenduslaenud klientidele repolaenusid summas 778 (31.12.2016: 3 022) tuhat eurot. Repolaenude tagatiste õiglane väärtus seisuga 31.12.2017 oli 1 832 (31.12.2016: 5 439) tuhat eurot. Seisuga 31.12.2017 on seotud osapooltele laene välja antud summas 39 321 tuhat eurot, laenud on välja antud turutingimustel (31.12.2016: 33 290 tuhat eurot). Vt ka lisa 22.

Eraisikutele väljastatud uute tarbimislaenude keskmine sisemine intressimäär jäi 2017. aastal vahemikku 18-20%. Keskmine sisemine intressimäär oli järelmaksul 20%, krediitkaartidel 13% ja liisingul 3%. Eraisikutele väljastatud võimenduslaenude lepinguline intressimäär on üldjuhul võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna muid olulisi tasusid ei ole nende laenude väljastamisel saadud.

Muutused allahindlustes 2017	Ettevõtlus- laenud, sh arveldus- krediit	Jae- lae- nud	Hüpo- teek- laenud	Krediit- kaardid	Järel- maks	Tarbimis- laenud	Liising	Võimendus- laenud	Kokku
Seisuga 1. jaanuar	-2 338	-101	-143	-118	-195	-623	-217	0	-3 735
Aasta jooksul moodustatud allahindlused	-2 257	-54	-100	-1	-480	-196	-562	0	-3 650
Aasta jooksul bilansist välja kantud	1	0	0	35	440	0	9	0	485
Seisuga 31. detsember	-4 594	-155	-243	-84	-235	-819	-770	0	-6 900

Muutused allahindlustes 2016	Ettevõtlus- laenud, sh arveldus- krediit	Jae- lae- nud	Hüpo- teek- laenud	Krediit- kaardid	Järel- maks	Tarbimis- laenud	Liising	Võimendus- laenud	Kokku
Seisuga 1. jaanuar	-1 686	0	-77	-110	-305	-53	-341	0	-2 572
Aasta jooksul moodustatud allahindlused	-847	-101	-66	-42	-133	-686	87	0	-1 788
Aasta jooksul bilansist välja kantud	195	0	0	34	243	116	37	0	625
Seisuga 31. detsember	-2 338	-101	-143	-118	-195	-623	-217	0	-3 735

Aasta jooksul moodustatud allahindlused erinevad kasumiaruandes kajastatud laenude allahindluse kulust aasta jooksul sisse nõutud summadest, mis olid varem maha kantud kui lootusetud nõuded. Nimetatud laekumised kanti kasumiaruandes otse laenude allahindluse reale.

Liisingu neto- ja brutoinvesteeringud tähtaegade lõikes	Bruto- investeering	Teenimata intressitul	Allahindlus	Liisingnõuete nüüdisväärtus
kuni 1 aasta	15 493	-1 274	-625	13 594
1-5 aastat	32 555	-1 756	-142	30 657
üle 5 aasta	824	-20	-4	800
Kokku seisuga 31.12.2017	48 872	-3 050	-770	45 052
kuni 1 aasta	13 380	-1 379	-65	11 936
1-5 aastat	30 862	-1 837	-149	28 876
üle 5 aasta	573	-19	-3	551
Kokku seisuga 31.12.2016	44 815	-3 235	-217	41 363

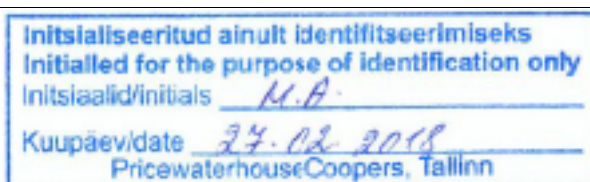
Krediidiriskile avatud positsioonide ning laenude tagatiste kohta on info lisas 3.2.

Antud laenude jaotus valuutade lõikes on ära toodud lisas 3.3.

Laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud lisas 3.4.

Laenude regionaalne jaotus on esitatud lisas 3.5.

Intressitulud antud laenudelt vt lisa 5.

LISA 12 Muud nõuded klientidele

	31.12.2017	31.12.2016
Varahaldustasud klientidelt	23	11
Muud tasud klientidele teenuste osutamise eest	7 328	1 673
Maksed teel	6	15
Kokku	7 357	1 699

Kõik tasud, v.a sissenõudemenetlusega seotud nõuded, laekuvad 12 kuu jooksul bilansikuupäevast ja on seetõttu arvel käibevarana.

LISA 13 Muud varad

	31.12.2017	31.12.2016
Finantsvarad		
Balti börside garantiideposiidid	9	8
VISA ja MasterCard tagatisdeposiidid	2 280	933
Vahesumma	2 289	941
Mittefinantsvarad		
Ettemaksed Finantsinspeksioonile	223	183
Muud ettemaksed *	613	531
Vahesumma	836	714
Kokku	3 125	1 655

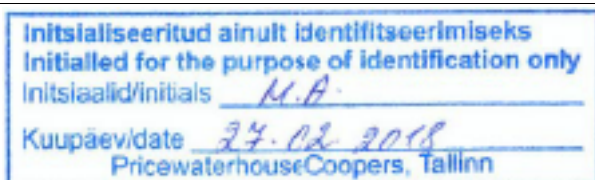
* Ettemaksed kontoriruumide rendi, kindlustuse, infoteenuste, ajakirjandusväljaannete, koolituste eest.

Ettemaksed laekuvad tagasi või kasutatakse ära 12 kuu jooksul arvates bilansipäevast ja seetõttu on arvele võetud käibevarana.

Balti börside garantiideposiidid on Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel tehtavate väärtpaberitehingute tagamiseks ning VISA ja MasterCard deposiidid krediitkaartidehingute tagamiseks, mistõttu käsitletakse mõlemad pikaajalise varana.

LISA 14 Materiaalne ja immateriaalne põhivara

	Materiaalne põhivara	Immateriaalne põhivara	Kokku
Saldo 31.12.2015			
Soetusmaksumus	2 411	2 134	4 545
Akumuleeritud kulum ja amortisatsioon	-1 805	-1 509	-3 314
Jääkmaksumus	606	625	1 231
2016 toimunud muutused:			
Soetatud põhivara	716	649	1 365
Müüdud põhivara	-13	0	-13
Müüdud põhivara akumuleeritud kulum	5	0	5
Mahakandmised	-2	0	-2
Akumuleeritud kulum	-310	-503	-813
Saldo 31.12.2016			
Soetusmaksumus	3 112	2 783	5 895
Akumuleeritud kulum ja amortisatsioon	-2 110	-2 012	-4 122
Jääkmaksumus	1 002	771	1 773
Soetatud põhivara	564	713	1 277
Akumuleeritud kulum	-341	-532	-873
Saldo 31.12.2017			
Soetusmaksumus	3 676	3 496	7 172
Akumuleeritud kulum ja amortisatsioon	-2 451	-2 544	-4 995
Jääkmaksumus	1 225	952	2 177

LHV

Materiaalne põhivara sisaldab arvuteid ja kontoritehnikat, mööblit, kontori renoveerimiseks tehtud kapitaliseeritud kulusid. Immateriaalne vara sisaldab litsentse ja arenduskulusid.

2017. ja 2016. aastal ei ole ilmnenu märke materiaalse või immateriaalse põhivara kasutusväärtuse langusest.

LISA 15 Klientide hoiused ja saadud laenud

	Eraisikud	Juriidilised isikud	Avalik sektor	31.12.2017 kokku	Eraisikud	Juriidilised isikud	Avalik sektor	31.12.2016 kokku
Nõudmiseni hoiused	278 430	1 138 590	6 203	1 423 223	202 725	420 969	8 260	631 954
Tähtajalised hoiused	51 075	70 221	5 816	127 112	63 749	81 945	6 469	152 163
Saadud laenud	0	6 000	0	6 000	0	0	778	778
Tekkepõhine intressikohustus	144	87	7	238	209	285	20	514
Kokku	329 649	1 214 898	12 026	1 556 573	266 683	503 199	15 527	785 409
<i>sh seotud osapooled (lisa 22)</i>	<i>2 022</i>	<i>20 973</i>	<i>0</i>	<i>22 995</i>	<i>1 165</i>	<i>14 093</i>	<i>0</i>	<i>15 258</i>

2017. aastal tagastati Maaelu Edendamise Sihtasutuselt saadud laen summas 778 tuhat eurot. LHV Pank sõlmis Euroopa Investeeringufondiga (EIF) tagamata 10-aastase laenulepingu summas 12,5 miljonit eurot, et suurendada väikese ja keskmise suurusega ettevõtete laenuvõimalusi. 31.12.2017 seisuga oli pank laenusummast kasutusele võtnud 6 000 tuhat eurot. Enamuse klientide hoiuste ja saadud laenude nominaalne

intressimäär on võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna muid olulisi tasusid ei ole makstud.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus valuutade lõikes on ära toodud lisa 3.3.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud lisa 3.4.

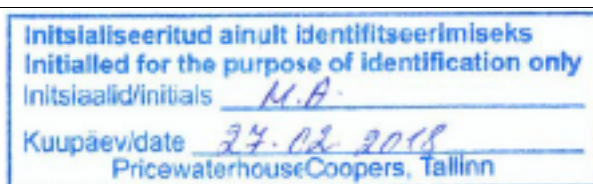
Klientide hoiuste ja saadud laenude regionaalne jaotus on esitatud lisa 3.5.

LISA 16 Võlad hankijatele ja muud kohustused

	31.12.2017	31.12.2016
Finantskohustused		
Võlgnevused hankijatele	2 300	1 803
Muud lühiajalised kohustused	1 878	1 551
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt (lisa 18)	150	150
Maksed teel	55 661	11 063
Väljastatud finantsgarantiid	137	137
Vahesumma	60 126	14 704
Mitte-finantskohustused		
Ettemakstud kulud	258	184
Väljastatud tegevusgarantiid	159	228
Maksuvõlad	401	584
Võlgnevused töövõtjatele	914	769
Vahesumma	1 732	1 765
Kokku	61 858	16 469

Võlgnevused töövõtjatele koosnevad aruandeperioodil maksmata töötasudest, boonuse- ja puhkusereservi kohustusest ning võlgnevuste suurenemine on tulenenud töötajate lisandumisest aasta jooksul. Maksed teel koosnevad välisvaluutamaksetest

ning väärtpaberitehingute vahendamisest tekkinud võlgnevustest klientidele. Kõik kohustused, v.a. finantsgarantiid, kuuluvad tasumisele 12 kuu jooksul ja kajastatakse seetõttu lühiajaliste kohustustena.

LHV

LISA 17 Kasutusrent

Grupp rendib kasutusrendi tingimustel kontorirume. Kõik rendilepingud on katkestatavad poolte kokkuleppel. Tulevaste rendimaksete miinimumsumma vastavalt ühepoolsele mitte tühistatavatele rendimaksetele järgmistel perioodidel on välja

toodud järgnevas tabelis. 2017. aastal on tegevuskuludes kajastatud kasutusrendimakseid kontoriruumidelt 870 tuhat (2016: 723 tuhat) eurot.

	Kuni 1 aasta	1 kuni 5 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksud 31.12.2016	747	2 741	3 488
Mittetühistatavad rendimaksud 31.12.2017	911	1 460	2 371

LISA 18 Allutatud kohustused

Grupp on võtnud allutatud laene pikaajaliste vahendite suurendamise eesmärgil. Allutatud laenudest tulenevad nõuded kuuluvad Grupi pankroti korral rahuldamisele peale kõigi muudest kohustustest tulenevate nõuete rahuldamist, kuid enne aktsionäride nõuete rahuldamist. Allutatud kohustuste saldo iga aruandeperioodi lõpus on välja toodud alljärgnevas tabelis.

2014. aasta juunis emiteeriti allutatud võlakirju summas 8 000 tuhat eurot intressimääraga 7,25%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 20. juuni 2024.

2015. aasta juunis emiteeriti allutatud võlakirju summas 4 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 29. oktoober 2025.

2015. aasta augustis emiteeriti allutatud võlakirju summas 3 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 29. oktoober 2025.

2015. aasta juunis kasutas emiteerija õigust võlakirjad, mis emiteeriti 2012. aastal summas 4 000 tuhat eurot, ennetähtaegselt lunastada. Eelnimetatud allutatud võlakirjad emiteeriti 2012. aastal ning nende maksetähtaeg oli 20. detsember 2020 ning intressimääraks oli 7% esimese kolme aasta jooksul.

2016. aasta mais emiteeriti allutatud võlakirju summas 5 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 29. juuli 2026.

2017. aastal allutatud võlakirju juurde ei emiteeritud, samuti ei toimunud ühtegi lunastamist.

Intressikulud allutatud kohustustelt iga aruandeperioodi kohta ning intressikohustus iga aruandeperioodi lõpu seisuga on välja toodud alljärgnevas tabelis. Intressikohustused on finantsseisundi aruandes arvele võetud, kasutades sisemist intressimäära.

Allutatud kohustused

(tuhandetes eurodes)

Allutatud kohustused seisuga 31.12.2015	15 000
Allutatud võlakirjade emiteerimine	5 000
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2016	20 000
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2017	20 000

Tekkepõhine intressikohustus allutatud laenudelt

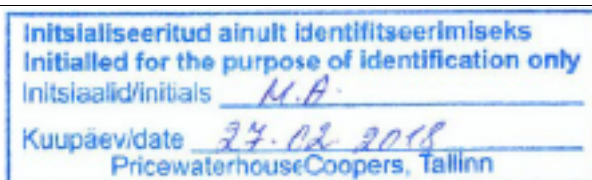
(tuhandetes eurodes)

Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2015	94
2016. aasta intressikulu (lisa 5)	1 240
2016. aastal välja makstud	-1 184
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2016	150
2017. aasta intressikulu (lisa 5)	1 360
2017. aastal välja makstud	-1 360
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2017	150

LISA 19 Omakapital aktsiaseltsis

Grupi ainuomanik on Eestis registreeritud ettevõtte AS LHV Group. Olulist mõju AS-s LHV Group omavad 25,1% hääleõigusega Rain Lõhmus ja 9,9% hääleõigusega Andres Viisemann (31.12.2016 vastavalt 25,9% ja 9,8%). Ettevõtte

põhikirjajärgne minimaalne aktsiakapital on 25 miljonit eurot ja maksimum aktsiakapital on 100 miljonit eurot (31.12.2016 vastavalt 25 ja 100 miljonit eurot). Aktsiakapital on täies ulatuses sisse makstud rahas. 2017. aastal suurendati AS-i LHV Pank

LHV

aktsiakapitali 3 miljoni euro ja 2016. aastal 5 miljoni euro võrra rahalise sissemakse teel ainuaktsionäri AS LHV Group poolt. Panga aktsiakapital kasvas 2017. aasta lõpuks kokku 59,5 miljoni euroni.

Seisuga 31.12.2017 moodustas Grupi korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum 34 956 tuhat eurot

Aktsiakapital (tuhandetes eurodes)

Aktsiate arv (tk)

Aktsiate nimiväärtus

31.12.2017	31.12.2016
59 500	56 500
59 500 000	56 500 000
1 EUR	1 EUR

2014. aastal kinnitas AS-i LHV Group üldkoosolek AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonnajuhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele aktsiaoptsioonide väljastamise tingimused. Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärgiks on juhatuse liikmete ja töötajate huvide efektiivsem ühildamine aktsionäride ja klientide huvidega. Samuti konkurentidega võrdväärse ja tervikliku tasustamissüsteemi pakkumine tööjõuturul. Optsioon on väljastatud nii 2016 kui ka 2017. aastal.

2017. aastal väljastati aktsiaoptsioone LHV Panga kuuele juhatuse liikmele ja viiekümne neljale töötajale kogusummas 1 204 tuhat eurot. 2016. aastal väljastati aktsiaoptsioone LHV Panga kuuele juhatuse liikmele ja kolmekümne kuuele töötajale kogusummas 598 tuhat eurot. Aktsiaoptsioonide saamiseks sõlmiti juhatuse liikmete ja töötajatega aktsiaoptsioonilepingud kolmeaastase perioodiga. Aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood peale kolmeaastast perioodi.

Aruandeperioodil realiseeriti 2014. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid täies mahus, mille käigus said

(31.12.2016: 20 896 tuhat eurot). Sellest tulenevalt on 31.12.2017 seisuga võimalik dividendidena omanikele välja maksta 27 965 (2016: 16 717) tuhat eurot, millest tulenev tulumaksukulu oleks 6 991 (2016: 4 179) tuhat eurot. Dividendide väljamaksmisel oleks Grupi kapitali adekvaatsuse endiselt nõuetele vastav.

optsiooniomanikud omandada aktsiaid 2 euro eest aktsia kohta, mille nominaalväärtus on 1 euro. Kokku märkisid Gruppi endised ja praegused töötajad 278 033 aktsiat. 2015. aastal väljastatud aktsiaoptsioone saab realiseerida ajavahemikus 01.05.2018-31.07.2018 ja aktsiaid nominaalväärtusega 1 euro saab omandada 2,4 euro eest aktsia kohta. 2016. aastal väljastatud aktsiaoptsioone saab realiseerida ajavahemikus 01.05.2019-31.07.2019 ja aktsiaid nominaalväärtusega 1 euro saab omandada 3,0 euro eest aktsia kohta. 2017. aastal väljastatud aktsiaoptsioone saab realiseerida ajavahemikus 01.05.2020-31.07.2020 ja aktsiaid nominaalväärtusega 1 euro saab omandada 4,3 euro eest aktsia kohta.

Kohustuslik reserv omakapitali koosseisus koosneb:

(tuhandetes eurodes)

Kohustuslik reservkapital 31.12.2015	416
2015. aasta puhaskasumist kantud reservi	469
Kohustuslik reservkapital 31.12.2016	888
2016. aasta puhaskasumist kantud reservi	604
Kohustuslik reservkapital 31.12.2017	1 492

LISA 20 Varahaldusteenusega seotud klientide hallatavad varad

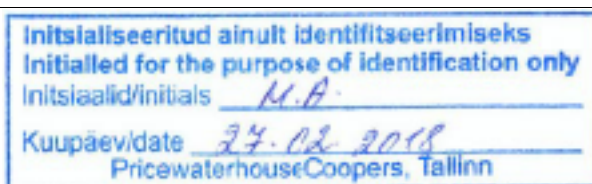
LHV Pank, tegutsedes klientide kontohaldurina, hoiab enda käes vastutaval hoiul või vahendab järgmisi klientide varasid:

	31.12.2017	31.12.2016
Klientide rahalised vahendid	10 266	11 657
Klientide väärtpaberid	1 277 535	1 069 151
sh emaeettevõtte	84 300	87 900
sh emaeettevõtte aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted (lisa 22)	168 637	76 803
Kokku	1 287 801	1 080 808

Varahaldustasud nende varade haldamise eest on vahemikus 0,015 - 0,025 % (vt vastavat tulu lisa 6).

Bilansivälisena on kajastatud nende klientide rahalised vahendid, kes kasutavad LHV Panga poolt pakutavat aktiivse väärtpaberikaupleja platvormi ehk kauplemissüsteemi LHV Trader. Süsteemi eripärast tulenevalt on Pank need vahendid

hoiustanud klientide isikustatud kontodel välispartneri juures ja kuna need klientide rahalised vahendid ei ole Panga poolt majandustegevuses kasutatavad (neid ei ole võimalik teiste klientidele välja laenata või tagatisena kasutada), siis arvestatakse neid rahalisi vahendeid bilansivälisena. Pank teenib nimetatud kontode tehingute vahendamise eest teenustasu- ja intressitulusid sarnaselt Grupi bilanssi arvatud klientide

LHV

kontodele. Pank on andnud LHV Trader kontode osas partnerile lepingulise garantii, millega ta tagab vajadusel partnerile enda poolt vahendatud klientide tehingute finantseerimisest (võimendamisest) saadavad kahjud, sealjuures esmane tagatis on kliendi võimenduse tagatiseks olevad varad. Kliendil on samasugune garantii Pangaga ning seega on Pank sisuliselt

garantii üle kandnud lõpptarbijale. Vältimaks võimalikke kahjusid monitoorib Pank igapäevaselt võimalikku tagatiste vähenemist ja kliendikontode puudujääke. Senises praktikas sellised kahjud, mille puhul Panga poolt antud garantii rakenduks, puuduvad ja Pank ei ole garantiist tulenevalt kompensatsioonikulu kandnud.

LISA 21 Tingimuslikud varad ja kohustused

Tühistamatud tehingud	Tegevusgarantiid	Finantsgarantiid	Akreditiivid	Valmisolekulaenud	Kokku
Kohustus lepingulises summas					
31.12.2017	10 129	5 999	51	171 528	187 707
Kohustus lepingulises summas					
31.12.2016	12 695	5 442	0	136 785	154 922

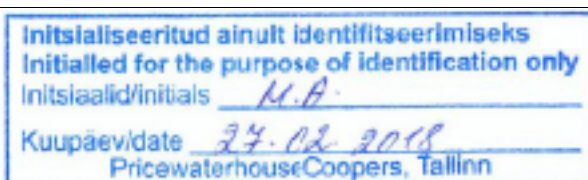
Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamiselt määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Maksuhaldur ei ole aastatel 2016 - 2017 Grupi maksurevisjoni läbi viinud. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine selliseid asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Grupile olulise täiendava maksusumma.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis tagavad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingust tulenevaid kohustusi. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski. Tegevusgarantii lepingute riskiks on juhud, kui toimub kindlustusjuhtum (so teise osapoole suutmatus täita lepingust tulenevaid kohustusi). Grupi võtmeriskid on olulised kõikumised

lepingust tulenevate maksete tiheduses ja tugevuses vastu ootusi. Grupp kasutab selliste maksete prognoosimiseks ajaloolist informatsiooni ja statistilisi meetodeid. Kaebused tuleb esitada enne lepingu tähtaega ning suurem osa kaebusi rahuldatakse kiirelt. See võimaldab Grupile suuremat kindlust prognoositud maksete kohta ning seega tuleviku rahavoogude kohta. Selliste riskide kontrollimiseks monitoorib Grupp pidevalt sarnaste toodete maksetasemeid ning omab õigust kohendada tulevikus tasusid, et need vastaksid võimalikele muutustele taotluste maksete olukorras. Grupil on välja töötatud taotluste maksepalvetega tegelemise protsess, mis sisaldab õigust taotlus üle vaadata ning pettuslikud või nõuetele mittevastavad palved tagasi lükata. Tegevusgarantiide, väljendatud garanteeritud summades, avatus ja kontsentratsioon on järgmine:

Sektorite lõikes	31.12.2017	31.12.2016
Ehitus	7 083	7 170
Veevarustus	1 237	2 062
Tootmine	212	1 594
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	708	152
Muu tegevus	889	1 718
Kokku	10 129	12 695

Sisemiste reitingute lõikes	31.12.2017	31.12.2016
5 madal krediidirisk	346	55
6 madal krediidirisk	3 722	964
7 keskmine krediidirisk	3 938	5 591
8 keskmine krediidirisk	374	1 393
9 kõrgendatud krediidirisk	621	710
10 kõrge krediidirisk	84	107
11 kõrge krediidirisk	0	1 531
12 mitterahuldav reiting	16	2 327
13 mitterahuldav reiting	605	0
Ilma reitinguta*	423	17
Kokku	10 129	12 695

Ilma reitinguta tegevusgarantiid on jaelaenude garantiid, mille hindamiseks kasutatakse skooringut.

Tegevusgarantiid on ületatud iga aruandeperioodi lõpu seisuga. Seetõttu ei ole Pank kandnud kahjusid tegevusgarantiide lepingutest nii 2017. aastal kui ka varasematel perioodidel.

LISA 22 Tehingud seotud osapooltega

LHV Panga aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

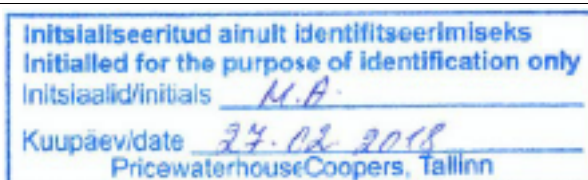
- Grupile olulist mõju omavad omanikud ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud (ühiselt: juhtkond)
- nõukogu liikmed
- eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted.

Tehingud	Lisa	2017	2016
Intressitulud	5	982	1 220
sh juhtkond		27	17
sh emaettevõtte konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted		955	1 203
Intressikulud	5	1 401	1 281
sh juhtkond		1	3
sh emaettevõtte		1 360	1 235
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		40	43
Komisjoni- ja teenustasutulud	6	8	5
sh juhtkond		2	1
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		6	4
Muud tulud		17	72
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		17	72
Muud kulud		16	22
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		16	22
Saldod	Lisa	31.12.2017	31.12.2016
Laenud ja nõuded aasta lõpu seisuga	11	39 594	33 290
sh juhtkond		1 463	1 314
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		38 131	31 976
Hoiused ja saadud laenu aasta lõpu seisuga		22 995	15 258
sh juhtkond	15	283	236
sh emaettevõtte	18	11 018	7 638
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased	15	11 693	7 384

Tabelis on toodud ülevaade seotud osapoolte olulisematest saldodest ja tehingutest. Kõik muud tehingud juhatuse ja nõukogu liikmete lähikondlastega, nendega seotud ettevõtetega ning emaettevõtte AS LHV Group väikeaktsionäridega ja nende lähikondlastega on tehtud panga üldise hinnakirja alusel.

2016. tagastas emaettevõtte teine tütarvõtte talle antud laenu summas 2,5 miljonit eurot. 2017. aastal väljastati laenu

emaettevõtte teisele tütarvõttele 6,2 miljonit eurot. Laenu intressimäär sõltub Grupi finantseerimiskuludest ja kapitalinõuetest ning seda muudetakse kord kvartalis. Seisuga 31.12.2017 oli intressimääraks 2,95% (31.12.2016: 3,51%). Seisuga 31.12.2017 on Grupp võtnud kohustuse väljastada laenu kuni 40 miljoni euro ulatuses.

LHV

Juhtkonnal ei olnud seisuga 31.12.2017 ja 31.12.2016 tähtajalisi hoiuseid ning nõudmiseni hoiuste intressimäär vastab klientide üldisele hinnakirjale.

Juunis 2014 saadud allutatud laenu intressimääraks on 7,25%. Juunis ja augustis 2015 ning mais 2016 saadud allutatud laenu intressimääraks on 6,5%.

Kõikide allutatud laenude puhul on intressimäär sama, millega panga emaettevõtte sai allutatud laenu kolmandatelt osapooltelt ning paigutas raha edasi pank.

2017. aastal on makstud ettevõtte juhtkonnale palka ja muid kompensatsioone kogusummas 797 tuhat eurot (2016: 706 tuhat eurot), sisaldades kõiki makse. Panga juhatuse oli nii 2017. kui ka

2016. aastal 6-liikmeline. Seisuga 31.12.2017 on kohustusena juhtkonna ees kajastatud detsembri töötasu ja puhkusekohustus summas 46 tuhat eurot (seisuga 31.12.2016: 58 tuhat eurot) (lisa 16). Grupil ei eksisteeri seisuga 31.12.2017 ega 31.12.2016 juhatuse ega nõukogu liikmetega seotud pikaajalisi kohustusi (pensionikindlustusi, lahkumishüvitisi jne). 2017. ja 2016. aastal ei makstud nõukogu liikmetele tasusid.

Grupp on sõlminud juhatuse liikmetega lepingud, milles ei ole lepingute lõpetamisel määratud lahkumishüvitisi. Lepingus reguleerimata valdkondade vaidluste korral on osapooled kokku leppinud lähtuda Eesti Vabariigis kehtestatud seadustest.

Kontohaldurina hoitavate seotud osapoolte varade kohta on informatsioon toodud lisa 20.

LISA 23 Tütarettevõtte

Seisuga 31.12.2017 on Pangal üks tütarettevõtte, mis on käesolevas aruandes konsolideeritud:

- AS LHV Finance (osalus 65%)

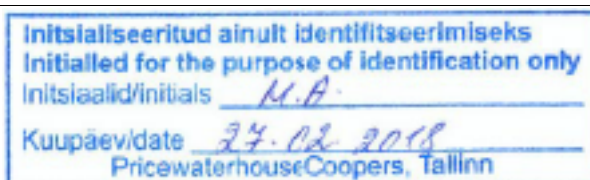
AS LHV Pank on tasunud tütarettevõtte AS LHV Finance 65% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 325 tuhat eurot ning mittekontrolliv osalus 35% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 175 tuhat eurot. Nimetatud

mittekontrolliva osaluse sissemakse on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes real "Mittekontrolliv osalus".

Järgnevalt on toodud finantsinformatsioon Panga tütarettevõtte kohta, millel on olulises suurusel mitte-kontrolliv osalus. Informatsioon on esitatud enne omavaheliste tehingute elimineerimist.

Lühendatud finantsseisundi aruanne	AS LHV Finance	
	31.12.2017	31.12.2016
Laenud ja nõuded klientidele ning muud lühiajalised varad	43 209	35 454
Põhivarad	46	66
Lühiajalised kohustused	2 192	1 982
Pikaajalised kohustused	30 957	28 041
Netovarad kokku	10 106	5 497

Lühendatud kasumiaruanne ja muu koondkasum	AS LHV Finance	
	2017	2016
Neto intressi- ja teenustasutulud	6 902	5 566
Kasum enne makse	4 604	3 289
Puhaskasum	4 604	3 289
Kokku koondkasum	4 604	3 289
Mittekontrolliva osaluse osa koondkasumist	1 612	1 151

	AS LHV Finance	
Lühendatud rahavoogude aruanne	2017	2016
Rahavoog äritegevusest	-1 788	-5 790
Makstud intressid	-1 103	-1 109
Neto rahavoog äritegevusest	-2 891	-6 899
Neto rahavoog investeerimistegevusest	-26	-18
Neto rahavoog finantseerimistegevusest	2 917	6 917
Raha ja raha ekvivalentide muutus	0	0
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	0	0
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	0	0

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials M.A.
 Kuupäev/date 27.02.2018
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

LHV

LISA 24 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades konsolideerimisgrupi emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded.

Emaettevõtte kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)	2017	2016
Intressitulu	28 386	23 903
Intressikulu	-4 358	-4 286
Neto intressitulu	24 028	19 617
Komisjoni- ja teenustasutulu	12 623	9 735
Komisjoni- ja teenustasukulu	-4 724	-3 650
Neto teenustasutulu	7 899	6 085
Netotulem õiglases väärtuses kajastatavatelt finantsvaradelt	420	1 103
Valuutakursi ümberhindluse kasumid/kahjumid	265	-105
Netokasum finantsvaradelt	685	998
Muud tulud	7	386
Tegevuskulud	-18 749	-16 181
Kasum äritegevusest	13 870	10 905
Laenude allahindluse kulu	-2 953	-947
Aruandeperioodi puhaskasum	10 917	9 958
Muu koondkasum		
<i>Kirjed, mida võib edaspidi klassifitseerida kasumiaruandesse</i>		
Müügiootel investeeringud:		
Müügiootel finantsvarade ümberhindlus	76	-17
Aruandeperioodi koondkasum	10 993	9 941

Emaettevõtte finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)	31.12.2017	31.12.2016
Varad		
Nõuded keskpangale	920 714	265 127
Nõuded krediitiasutustele	20 991	27 171
Nõuded investeerimisühingutele	14 186	8 073
Müügiootel finantsvarad	775	799
Muud finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	49 239	64 197
Laenud ja nõuded klientidele	707 528	524 785
Muud nõuded klientidele	7 095	1 386
Muud varad	3 120	1 651
Tütarettevõtted	325	325
Materiaalne põhivara	1 218	990
Immateriaalne põhivara	913	717
Varad kokku	1 726 104	895 221
Kohustused		
Klientide hoiused ja saadud laenud	1 556 573	785 409
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	2	209
Võlad hankijatele ja muud kohustused	59 789	14 607
Allutatud kohustused	20 000	20 000
Kohustused kokku	1 636 364	820 225
Omakapital		
Aksiakapital	59 500	56 500
Kohustuslik reservkapital	1 492	888
Muud reservid	36	-40
Jaotamata kasum	28 712	17 648
Omakapital kokku	89 740	74 996
Kohustused ja omakapital kokku	1 726 104	895 221

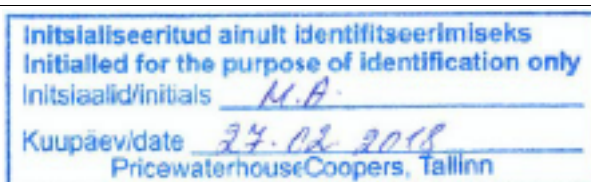
Emaettevõtte rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)	2017	2016
Rahavood äritegevusest		
Saadud intressid	28 080	23 583
Makstud intressid	-4 634	-4 487
Saadud komisjoni- ja teenustasud	12 623	9 735
Makstud komisjoni- ja teenustasud	-4 724	-3 650
Saadud muud tegevustulud	7	386
Makstud tööjõukulu	-9 599	-8 382
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud	-7 470	-6 451
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust	14 283	10 734
Äritegevusega seotud varade muutus:		
Kauplemisportfelli neto soetus ja müük	278	-287
Laenud ja nõuded klientidele	-191 100	-124 418
Kohustuslik reservkapital keskpangas	-7 639	-1 598
Tagatisdeposiidid	-1 348	-1
Muud varad	-119	-189
Äritegevusega seotud kohustuste muutus:		
Klientide nõudmiseni hoiused	791 270	187 136
Klientide tähtajalised hoiused	-25 052	-31 506
Saadud laenud ja nende tagasimaksed	5 221	-14 731
Kauplemiseks hoitavad finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	-207	120
Muud kohustused	45 081	-1 652
Neto rahavood äritegevusest	630 668	23 626
Rahavood investeerimistegevusest		
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara	-1 251	-1 334
Müüdud või lunastatud müügivõttes investeringud	124	3 608
Netosootused ja -müügid õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavalt investeringutelt	15 075	35 788
Neto rahavood investeerimistegevusest	13 948	38 044
Rahavood finantseerimistegevusest		
Aktsiakapitali sissevõtte	3 000	5 000
Allutatud kohustuste emiteerimine	0	5 000
Neto rahavood finantseerimistegevusest	3 000	10 000
Valuutakursi muutuse mõju rahale ja raha ekvivalentidele	265	-105
Raha ja raha ekvivalentide muutus	647 881	71 565
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	292 635	221 070
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	940 516	292 635

Aktsionäride omakapitali muutuste aruanne

(tuhandetes eurodes)	Aktsia- kapital	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Akumuleeritud kahjum/ jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 01.01.2016	51 500	419	-23	7 595	59 491
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	469	0	-469	0
Aktsiakapitali sissemakse	5 000	0	0	0	5 000
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	563	563
Puhaskasum	0	0	0	9 958	9 958
Muu koondkasum	0	0	-17	0	-17
2016. aasta koondkasum	0	0	-17	9 958	9 941
Saldo seisuga 31.12.2016	56 500	888	-40	17 647	74 995
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-325	-325
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	3 574	3 574
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2016	56 500	888	-40	20 896	78 244
Saldo seisuga 01.01.2017	56 500	888	-40	17 647	74 995
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	604	0	-604	0
Aktsiakapitali sissemakse	3 000	0	0	0	3 000
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	752	752
Puhaskasum	0	0	0	10 917	10 917
Muu koondkasum	0	0	76	0	76
2017. aasta koondkasum	0	0	76	10 917	10 993
Saldo seisuga 31.12.2017	59 500	1 492	36	28 712	89 740
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	-325	-325
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	6 569	6 569
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2017	59 500	1 492	36	34 956	95 984

Korrigeeritud konsolideerimata omakapital on maksimaalne summa, mida võib Eesti seadusandluse järgi aktsionäridele välja maksta.

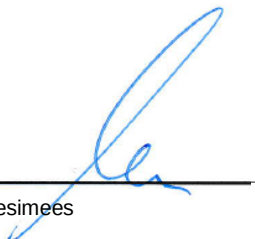
Juhatuse allkirjad konsolideeritud aastaaruandele

Juhatus on koostanud AS LHV Pank tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2017 lõppenud majandusaasta kohta. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Panga finantsseisundit, majandustulemusi ja rahavoogusid.

22.02.2018

Erki Kilu

Juhatuse esimees

Andres Kitter

Juhatuse liige

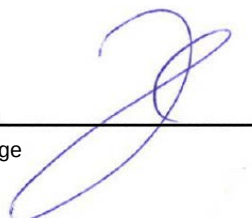
Indrek Nuume

Juhatuse liige

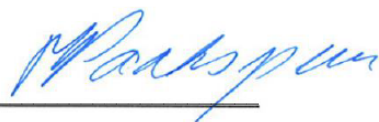
Jüri Heero

Juhatuse liige

Meelis Paakspuu

Juhatuse liige

Martti Singi

Juhatuse liige

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS-i LHV Pank aktsionärile

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i LHV Pank ja selle tütarettevõtte (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2017 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2017;
- konsolideeritud kasumiaruannet ja muu koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

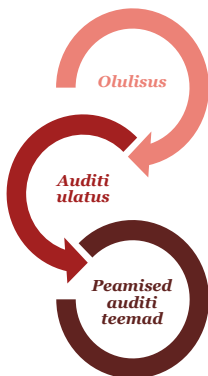
Sõltumatus

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Kontsernile osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse § 59¹ poolt.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

Olulisus

Auditi olulisus Kontserni tasandil on 775 tuhat eurot, mis moodustab 5% kasumist enne tulumaksu.

Auditi ulatus

PwC Eesti viis läbi täismahus auditi Kontserni ettevõtete osas, mis katsid sisuliselt kogu konsolideeritud finantsseisundi ja kasumiaruande.

Peamised auditi teemad

- Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus.

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond ei räägi sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni olulisus

775 tuhat eurot

Kuidas me selle määrasime

5% kasumist enne tulumaksu

Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus

Pidasime kasumit enne tulumaksu sobivaks aluseks olulisuse arvutamisel, kuna meie hinnangul on see põhiliseks hindamiskriteeriumiks välise huvigruppide jaoks ning oluliseks tulemusmõõdikuks juhatuse ja nõukogu jaoks.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema

Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus (detailsem informatsioon on toodud lisas 2 "Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest", lisas 3.2 "Krediidirisk" ja lisas 11 "Laenud ja nõuded klientidele").

Seisuga 31. detsember 2017 moodustasid laenud ja nõuded klientidele kokku 719,4 miljonit eurot ning nendega seotud 2017. aasta kasumiaruandes kajastatud allahindluse kahjum oli 3,6 miljonit eurot.

Keskendusime sellele valdkonnale, kuna juhtkond kasutab keerulisi ja subjektiivseid hinnanguid nii väärtuse languse kajastamise hetke kui ka selle suuruse hindamisel.

Ettevõtelaenude osas hinnatakse osa vara väärtuse langusest individuaalselt, võttes arvesse kliendi krediidireitingut ja teisi teadaolevaid kõrgendatud riskitegureid. Kliendi krediidireitingu määramisel võetakse arvesse nii tema finants- kui äririske. Individuaalne allahindlus arvutatakse lähtuvalt laenu nõude suurusest ja tagatise realiseerimisväärtusest bilansipäeval.

Lisaks ettevõtelaenude individuaalsele hindamisele arvestatakse oluline osa nende väärtuse langusest grupipõhiselt, võttes arvesse klientide reitingut, ajaloolist maksekäitumist, makseviivituse tõenäosust, kahjumäära makseviivituse korral ja teisi tegureid.

Eraisikutele ja juriidilistele isikutele (lisaks ettevõtelaenudele) antud laenude allahindluse arvestamisel grupeeritakse nad alarühmadesse homogeensete krediidiriski tunnuste alusel. Enamik nende alarühmade allahindlusest hinnatakse grupipõhiselt, võttes arvesse ajaloolist maksekäitumist, laenu makseviivituse tõenäosust, kahjumäära makseviivituse korral ja teisi tegureid.

Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis

Hindasime, kas grupi arvestuspõhimõtted klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse languse osas on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS).

Hindasime allahindluse arvestuse alusandmete ja arvutustega seotud kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust. Need kontrollimehhanismid hõlmavad individuaalse väärtuse languse tunnustega laenude ja nõuete tuvastamist (maksetähtaja ületanud laenude jälgimine) ja grupipõhiste allahindluste arvutamist (sealhulgas grupipõhise allahindlusmudeli sisendite valideerimisprotsess).

Lisaks testisime kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust ettevõtelaenude krediiditoimiku perioodilise läbivaatamise ja reitingute hindamise ning tagatiste järelevalve osas. Leidsime, et saame nendele kontrollimehhanismidele auditi läbiviimisel tugineda.

Viisime läbi detailsed protseduurid järgmistes valdkondades:

- grupipõhistes allahindluse arvutamise mudelites kasutatud andmete täielikkus ja korrektsus;
- ettevõtelaenude saajate krediidireitingute sisemine määramine;
- grupipõhistes allahindlusmudelites kasutatavate kriitiliste sisendite määramine, nagu näiteks makseviivituse tõenäosus ja kahjumäär makseviivituse korral. Kontrollisime juhtkonna poolt olulistele laenutoodetele tehtud makseviivituse tõenäosuse ja makseviivitusega seotud kahjumäära arvutusi, hinnates arvutusmetoodika ja kasutatud ajalooliste alusandmete õigsust;
- tagatise käsitleva informatsiooni ja nende väärtuste õigsus laenusüsteemis; ja

Kõige olulisemaid otsuseid ja hinnanguid nõudvad valdkonnad on:

- madalama kui investeerimisjärgu krediitdireitinguga ja muude teadaolevate kõrgendatud riskiteguritega äriklientide laenude tuvastamine ja jälgimine, ning selliste laenude individuaalse allahindluse arvestus, pöörates erilist tähelepanu tagatiste väärtusele;
- põhilised juhtkonnapoolsed eeldused ja otsused, millel tugineb grupipõhine allahindluse arvestus, sh makseviivituse tõenäosuse arvutus, makseviivitusega seotud kahjumäära arvutus ja krediidi ümberarvestamise koefitsiendi arvutus;
- grupipõhiste hindamismudelite sisendite igaaastane sisemine valideerimisprotsess, võttes arvesse erinevate kliendirühmade maksekäitumist; ja
- allahindluse arvestusse kaasatud kliendiga seotud nõuete täielikkus.

- individuaalset allahindlust vajavate laenude nimekirja täielikkus ja nende allahindluse arvutamine.

Mõningate allahindluste summade puhul olime juhtkonnaga eri meelt, kuid meie arvates jäid erimeelsused mõistlikkesse piiridesse, võttes arvesse kogu laenude ja nõuete portfelli ning finantsaruannetes avalikustatud informatsiooni hindamist mõjutavate ebakindluste osas.

Me ei tuvastanud oma töö tulemusena olulisi puudujääke.

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning finantssektori, milles Kontsern tegutseb, eripärasid.

Kontserni kuulub tütarettevõtte AS LHV Finance, mis tegutseb Eestis (lisa 23). PwC Eesti viis läbi täismahus auditi kõigis Kontserni ettevõtetes, kattes sisuliselt kogu Kontserni konsolideeritud finantsseisundi ja kasumiaruande.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub konsolideeritud aastaaruandes lisaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;

- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel vastavate kaitsemehhanismide kohta.

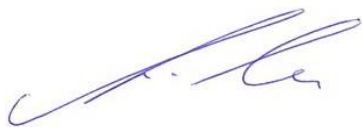
Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt AS-i LHV Pank kui avaliku huvi üksuse audiitoriks 31. detsembril 2009 lõppenud majandusaasta suhtes. Meie volitusi audiitorina on pikendatud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud konkurssidele ja aktsionäride otsustele ning meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood AS-ile LHV Pank kui avaliku huvi üksusele on olnud kokku 9 aastat. Vastavalt Audiitortegevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi AS-i LHV Pank audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2028 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

Ago Vilu

Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 325

Verner Uibo

Vandeaudiitor, litsents nr 568

27. veebruar 2018

Kasumi jaotamise ettepanek

LHV Panga juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku 2017. majandusaasta kasumi jaotamiseks järgnevalt:

- kanda reservkapitali 699 tuhat eurot
- maksta dividende 2 178 tuhat eurot
- lisada aruandeperioodi aktsionäri emaettevõttele omistatav kasum summas 11 108 tuhat eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumile.

Nõukogu allkirjad aastaaruandele

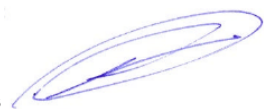
Nõukogu on juhatuse poolt koostatud aastaaruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, vandeaudiitori aruande ning kasumi jaotamise ettepaneku läbi vaadanud ja aktsionäride üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

22.02.2018

Madis Toomsalu
Nõukogu esimees

Rain Lõhmus
Nõukogu liige

Andres Viisemann
Nõukogu liige

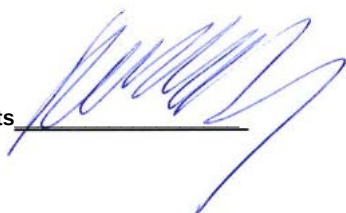
Tiina Möis
Nõukogu liige

Raivo Hein
Nõukogu liige

Heldur Meerits
Nõukogu liige

Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele

EMTAK	Tegevusala	2017	2016
66121	Väärtpaberite ja kaubalepingute maaklerlus	4 762	4 527
64191	Krediitiasutused (pangad) (laenuandmine)	41 981	33 472
64911	Liising	1 845	1 600
Tulud kokku		48 588	39 599